

Ministerstwo Zdrowia

ZABEZPIECZENIE SPOŁECZEŃSTWA W ŚWIADCZENIA PIELĘGNIARSKIE I POŁOŻNICZE

REKOMENDACJE I ICH REALIZACJA

Warszawa, 31 sierpnia 2015 r.

Departament Pielęgniarek i Położnych

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Część I	5
1. Charakterystyka demograficzna społeczeństwa polskiego	5
2. Sytuacja epidemiologiczna społeczeństwa polskiego	6
3. Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w Polsce	7
3.1. Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych	8
4. Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w Polsce	16
5. Pielęgniarka i położna w systemie ochrony zdrowia	26
6. Charakterystyka populacji pielęgniarek i położnych w Polsce	27
6.1. Aktualny stan zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych	27
6.2. Prognoza liczby zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek i położnych	28
6.3. Prognoza liczby zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych z podziałem na województwa	30
6.4. Liczba pielęgniarek i położnych uzyskujących zaświadczenie o kwalifikacjach oraz liczba obcokrajowców zarejestrowanych w Polsce	32
6.5. Bezrobocie wśród pielęgniarek i położnych	33
6.6. Struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych	33
Część II	34
1. Analiza i ocena zabezpieczenia świadczeń wykonywanych przez pielęgniarki i położne w ochronie zdrowia w zakresie	34
2. Lecznictwo szpitalne	35
Część III	63
1. Kryteria wyboru priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego pielęgniarek i położnych	63
2. Liczba wykształconych specjalistów w danej dziedzinie pielęgniarstwa	65
Uzasadnienie	67
Załączniki 1-6	70
Część IV Aktualizacja danych zawartych w dokumencie	80
Załącznik nr 1-6	114
Część V Rekomendacje	130
Część VI Działania podjęte przez Ministerstwo Zdrowia w celu realizacji rekomendacji	131
Załącznik nr 7	148

Wstęp

Przedkładany dokument został opracowany w ramach prac Zespołu *do spraw analizy i oceny zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia pielęgniarские i położnicze oraz określenia kryteriów będących podstawą ustalania priorytetów w zakresie kształcenia podyplomowego*, powołanego zarządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 kwietnia 2012 r. (Dz. Urzęd. MZ z 2012 r. poz.13, poz.86, z 2013 r. poz.26). Zgodnie z ww. zarządzeniem Zespół zakończył swoją pracę z dniem 31 grudnia 2013 r.

Przewodniczącym Zespołu był Aleksander Sopliński - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia. Zastępcami Przewodniczącego Zespołu były Beata Cholewka – Dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych, Grażyna Rogala - Pawelczyk, Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Sekretarzem Zespołu była Barbara Witkowska - Radca Ministra w Departamencie Pielęgniarek i Położnych.

W skład Zespołu, zgodnie z ww. zarządzeniem wchodził przedstawiciele Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych, Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz przedstawiciele Departamentu Ochrony Zdrowia, Departamentu Ubezpieczenia Zdrowotnego, Departamentu Matki i Dziecka i Departamentu Zdrowia Publicznego, Departamentu Pielęgniarek i Położnych w Ministerstwie Zdrowia.

W ramach zadań zespołu dokonano:

- Analizy i oceny zabezpieczenia świadczeń wykonywanych przez pielęgniarki i położne w wybranych obszarach ochrony zdrowia.
- Analizy systemu kształcenia na kierunku pielęgniarstwo i na kierunku położnictwo.
- Analizy zapotrzebowania na różne rodzaje kształcenia podyplomowego w szczególności szkolenia specjalizacyjne dofinansowane ze środków publicznych.

Efektom prac Zespołu są rekomendacje dotyczące struktury i organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarki i położne w wybranych obszarach ochrony zdrowia oraz kształcenia przeddyplomowego i podyplomowego.

Skład Zespołu:

1. Przewodniczący Zespołu – Pan Aleksander Sopliński - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia;
2. I Zastępca Przewodniczącego Zespołu - Beata Cholewka - Dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych;
3. II Zastępca Przewodniczącego Zespołu - Grażyna Rogala-Pawelczyk – Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
4. Sekretarz Zespołu – Barbara Witkowska - Radca Ministra - Departament Pielęgniarek i Położnych;

Członkowie Zespołu:**Przedstawiciele Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych:**

5. Pan Tadeusz Wadas – Wiceprezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
6. Joanna Walewander – Sekretarz Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
7. Jarosław Panek – Członek Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
8. Pani Maria Matusiak – Członek Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;

Przedstawiciel Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych:

9. Pani Barbara Kot –Doniec - Dyrektor Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;

Przedstawiciel Narodowego Funduszu Zdrowia:

10. Pani Hanna Klimczak - Główny specjalista w Departamencie Świadczeń Opieki Zdrowotnej w Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia;

Przedstawiciele Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych:

11. Pani Iwona Borchulska – Przewodnicząca Zarządu Krajowego Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych;
12. Pani Longina Kaczmarek – I Wiceprzewodnicząca Zarządu Krajowego Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych;
13. Pani Krystyna Dębkowska – Członek Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych;

Przedstawiciele Departamentu Pielęgniarek i Położnych:

14. Pani Jolanta Skolimowska - Zastępca Dyrektora Departamentu Pielęgniarek i Położnych;
15. Pani Izabela Grabiec – Starszy specjalista w Departamencie Pielęgniarek i Położnych;
16. Pani Jolanta Jabłońska – Główny specjalista w Departamencie Pielęgniarek i Położnych;

17. Pan Radosław Jamiołkowski – Główny specjalista w Departamencie Pielęgniarek i Położnych;

Przedstawiciel Departamentu Organizacji Ochrony Zdrowia:

18. Pani Stefania Kuśnierz – Główny specjalista w Departamencie Organizacji Ochrony Zdrowia;

Przedstawiciel Departamentu Ubezpieczenia Zdrowotnego:

19. Pani Karolina Sabarańska – Radca prawny w Departamencie Ubezpieczenia Zdrowotnego;

Przedstawiciel Departamentu Matki i Dziecka:

20. Pani Wanda Szelachowska – Kluza – Główny specjalista w Departamencie Matki i Dziecka;

Przedstawiciel Departamentu Zdrowia Publicznego:

21. Pan Kuba Sękowski – Naczelnik w Departamencie Zdrowia Publicznego;

Członkowie Zespołu z głosem doradczym:

22. Pani Hanna Gutowska – przedstawiciel Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
23. Pani Maria Kaleta – przedstawiciel Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
24. Pani Agnieszka Kałużna – przedstawiciel Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
25. Pani Mariola Głowacka - przedstawiciel Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
26. Pani Beata Szlendak - przedstawiciel Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;
27. Pani Magdalena Chachulska- przedstawiciel Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;
28. Pani Renata Szczęch – przedstawiciel Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Część I

1. Charakterystyka demograficzna społeczeństwa polskiego

Z analizy sytuacji demograficzno-społecznej ludności Polski oraz opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) prognozy demograficznej i sytuacji epidemiologicznej wynika, że: społeczeństwo Polski starzeje się o czym świadczy:

- ubytek naturalny (ujemne saldo przyrostu naturalnego, migracje), w roku 2011 występuje jeszcze dodatni przyrost naturalny i wynosi 12 900 osób jednak w latach następnych według prognozy demograficznej GUS będzie ujemny i w roku 2015 będzie wynosił minus 90 500 osób, a w ostatnim roku prognozy wyniesie minus 291 800 osób;
- wzrost wskaźnika przeciętnego trwania życia (wzrost trwania życia dla kobiet z 80,9 w roku 2011 do 82,9 w roku 2035; dla mężczyzn z 72,4 w 2011 r. do 77,1 w roku 2035);

Wyższa mediana wieku populacji, która w roku 2011 wynosiła 38,4 lata, a w roku 2035 wynosić będzie 47,9 lat (wartość mediany wieku z przedziału 30-34 lata oznacza ludność starą demograficznie); niski współczynnik dzietności wynoszący obecnie 1,33 (współczynnik dzietności na poziomie 2,10 wskazuje na prostą zastępowalność pokoleń). Zachodzą niekorzystne zmiany w strukturze ludności wyrażające się malejącą liczbą osób w wieku 0-14 lat oraz wzrostem liczby osób w wieku powyżej 65 lat, w tym w szczególności wzrostem odsetka osób w wieku późnej starości tj. powyżej 80 lat; wzrostem rozrodczości kobiet w wieku 15-19 lat, któremu towarzyszą ryzykowne zachowania w okresie prokreacyjnym, przesuwanie się wieku największego natężenia urodzeń do grupy wieku 25-34 lata; wzrostem liczby osób przewlekłe chorych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych (związek z wydłużającym się trwaniem życia, czynnikami ryzyka, stylem życia, liczbą wypadków, urazów i zatruc).

Umieralność niemowląt w Polsce jest nadal wyższa od przeciętnej w UE, na każde 10 000 urodzeń żywych w 2010 r. w Polsce zmarło 50 niemowląt a w UE 41 niemowląt. Ponieważ poziom umieralności obniża się w Polsce szybciej to jeżeli nie ulegnie on trwałemu spowolnieniu różnica ta może zaniknąć w ciągu najbliższych paru lat. Głównym problemem w Polsce jest umieralność wczesna niemowląt tzn. w pierwszym tygodniu życia, która w dużym stopniu zależy od opieki medycznej. Główne zagrożenie życia niemowląt związane jest z krótkim okresem trwania ciąży i niską urodzeniową masą ciała.

W 2010 r. zmarło w Polsce 2057 niemowląt - współczynnik umieralności niemowląt wynosił 5,0 na 1000 urodzeń żywych, w roku 2011 wyniósł 4,7 na 1000 urodzeń żywych).

Tabela nr 1 Śmiertelność noworodków na 1 tys. żywych narodzin

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hungary	6,2	5,7	5,9	5,6	5,1	5,3	4,9
Slovak Republic	7,2	6,6	6,1	5,9	5,7	5,7	4,9
Poland	6,4	6,0	6,0	5,6	5,6	5,0	4,7
United Kingdom	5,1 (e)	5,0	4,8	4,7	4,6	4,2	4,3
Switzerland	4,2	4,4	3,9	4,0	4,3	3,8	3,8
Austria	4,2	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	3,6
Denmark	4,4	3,5	4,0	4,0	3,1	3,4	3,6
Germany	3,9	3,8	3,9	3,5	3,5	3,4	3,6
Netherlands	4,9	4,4	4,1	3,8	3,8	3,8	3,6
Ireland	4,0	3,6	3,3	3,4	3,3	3,8	3,5
Greece	3,8	3,7	3,5	2,7	3,1	3,8	3,4
Belgium	3,7	4,0	3,9	3,8	3,5	3,6	3,3
Spain	3,7	3,5	3,4	3,3	3,2	3,2	3,2
Portugal	3,5	3,3	3,4	3,3	3,6	2,5	3,1
Slovenia	4,1	3,4	2,8	2,4	2,4	2,5	2,9
Czech Republic	3,4	3,3	3,1	2,8	2,9	2,7	2,7
Estonia	5,4	4,4	5,0	5,0	3,6	3,3	2,5
Finland	3,0	2,8	2,7	2,6	2,6	2,3	2,4
Norway	3,1	3,2	3,1	2,7	3,1	2,8	2,4
Sweden	2,4	2,8	2,5	2,5	2,5	2,5	2,1
Iceland	2,3	1,4	2,0	2,5	1,8	2,2	0,9

Dane: OECD Health Data: Health status: OECD Health Statistics (database).
http://www.oecdilibrary.org/social-issues-migration-health/infant-mortality_20758480-table9

2. Sytuacja epidemiologiczna społeczeństwa polskiego

Wraz z wiekiem wzrasta częstość występowania dolegliwości lub schorzeń przewlekłych, (gwałtownie po ukończeniu 50 roku życia). Dorosłe kobiety częściej niż mężczyźni chorują na nadciśnienie tętnicze i choroby stawów, choroby tarczycy. Mężczyźni znacznie częściej na choroby serca oraz problemy ze zdrowiem psychicznym. Najczęściej kłopoty w codziennym funkcjonowaniu mają osoby starsze i schorowane, tj. co druga osoba sędziwa (80 letnia lub starsza) i co trzecia siedemdziesięcioletnia.

W roku 2010 pacjenci szpitali najczęściej leczeni byli z powodu chorób układu krążenia, nowotworów, urazów i zatruc, chorób układu moczowo-płciowego i układu trawiennego.

Wzrastające koszty utrzymania, zmniejszające się budżety gospodarstw domowych, wzrastający odsetek ludzi żyjących w ubóstwie, (w tym ubóstwie skrajnym – 6,7%; relatywnym – 16,7%; na granicy ubóstwa – 11,4%), wzrastające bezrobocie (w 2011 r.

- 12,9%) są przyczyną migracji zarobkowych ludzi młodych, rozpadu więzi rodzinnych, a w konsekwencji prowadzą do zmniejszenia się liczby osób, które mogłyby otoczyć opieką swoich bliskich w sytuacji choroby, niepełnosprawności czy niesamodzielności.

Zachodzące procesy i zjawiska w strukturze demograficzno-społecznej i epidemiologicznej wskazują na konieczność zwiększenia roli Państwa w zabezpieczeniu opieki i pomocy instytucjonalnej osobom niesamodzielnym, niepełnosprawnym, przewlekle chorym poprzez zagwarantowanie między innymi opieki pielęgniarskiej i położniczej w poszczególnych rodzajach świadczeń gwarantowanych takich jak: podstawowa opieka zdrowotna, świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze realizowane w ramach opieki długoterminowej (w warunkach stacjonarnych i środowisku domowym), opieki paliatywnej i hospicyjnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, leczenia szpitalnego, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Ponadto, opieka pielęgniarska i położnicza jest ważnym elementem systemu pomocy społecznej i w ochronie zdrowia pracujących. Bez wykwalifikowanych specjalistów pielęgniarek/położnych, nie zostanie zrealizowany obowiązek Państwa, gwarantowany w art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w Polsce

Aktualnie kształcenie w zawodzie pielęgniarki i położnej realizowane jest w systemie szkolnictwa wyższego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.) i ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 i Nr 291, poz. 1707). Kształcenie w zawodzie pielęgniarki i położnej prowadzone jest przez uczelnie publiczne i niepubliczne na poziomie:

- studiów pierwszego stopnia kończących się uzyskaniem tytułu licencjata pielęgniarstwa/położnictwa,
- studiów drugiego stopnia kończących się uzyskaniem tytułu magistra pielęgniarstwa/położnictwa.

Szczegółowe standardy kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo (ogólne i szczegółowe efekty kształcenia oraz obciążenia godzinowe) określa rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: *lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa* (Dz. U. z 2012 r. poz. 631).

Standardy kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo wprowadzone ww. rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawiają się następująco:

- studia pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo/położnictwo trwają nie krócej niż 6 semestrów, liczba godzin zajęć i praktyk nie może być mniejsza niż 4720, liczba punktów ECTS wynosi nie mniej niż 180, studia mają profil praktyczny, kierunek studiów mieści się w obszarze kształcenia z zakresu nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej,
- studia drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo/położnictwo trwają nie krócej niż 4 semestry, liczba godzin zajęć i praktyk nie może być mniejsza niż 1300, liczba punktów ECTS wynosi nie mniej niż 120, studia mają profil praktyczny.

Obecnie kształcenie w zawodach pielęgniarki i położnej jest zgodne z Europejskim Porozumieniem w sprawie szkolenia i kształcenia pielęgniarek, sporządzonym w Strasburgu dnia 25 października 1967 roku (Dz.U.96.83.384) oraz z wymaganiami dotyczącymi kształcenia pielęgniarek i położnych, wynikającymi z Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005 roku w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. UE. L.05.255.22). Zgodnie z ww. dokumentami kształcenie pielęgniarek odpowiedzialnych za opiekę ogólną musi obejmować co najmniej 3 lata lub 4.600 godzin kształcenia teoretycznego i klinicznego, przy czym kształcenie teoretyczne obejmuje co najmniej третią część, a kształcenie kliniczne co najmniej połowę minimalnego okresu kształcenia.

3.1 Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych

Dodatkowo od roku akademickiego 2004/2005 prowadzone są studia zawodowe - tzw. pomostowe (uzupełniające) - przeznaczone dla pielęgniarek i położnych posiadających świadectwo dojrzałości i będących absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w tych zawodach, kończące się uzyskaniem tytułu licencjata pielęgniarstwa/położnictwa.

Zamierzeniem ww. studiów jest stworzenie możliwości uzupełnienia wykształcenia do standardów Unii Europejskiej dla czynnych zawodowo pielęgniarek i położnych, które zdobyły wykształcenie w poprzednim systemie kształcenia. Czas kształcenia na tym poziomie uzależniony jest od rodzaju ukończonej szkoły i wynosi obecnie od 2 do 3 semestrów. Kształcenie to prowadzone jest w formie studiów niestacjonarnych, z zachowaniem standardów kształcenia, określonych dla kierunków pielęgniarstwo

i położnictwo. Studia pomostowe będą realizowane aż do naturalnego wygaśnięcia zainteresowania tego typu formą kształcenia. Od roku akademickiego 2008/2009 istnieje możliwość dofinansowania kształcenia na tzw. studiach pomostowych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) na lata 2007 – 2013*. W wymienionym programie realizowany jest projekt pn. *Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych*. Przedmiotowy Projekt jest jednym z największych w Polsce projektów realizowanych ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w perspektywie finansowej 2007-2013. Na jego realizację zaplanowano środki w kwocie ok. 180 mln zł. Głównym celem Projektu jest uzupełnienie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych do poziomu licencjata pielęgniarstwa lub położnictwa i umożliwienie ich automatycznego uznania we wszystkich krajach Unii Europejskiej. W ramach projektu zaplanowano przeszkolenie blisko 34 tys. pielęgniarek i położnych. Dotychczas studia pomostowe w ramach tego przedsięwzięcia ukończyło już ponad 24 tys. osób. Kształcenie to jest prowadzone w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2012 r. *w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia studiów dla pielęgniarek i położnych, które posiadają świadectwo dojrzałości i ukończyły liceum medyczne lub szkołę policealną albo szkołę pomaturalną, kształcącą w zawodzie pielęgniarki i położnej* (Dz. U. poz. 770).

Liczba uczelni prowadzących kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo (dane na dzień 04.09.13) przedstawia się następująco:

- ogólna liczba uczelni 74 (w tym 11 uniwersytetów medycznych),
- liczba uczelni kształcących na kierunku pielęgniarstwo – 74,
- liczba uczelni kształcących na kierunku położnictwo – 19.

Według danych umieszczonych w Systemie informacji o szkolnictwie wyższym POL-on na dzień 18 marca 2014 r. uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo posiada 70 uczelni, w tym 11 uniwersytetów medycznych, przy czym studia pomostowe prowadzone są przez 51 uczelni, w tym 8 uniwersytetów medycznych. Uprawnienie do prowadzenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo posiadają 34 uczelnie, w tym 11 uniwersytetów medycznych.

Z danych zawartych w systemie POL-on wynika również, że uprawnienie do prowadzenia kształcenia na kierunku położnictwo w ramach studiów pierwszego stopnia posiada 18 uczelni, a studiów drugiego stopnia 13 uczelni, w tym 11 uniwersytetów medycznych.

Do prowadzenia studiów pomostowych na kierunku położnictwo uprawnionych jest 12 uczelni, w tym 7 uniwersytetów medycznych. Dane te nie odzwierciedlają liczby

uprawnień, bowiem uczelnia może posiadać uprawnienie do prowadzenia kształcenia w siedzibie uczelni i jednocześnie w wydziale zamiejscowym, np. Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi z Wydziałem Zamiejscowym w Warszawie czy Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim z zamiejscowym Wydziałem Pedagogiki i Nauk o Zdrowiu w Tomaszowie Mazowieckim. Ponadto dane dotyczące liczby jednostek prowadzących studia pomostowe mogą być niepełne, ponieważ prowadzenie tego rodzaju studiów odbywa się na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy też uchwał senatu uczelni dotyczących prowadzenia studiów pierwszego stopnia na ww. kierunkach (art. 11 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym) i może być sprawozdawane jako prowadzenie studiów pierwszego stopnia.

Tabela nr 2 Liczba uczelni prowadzących kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo

Studia	Uniwersytety medyczne	Szkoły wyższe	Razem
Pielęgniarstwo I stopnia	11	59	70
Pielęgniarstwo st. pomostowe	8	43	51
Pielęgniarstwo II stopnia	11	23	34
Położnictwo I stopnia	11	7	18
Położnictwo st. pomostowe	7	5	12
Położnictwo II stopnia	11	2	13

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Wszystkie uczelnie prowadzące kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej są zobowiązane do uzyskania akredytacji Ministra Zdrowia, potwierdzającej spełnianie standardów kształcenia. Uczelnie rozpoczynające kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo składają wniosek o przeprowadzenie akredytacji trzy miesiące przed rozpoczęciem rekrutacji a uczelnia, która występuje z wnioskiem kolejnym – nie później niż na 3 miesiące przed upływem okresu, na jaki uzyskała akredytację. Akredytacja Ministra Zdrowia jest przyznawana na okres od 3 do 5 lat. Ocenę spełniania standardów kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo położnictwo przeprowadza Krajowa Rada Akredytacyjna Szkół Pielęgniarek i Położnych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkół Pielęgniarek i Położnych (Dz. U. poz. 1441).

Tabela 3. Liczba osób przyjętych na kierunek pielęgniarstwo

Rok akademicki	Pielęgniarstwo			
	I stopnia stacjonarne	I stopnia niestacjonarne	II stopnia stacjonarne	II stopnia niestacjonarne
2009/2010	2833	1930	1301	1854
2010/2011	2671	3520	1324	1679
2011/2012	3301	3762	1208	2482
2012/2013	4279	-	1215	1711
2013/2014	4620	793	1540	1408
Razem	17 704	10 005	6 588	9 134

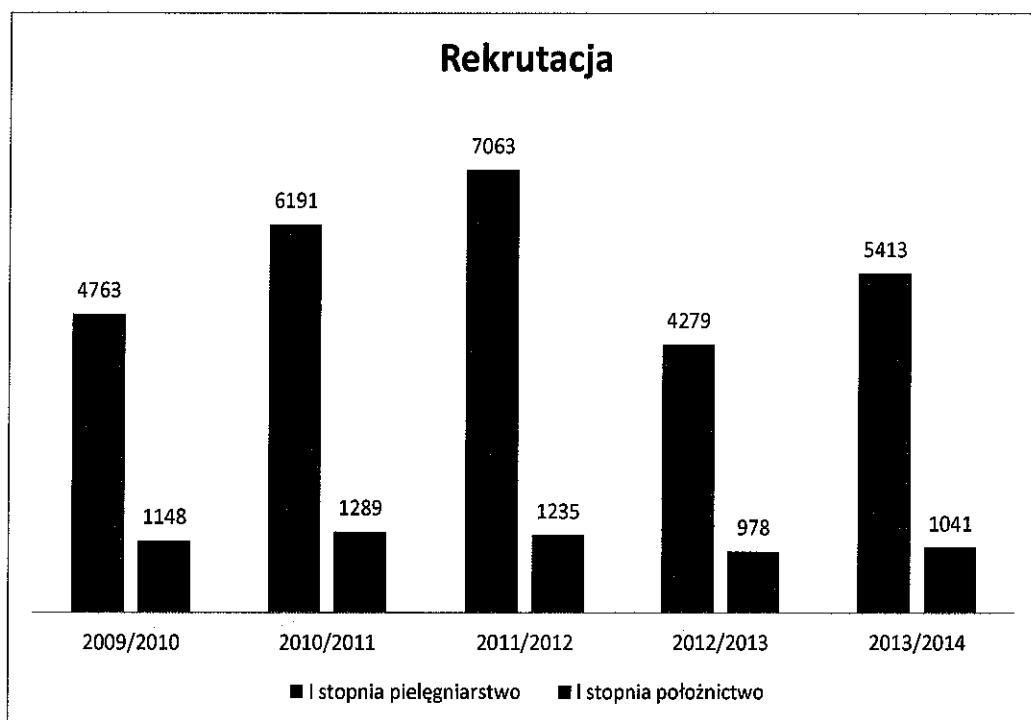
Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela 4. Liczba osób przyjętych na kierunek położnictwo

Rok akademicki	Położnictwo			
	I stopnia stacjonarne	I stopnia niestacjonarne	II stopnia stacjonarne	II stopnia niestacjonarne
2009/2010	851	297	403	373
2010/2011	844	445	390	271
2011/2012	892	343	375	164
2012/2013	978	-	508	134
2013/2014	980	61	502	116
Razem	4545	1146	2 178	1 058

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Od roku 2009 do 2013 studia pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo rozpoczęło 27 709 osób, a na położnictwie 5 691 (średnio rocznie kształcenie na pielęgniarstwie rozpoczynało w tym okresie 5 542 osób, a na położnictwie 1138 osób).

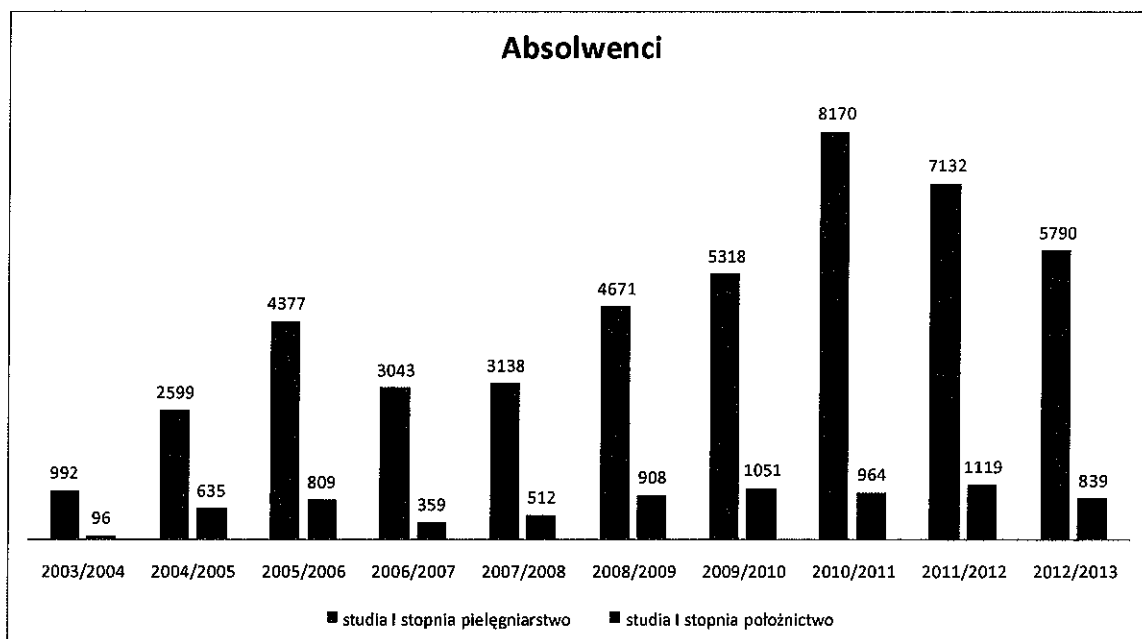
Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela 5 Liczba absolwentów kierunku pielęgniarstwo i położnictwo

Rok akademicki	Liczba absolwentów					
	kierunek pielęgniarstwo			kierunek położnictwo		
	studia I stopnia	studia II stopnia	Studia jednolite mgr	studia I stopnia	studia II stopnia	Studia jednolite mgr
2003/2004	992	107	532	96	0	-
2004/2005	2599	136	601	635	14	53
2005/2006	4377	378	231	809	55	26
2006/2007	3043	768	-	359	183	-
2007/2008	3138	1001	-	512	206	-
2008/2009	4671	1928	-	908	418	-
2009/2010	5318	2134	-	1051	508	-
2010/2011	8170	2498	-	964	749	-
2011/2012	7132	2481	-	1119	651	-
2012/2013	5790	3221	-	839	492	-
Razem	45 230	14 652	1 364	7292	3 276	79

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Od roku 2003 do 2012 studia pierwszego stopnia ukończyło **45 320 pielęgniarek i 7 292 położne** (średnio rocznie w tym okresie 4 523 pielęgniarek i 730 położnych).

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

W ostatnim roku akademickim 2012/2013 w porównaniu z rokiem ubiegłym widać nieznaczną tendencję spadkową studentów i absolwentów zarówno na kierunku pielęgniarstwo jak i położnictwo. Jedynie na kierunku pielęgniarstwo na studiach II stopnia nastąpił wzrost absolwentów w porównaniu z ubiegłym rokiem akademickim.

Powyższe dane mogą świadczyć zmniejszającym się zainteresowaniu młodzieży wykonywaniem zawodów pielęgniarki i położnej. Biorąc pod uwagę dane dotyczące wieku pielęgniarek i położnych zatrudnionych w systemie ochrony zdrowia oraz dane dotyczące stwierdzania prawa wykonywania zawodu przez samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych liczby praw wykonywania zawodu, niezbędne jest podjęcie działań rządowych wskazanych w rekomendacjach.

Tabela nr 6 Liczba osób, które uzyskały prawo wykonywania zawodu w poszczególnych latach

Województwo	OIPiP	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
dolnośląskie	Wrocław	175	184	142	212	268	264	282	336
	Wałbrzych	30	31	27	42	60	76	73	95
	Jelenia Góra	11	17	28	54	35	41	29	69
	RAZEM	216	232	197	308	363	381	384	500
kujawsko-pomorskie	Toruń	37	28	52	44	53	65	73	79
	Bydgoszcz	114	109	92	135	203	176	174	188
	Włocławek	6	25	16	29	28	34	61	40
	RAZEM	157	162	160	208	284	275	308	307
lubelskie	Zamość	39	24	27	19	18	40	88	55
	Lublin	209	234	181	142	160	211	280	288
	Chełm	7	13	9	5	14	15	20	20
	Biała Podlaska	14	17	18	27	34	21	53	57
	RAZEM	269	288	235	193	226	287	441	420
lubuskie	Gorzów Wlkp.	10	12	13	17	25	37	34	40
	Zielona Góra	36	87	66	55	64	120	60	267
	RAZEM	46	99	79	72	89	157	94	307
łódzkie	Łódź	130	154	146	243	233	221	188	278
	Sieradz	3	8	28	30	30	28	25	55
	RAZEM	133	162	174	273	263	249	213	333
małopolskie	Nowy Sącz	37	49	40	45	59	65	83	115
	Kraków	251	287	237	566	784	461	399	555
	Tarnów	45	58	114	80	34	107	98	195
	RAZEM	333	394	391	691	877	633	580	865
mazowieckie	Płock	15	11	16	29	34	40	46	55
	Warszawa	434	467	532	712	630	702	766	807
	Siedlce	16	15	19	30	35	43	50	48
	Ciechanów	30	31	22	37	48	53	64	70
	Radom	82	78	61	91	109	76	97	160
	Ostrołęka	14	29	24	28	57	70	46	60
	RAZEM	591	631	674	927	913	984	1069	1200
opolskie	Opole	99	98	108	119	173	278	217	331
podkarpackie	Krosno	73	90	112	122	128	95	155	186
	Przeworsk	44	59	54	28	65	71	72	138
	Rzeszów	179	188	208	183	201	251	285	314
	RAZEM	296	337	374	333	394	417	512	638

podlaskie	Białystok	117	110	102	77	154	176	153	147
	Łomża	16	23	35	28	56	57	23	43
	Suwałki	30	24	22	49	49	12	20	23
	RAZEM	163	157	159	154	259	245	196	213
pomorskie	Gdańsk	134	149	137	212	225	235	239	271
	Słupsk	21	26	26	43	42	67	54	63
	RAZEM	155	175	163	255	267	302	293	334
śląskie	Częstochowa	40	36	54	68	66	83	39	58
	Bielsko-Biała	58	79	64	426	559	110	45	105
	Katowice	269	275	309	330	401	414	480	768
	RAZEM	367	390	427	824	1026	607	564	931
świętokrzyskie	Kielce	184	127	192	257	286	310	189	318
warmińsko-mazurskie	Elbląg	12	14	12	18	24	42	24	26
	Olsztyn	93	89	76	95	125	130	95	141
	RAZEM	105	103	88	113	149	172	119	167
wielkopolskie	Pila	32	36	40	55	53	71	70	46
	Konin	6	14	7	24	30	24	30	74
	Kalisz	35	43	51	69	83	135	107	204
	Poznań	171	194	138	164	223	227	190	237
	Leszno	6	12	22	35	34	40	29	75
	RAZEM	250	299	258	347	423	497	426	636
zachodniopomorskie	Szczecin	81	87	101	117	131	180	128	170
	Koszalin	35	32	26	50	76	68	70	110
	RAZEM	116	119	127	167	207	248	198	280
Ogółem		3480	3773	3806	5241	6199	6042	5803	7780

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Z tabeli wynika, iż od roku 2006 następuje systematyczny spadek liczby osób ubiegających się o stwierdzenie prawa wykonywania zawodu. Najmniejszy spadek liczby stwierdzonych praw wykonywania zawodu występuje w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych na terenie których kształcenie pielęgniarek i położnych prowadzone jest przez uniwersytety medyczne.

Do roku akademickiego 2011/2012 Minister Zdrowia w drodze rozporządzenia ustalał corocznie limity przyjęć na kierunki pielęgniarstwo i położnictwo. Limity przyjęć na kierunki pielęgniarstwo i położnictwo od roku akademickiego 2006/2007 do roku 2011/2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7 Limity przyjęć na kierunek pielęgniarstwo i położnictwo

Rok akademicki	Limity przyjęć			
	kierunek pielęgniarstwo		kierunek położnictwo	
	studia I stopnia	studia II stopnia	studia I stopnia	studia II stopnia
2006/2007	7169	1680	1025	615
2007/2008	8047	2223	1117	714
2008/2009	8269	2800	1582	909
2009/2010	9259	3299	1507	1254
2010/2011	7722	3325	1445	1113
2011/2012	6831	4201	1109	1093

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Od roku akademickiego 2012/2013 Minister Zdrowia nie określa limitów przyjęć na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym uczelnie mają prawo do określania liczby przyjmowanych osób na te kierunki.

4. Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w Polsce

Podstawą prawną kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych jest ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.), która w rozdziale 6 wskazuje na obowiązek pielęgniarki i położnej do stałego aktualizowania wiedzy, określa zasady odbywania szkolenia, ustala rodzaje i definicje kształcenia podyplomowego.

System kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych oraz wykaz dziedzin kształcenia, w których pielęgniarki, położne mogą podnosić swoje kwalifikacje na poziomie szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych został dookreślony w poniższych aktach prawnych:

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1923).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia,

w których może być prowadzona specjalizacja i kursy (Dz. U. 2013 poz. 1562),
które wejdzie w życie z dniem 24 sierpnia 2015 r.

Obowiązujący system kształcenia podyplomowego określa następujące rodzaje kształcenia podyplomowego:

- szkolenie specjalizacyjne, zwane specjalizacją,
- kurs kwalifikacyjny,
- kurs specjalistyczny,
- kurs doszkalcący.

Szkolenie specjalizacyjne, zwane również specjalizacją ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną specjalistycznej wiedzy i umiejętności w określonej dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia oraz tytułu specjalisty w tej dziedzinie. Szkolenia specjalizacyjne mogą być prowadzone w 26 dziedzinach pielęgniarstwa.

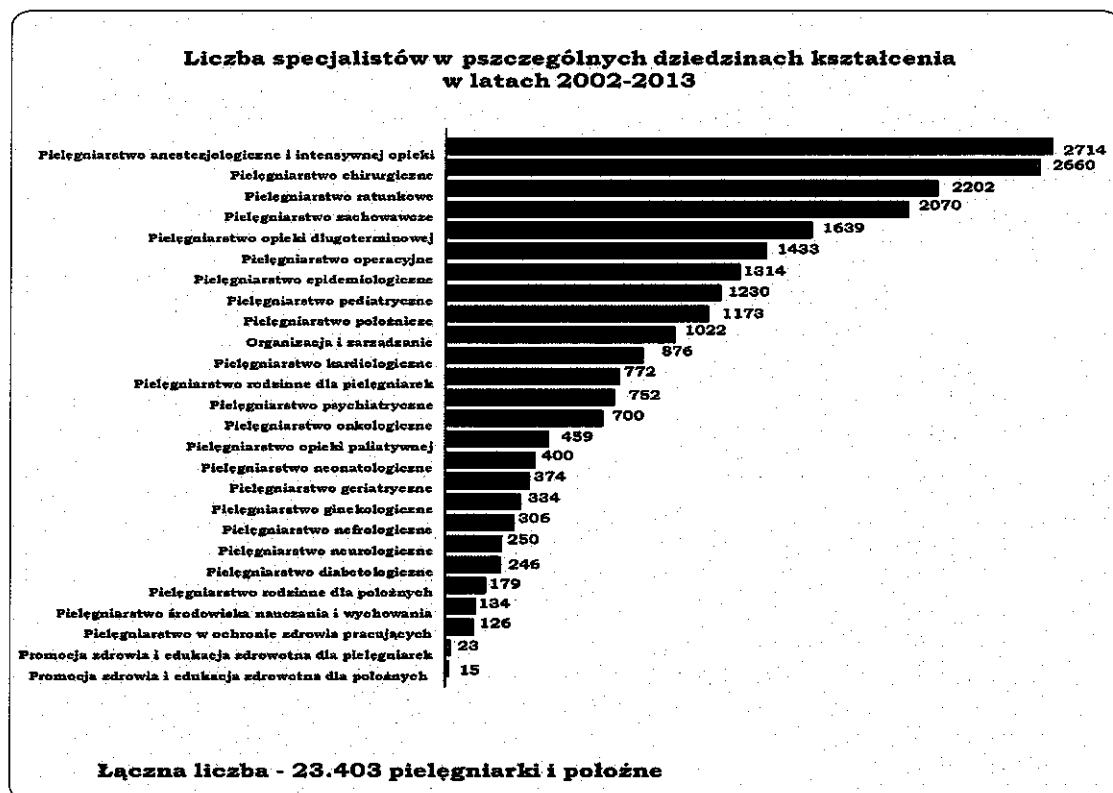
Dla pielęgniarek w dziedzinach pielęgniarstwa: rodzinnego, w ochronie zdrowia pracujących, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, geriatrycznego, kardiologicznego, nefrologicznego, diabetologicznego, pediatrycznego, chirurgicznego, operacyjnego, anestezjologicznego i intensywnej opieki, onkologicznego, psychiatrycznego, opieki długoterminowej, neurologicznego, opieki paliatywnej, ratunkowego oraz w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

Dla położnych w dziedzinach pielęgniarstwa: rodzinnego, ginekologicznego, położniczego oraz w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

Wspólne dla pielęgniarek i położnych w dziedzinach pielęgniarstwa: neonatologicznego, epidemiologicznego oraz w dziedzinie organizacji i zarządzania.

Łączna liczba specjalistów od 2002, czyli od chwili przeprowadzenia pierwszego egzaminu specjalizacyjnego do 2013 r. wynosi 23.403 osoby, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 1 Liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach kształcenia w latach 2002-2013

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych analizując sytuację kadrową pielęgniarek i położnych specjalistów przeprowadza od sesji jesiennej 2010 roku, badanie ankietowe wśród pielęgniarek/pielęgniarzy przystępujących do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Celem ankiety jest m.in. zebranie informacji na temat zgodności zatrudnienia z ukończoną dziedziną kształcenia, czy specjalizację uczestnicy odbywali na swój wniosek czy otrzymali skierowanie od pracodawcy oraz czy pracodawca udzielił im urlopu szkoleniowego.

Poniższa tabela wskazuje liczbę pielęgniarek/pielęgniarzy, którzy przystąpili do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w 7 sesjach egzaminacyjnych tj. od sesji jesiennej 2010 r. do sesji jesiennej 2013 r. z podziałem na dziedziny kształcenia, zatrudnienie niezgodnie z dziedziną kształcenia oraz plany dotyczące zmiany miejsca pracy.

Tabela nr 8 Liczba pielęgniarek/pielęgniarzy, którzy przystąpili do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w 7 sesjach egzaminacyjnych tj. od sesji jesiennej 2010 r. do sesji jesiennej 2013 r.

L.p.	DZIEDZINA KSZTAŁCENIA	Zatrudnienie niezgodnie z dziedziną kształcenia		Planuje zmianę miejsca pracy		Liczba zdających
		Liczba	%	Liczba	%	
1.	Piel. anestezjologiczne i intensywnej opieki	126	7.11	64	50.79	1772
2.	Piel. chirurgiczne	101	6.44	41	40.59	1566
3.	Piel. diabetologiczne	32	13.06	22	68.75	245
4.	Piel. epidemiologiczne	110	17.57	104	94.54	626
5.	Piel. geriatryczne	30	15.07	19	63.33	199
6.	Piel. ginekologiczne	30	8.95	20	66.66	335
7.	Piel. kardiologiczne	49	7.98	26	53.06	614
8.	Piel. nefrologiczne	9	3.23	2	22.22	278
9.	Piel. neonatologiczne	17	4.26	8	47.05	399
10.	Piel. neurologiczne	15	6.33	6	40.00	237
11.	Piel. operacyjne	45	6.15	12	26.66	732
12.	Piel. onkologiczne	31	7.11	10	32.26	436
13.	Piel. opieki paliatywnej	28	8.97	17	60.71	312
14.	Piel. opieki długoterminowej	98	13.22	47	47.96	741
15.	Piel. pediatryczne	48	6.80	19	39.58	705
16.	Piel. położnicze	76	8.58	27	35.53	886
17.	Piel. psychiatryczne	36	5.91	12	33.33	609
18.	Piel. ratunkowe	159	14.04	89	55.97	1132
19.	Piel. środowiska nauczania i wychowania	2	8.33	1	50.00	24
20.	Piel. rodzinne dla piel.	70	22.01	57	81.43	318
21.	Piel. rodz. dla położnych	40	35.08	29	72.50	114
22.	Piel. w ochronie zdrowia pracujących	4	4.82	3	75.00	83
23.	Piel. zachowawcze	88	7.05	26	29.54	1248
24.	Organizacja i zarządzanie	17	16.34	15	88.24	104
25.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla położnych	-	-	-	-	25
OGÓŁEM:		4330	31.51	676	15.61	13740

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Z powyższej analizy wynika, że najwyższy stopień zgodności ukończenia specjalizacji z miejscem zatrudnienia występuje w następujących dziedzinach kształcenia:

1. Pielęgniarstwa nefrologicznego 3.23%,
2. Pielęgniarstwa neonatologicznego 4.26%
3. Pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących 4.82%.

Najniższy stopień zgodności ukończenia specjalizacji z miejscem zatrudnienia występuje w następujących dziedzinach kształcenia:

1. Pielęgniarstwa rodzinnego dla położnych 35.08%,
2. Pielęgniarstwa rodzinnego dla pielęgniarek 22.01%,
3. Pielęgniarstwa epidemiologicznego 17.57%
4. Organizacja i zarządzanie 16.34%.

Uczestnicy egzaminu państwowego w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dla położnych (25 osób) są zatrudnieni zgodnie z dziedziną kształcenia i nie planują zmiany miejsca zatrudnienia.

Badaniem zostało objętych 13740 pielęgniarek/położnych, 4330 osób (31.51%) jest zatrudnionych niezgodnie z dziedziną kształcenia z czego 676 osób (15.61%) planuje zmianę miejsca zatrudnienia.

W sesji jesiennej 2013 roku ankieta została zmodyfikowana i wprowadzono pytania dotyczące skierowania przez pracodawcę na szkolenie oraz udzielenie urlopu szkoleniowego przez pracodawców.

Załączniki nr 1 i 2 do raportu zawierają dane dotyczące łącznej liczby specjalistów w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa w latach 2002 – 2013 z podziałem na województwa.

Kolejnym rodzajem kształcenia podyplomowego jest **kurs kwalifikacyjny**, którego celem jest uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Zgodnie z ww. rozporządzeniem kursy kwalifikacyjne mogą być prowadzone w 21 dziedzinach.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone wyłącznie dla pielęgniarek, to pielęgniarstwo rodzinne, w ochronie zdrowia pracujących, anestezyjologicznego i intensywnej opieki, psychiatryczne, onkologiczne, zachowawcze, środowiska nauczania i wychowania, nefrologiczne z dializoterapią, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej, ratunkowe, kardiologiczne, pediatryczne, chirurgiczne, oraz promocja zdrowia i edukacja zdrowotna.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone wyłącznie dla położnych, to pielęgniarstwo rodzinne oraz promocja zdrowia i edukacja zdrowotna.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone dla pielęgniarek i położnych, to pielęgniarstwo: neonatologiczne, operacyjne, epidemiologiczne oraz organizacja i zarządzanie.

Obowiązujące programy kształcenia zawierają w swojej strukturze: cel kształcenia, umiejętności będące przedmiotem kształcenia, plan nauczania, program nauczania oraz kwalifikacje kadry dydaktycznej.

W odniesieniu do kursów kwalifikacyjnych w latach 2000-2012 najczęściej realizowany był kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, anestezjologicznego i intensywnej opieki oraz pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych, które od 2003 roku nazywa się pielęgniarstwem opieki długoterminowej.

Załączniki nr 3 i 4 do raportu zawierają informacje dotyczące kursów kwalifikacyjnych zrealizowanych w latach 2000- 2012 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych dziedzinach kształcenia oraz w podziale na województwa.

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z *art.72 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)* ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Aktualnie realizacja kursów specjalistycznych na podstawie ramowych programów może odbywać się w 45 zakresach, w tym:

- w 27 zakresach przeznaczonych tylko dla pielęgniarek,
- w 7 zakresach przeznaczonych dla położnych,
- w 11 zakresach przeznaczonych wspólnie dla pielęgniarek i położnych.

W obowiązującym systemie kształcenia są programy kursów specjalistycznych, które zostały opracowane zgodnie z *art.78 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)* i stanowią podstawę do wdrożenia procesu kształcenia podyplomowego przez organizatorów kształcenia.

Aktualnie programy kształcenia opracowane zgodnie z *art.78 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)* obejmują 3 zakresy:

- Opieka nad dziećmi ze schorzeniami otorynolaryngologicznymi
- Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji
- Opieka pielęgniarska nad chorymi dorosłymi w leczeniu systemowym nowotworów

Załączniki nr 5 i 6 do raportu zawierają informacje dotyczące kursów specjalistycznych zrealizowanych w latach 2000- 2012 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych zakresach kształcenia oraz w podziale na województwa.

Kurs dokształcający ma na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy oraz umiejętności zawodowych pielęgniarki lub położnej.

W obowiązującym systemie kształcenia podyplomowego, czyli od roku 2000 do 2012 zostały zrealizowane 14 801 edycji ww. rodzajów kształcenia.

Tabela nr 9 Łączna liczba edycji wszystkich rodzajów szkoleń podyplomowych

Rodzaj kształcenia	Łączna liczba zrealizowanych edycji
Szkolenia specjalizacyjne	706
Kursy kwalifikacyjne	3 830
Kursy specjalistyczne	7 362
Kursy dokształcające	2 903
Łącznie	14 801

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Łączna liczba absolwentów kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i dokształcających wynosi 370 557 pielęgniarek i położnych.

Tabela nr 10 Łączna liczba absolwentów szkoleń podyplomowych

Rodzaj kształcenia	Liczba absolwentów
Kursy kwalifikacyjne	105 692
Kursy specjalistyczne	183 150
Kursy dokształcające	81 715
Łącznie	370 557

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Łączna liczba specjalistów od 2002, czyli od chwili przeprowadzenia pierwszego egzaminu specjalizacyjnego do 2013 r. wynosi 23.403 osoby.

Największą liczbę specjalistów odnotowano w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki (2.714 osób) oraz w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego (2.660 osób). Najmniejszą liczbę specjalistów odnotowano w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

W odniesieniu do kursów kwalifikacyjnych w latach 2000-2012 najczęściej realizowany był kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, anestezjologicznego i intensywnej opieki oraz pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych, które od 2003 roku nazywa

się pielęgniarstwem opieki długoterminowej. Poniższa tabela obrazuje liczbę absolwentów kursów kwalifikacyjnych w poszczególnych zakresach.

Tabela nr 11 Liczba absolwentów kursów kwalifikacyjnych w poszczególnych zakresach

L.p.	Dziedzina kursu kwalifikacyjnego	Liczba absolwentów
1.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	28 308
2.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	14 774
3.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	14 339
4.	Pielęgniarstwo ratunkowe	6 621
5.	Pielęgniarstwo operacyjne	6 293
6.	Organizacja i zarządzanie	5 934
7.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	5 923
8.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	3 907
9.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	3 748
10.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	3 331
11.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2 129
12.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	2 120
13.	Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	2 022
14.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	1 944
15.	Pielęgniarstwo onkologiczne	1 047
16.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	951
17.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	929
18.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	730
19.	Pielęgniarstwo pediatryczne	574
20.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	68
Łącznie		105 692

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Kurs specjalistyczny jest rodzajem kształcenia, który w latach 2000-2012 był najczęściej realizowany. W szczególności dużą popularnością cieszyły się kursy: *wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego, resuscytacja krążeniowo-oddechowa, szczepienia ochronne*, co odzwierciedla liczba absolwentów. Poniższa tabela obrazuje liczbę absolwentów kursów specjalistycznych w poszczególnych zakresach.

Tabela nr 12 Liczba absolwentów kursów specjalistycznych w poszczególnych zakresach

Lp.	Zakres kursu specjalistycznego	Liczba absolwentów
1.	Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego	54 073
2.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	46 546
3.	Szczepienia ochronne	41 922
4.	Leczenie ran dla pielęgniarek	9 048
5.	Podstawy opieki paliatywnej	4 170
6.	Szczepienia ochronne noworodków	3 559
7.	Endoskopia	3 348
8.	Terapia bólu/Terapia bólu przewlekłego u dorosłych	2 945
9.	Przygotowywanie i podawanie leków przeciwnowotworowych u dorosłych	2 417
10.	Podstawy dializoterapii	2 177
11.	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa noworodka	1 485
12.	Terapia bólu ostrego u dorosłych	1 289
13.	Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego	1 276
14.	Wykonywanie i ocena testów skórnych	1 252
15.	Wykonanie badania spirometrycznego	844
16.	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	822
17.	Edukator w cukrzycy	674
18.	Żywienie enteralne i parenteralne	655
19.	Pielęgnowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie	541
20.	Leczenie ran dla położnych	450
21.	Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarek	354
22.	Pielęgnowanie pacjenta w warunkach leczenia uzdrowiskowego	316
23.	Prowadzenie porodu w wodzie	306
24.	Opieka geriatryczna	300
25.	Opieka nad pacjentem ze stomią jelitową	269
26.	Techniki ciągłe pozaustrojowego oczyszczania krwi	227
27.	Pielęgnowanie w chorobach narządu wzroku	214
28.	Rehabilitacja podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi	213
29.	Profilaktyka chorób narządu żucia oraz pierwsza pomoc w nagłych stanach stomatologicznych u populacji w wieku szkolnym	204
30.	Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową	203
31.	Prowadzenie psychoterapii podstawowej z wykorzystaniem elementów psychoterapii kwalifikowanej	164
32.	Trening pęcherza moczowego	136

33.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	134
34.	Profilaktyka chorób piersi	102
35.	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	84
36.	Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI	78
37.	Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	73
38.	Pediatryczna domowa opieka paliatywna	70
39.	Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	63
40.	Opieka nad kobietą ciężarną z cukrzycą w okresie okołoporodowym	60
41.	Hartowanie i kształtowanie kikuta amputowanej kończyny	31
42.	Poradnictwo dietetyczne	23
43.	Leczenie ran – owrzodzenia żylne	20
44.	Kompresjoterapia	13
Łącznie		183 150

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

5. Pielęgniarka i położna w systemie ochrony zdrowia

System opieki zdrowotnej realizując zadania na rzecz zdrowia publicznego jest istotnym elementem polityki zdrowotnej państwa wobec swoich obywateli. Kadry medyczne są najcenniejszym z zasobów systemu ochrony zdrowia. W gronie pracowników medycznych realizujących świadczenia zdrowotne znajdują się pielęgniarki, położne, profesjonalści przygotowani do szeroko rozumianego pielęgnowania obejmującego osoby w różnym wieku, stanie zdrowia, miejscu zamieszkania pracy lub nauki.

Pielęgniarki i położne to zawody zaufania publicznego prawnie regulowane, autonomiczne, kierujące się dobrem w działaniach na rzecz zdrowia i życia człowieka jako wartości najwyższe. Każdy człowiek we wszystkich fazach swojego życia potrzebował, potrzebuje będzie potrzebował wsparcia, pomocy i opieki profesjonalnej pielęgniarki i położnej.

Pielęgniarka to osoba posiadająca wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami. Wykonuje działania wymagające umiejętności obserwacji, zdecydowanej i rzetelnej oceny stanu chorego, rozpoznaje: potrzeby zdrowotne, problemy pielęgnacyjne, sprawuje opiekę pielęgnacyjną w stosunku do człowieka chorego i jego rodziny.

Położna to osoba posiadająca wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, udzielająca świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, oraz

z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, w zakresie opieki nad kobietą, kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą oraz noworodkiem.

6. Charakterystyka populacji pielęgniarek i położnych w Polsce

6.1. Aktualny stan zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych

Stan zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych na dzień 17 listopada 2013 r. wynosił:

Stan zarejestrowanych pielęgniarek i położnych wynosi **314 853**, w tym :

- liczba zarejestrowanych pielęgniarek **280 039**,
- liczba zarejestrowanych położnych **34 814**,

Stan zatrudnionych pielęgniarek i położnych wynosi **241 758**, w tym:

- liczba zatrudnionych pielęgniarek **216 851**,
- liczba zatrudnionych położnych **24 907**.

Wskaźnik zatrudnionych pielęgniarek na 1000 mieszkańców w bezpośredniej opiece nad pacjentem dla Polski wynosi 5,4. Wśród 16 wybranych krajów Unii Europejskiej, wskaźnik ten sytuuje Polskę na ostatnim miejscu i wskazuje na ograniczony w znacznym stopniu dostęp do świadczeń pielęgniarskich. Dla porównania np. Szwajcaria posiada wskaźnik - 16, Dania - 15,4, Norwegia - 14,4, Niemcy - 11,3, Szwecja - 11, Wielka Brytania - 9,1, Czechy - 8, Hiszpania 5,5.

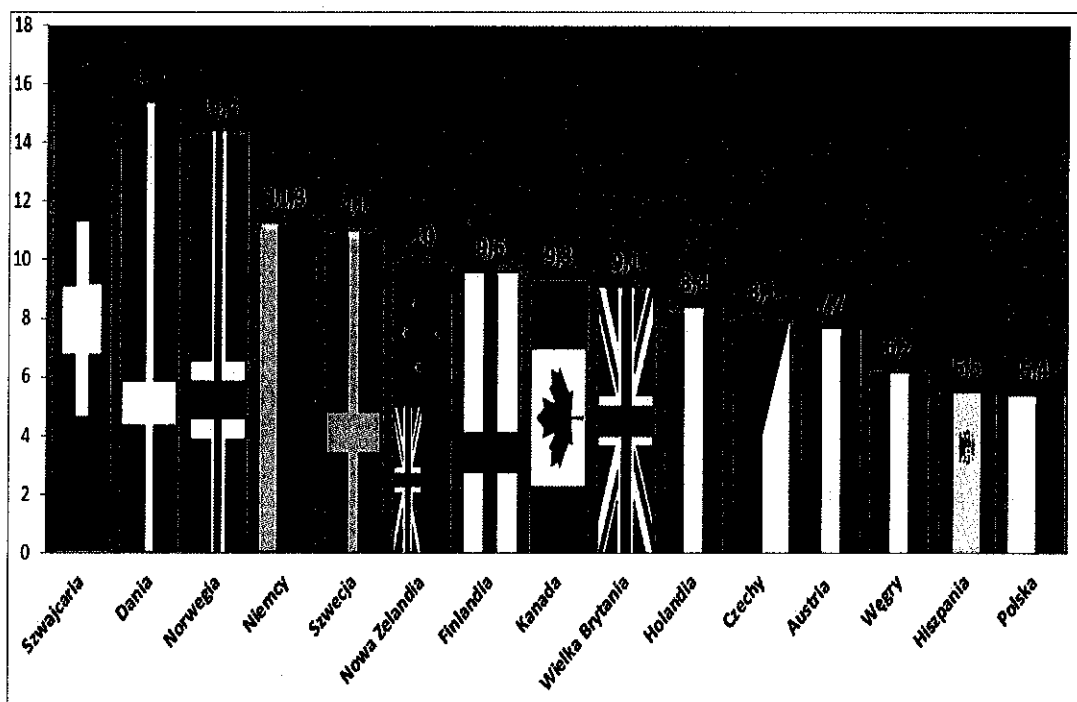
Biorąc pod uwagę problem starzejącego się społeczeństwa oraz niski przyrost naturalny, należy dążyć do uzyskania wskaźnika średniego dla krajów Unii Europejskiej tj. 9,8 na 1 tys. mieszkańców. Osiągnięcie tego wskaźnika powinno być zaplanowane na najbliższe lata.

Natomiast w perspektywie 25-30 lat Polska powinna dążyć do osiągnięcia wskaźnika, takiego jaki jest w Szwecji. Szwecja posiada wskaźnik 11 na 1 tys. mieszkańców.

Dla osiągnięcia wskaźnika liczby zatrudnionych pielęgniarek w Polsce, np. takiego jak w Czechach czyli (8,0/ 1000 mieszkańców), liczba aktywnych zawodowo pielęgniarek musiałaby wynosić ok. 321.000. Obecnie aktywnych jest prawie 217 000, co oznaczałoby konieczność zwiększenia zatrudnienia o ok. 105 000 pielęgniarek.

Porównanie wskaźnika pielęgniarek zatrudnionych na 1 tys. mieszkańców w wybranych krajach prezentuje poniższa rycina.

Rycina nr 1 Porównanie wskaźnika pielęgniarek zatrudnionych na 1 tys. mieszkańców w wybranych krajach

Źródło: OECD Health Data 2012 - pielęgniarki zatrudnione bezpośrednio przy opiece nad pacjentem
<http://www.oecd.org/els/health-systems/oecdhealthdata2012-frequentlyrequesteddata.htm>

6.2. Prognoza liczby zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek i położnych

Z opracowanej prognozy dotyczącej liczby zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek w latach 2015 – 2035 wynika, że:

- systematycznie zmniejszać będzie się liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych,
- mimo zmniejszającej się liczby populacji społeczeństwa polskiego nie wzrośnie wskaźnik zatrudnionych pielęgniarek na 1000 mieszkańców. Wskaźnik będzie się zmniejszał z powodu większego tempa ubytku pielęgniarek niż ubytku naturalnego ludności.

Tabela nr 13 Prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek i położnych na lata 2015 - 2035¹

Rok	Liczba mieszkańców w w tys.	Liczba zatrudnionych			Wskaźnik zatrudnionych na 1 tys.	Liczba zarejestrowanych poniżej wieku emerytalnego		
		pielęgniarek	położnych	Razem		pielęgniarek	położnych	Razem
2011	38 511	192 383	22 715	215 098	5,59	251 568	30 760	282 328
2015	38 016	183 344	22 592	205 936	5,42	239 748	30 593	270 341
2020	37 830	177 881	22 753	200 634	5,30	232 605	30 811	263 416
2025	37 438	162 802	21 601	184 403	4,93	212 887	29 251	242 138
2030	36 796	148 062	20 103	168 165	4,57	193 612	27 223	220 835
2035	35 993	131 247	18 817	150 064	4,17	171 624	25 482	197 106

Źródło: opracowanie NIPiP, Warszawa 2013.

Tabela nr 14 Prognozowane wskaźniki dla zatrudnionych pielęgniarek i położnych²

Rok	Liczba mieszkańców w tys.			Pielęgniarki wskaźnik na 1 tys.	Położne wskaźnik na 1 tys. kobiet	Pielęgniarki i położne wskaźnik na 1 tys.
	Mężczyźni	Kobiety	Razem			
2011	18643,9	19868	38 511	5,00	1,14	5,59
2015	18328,5	19687,5	38 016	4,82	1,15	5,42
2020	18238,5	19591,3	37 830	4,70	1,16	5,30
2025	18052,4	19385,6	37 438	4,35	1,11	4,93
2030	17742,7	19053,2	36 796	4,02	1,06	4,57
2035	17364,9	18628,1	35 993	3,65	1,01	4,17

Źródło: opracowanie NIPiP, Warszawa 2013.

¹ Dane dotyczące ludności - Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, GUS, Warszawa 2012. Dane dotyczące liczby zatrudnionych - Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, GUS, Warszawa 2012 - Personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy.

Dane o pielęgniarkach i położnych zatrudnionych w MON i MSW. Rocznik Statystyczny z 2011, GUS.

Dane dotyczące prognozy ludności - Prognoza ludności na lata 2008–2035, GUS, WARSZAWA 2009.

CRPiP - Dane na podstawie roku urodzenia. Kobiety urodzone po 1951 r., mężczyźni po 1946 r.

² Dane dotyczące ludności - Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, GUS, Warszawa 2012 - Personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy. Dane dotyczące prognozy ludności - Prognoza ludności na lata 2008–2035, GUS, Warszawa 2009.

Tabela nr 15 Prognoza zmiany liczby zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych w latach 2011 – 2035

Rok	Zmiana liczby pielęgniarek i położnych ZAREJESTROWANYCH		Zmiana liczby pielęgniarek i położnych ZATRUDNIONYCH	
	w stosunku do poprzedniego okresu	w stosunku do 2011 r.	w stosunku do poprzedniego okresu	w stosunku do 2011 r.
2011	282 328	282 328	215 098	215 098
2015	-11 987	-11 987	-9 162	-9 162
2020	-6 925	-18 912	-5 302	-14 464
2025	-21 278	-40 190	-16 231	-30 695
2030	-21 303	-61 493	-16 238	-46 933
2035	-23 729	-85 222	-18 101	-65 034

Źródło: opracowanie NIPiP, Warszawa 2013.

6.3. Prognoza liczby zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych z podziałem na województwa.

Tabela nr 16 Prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek i położnych w latach 2011 - 2035 z podziałem na województwa (bez danych MSW i MON)

Województwo	2011	2015	2020	2025	2030	2035	Zmiana od 2035 r. do 2011 r.
Dolnośląskie	15 982	14 523	13 644	11 881	10 179	8 519	-7 463
Kujawsko-pomorskie	10 834	10 367	9 963	8 903	7 799	6 663	-4 171
Lubelskie	12 955	11 744	11 303	10 340	9 066	7 932	-5 023
Lubuskie	5 045	5 025	4 782	4 342	3 838	3 313	-1 732
Łódzkie	13 681	11 413	10 768	9 497	8 423	7 014	-6 667
Małopolskie	18 325	17 649	17 775	17 098	16 269	15 303	-3 022
Mazowieckie	29 352	29 611	29 515	28 037	26 480	24 770	-4 582
Opolskie	5 253	4 791	4 734	4 445	4 149	3 791	-1 462
Podkarpackie	12 678	12 299	12 399	11 804	11 226	10 558	-2 120
Podlaskie	6 972	4 639	4 491	4 127	3 762	3 400	-3 572
Pomorskie	10 378	9 744	9 578	8 794	8 021	6 892	-3 486
Śląskie	28 884	27 225	26 381	24 143	22 097	19 567	-9 317
Świętokrzyskie	7 477	6 645	6 607	6 294	5 909	5 582	-1 895
Warmińsko-mazurskie	7 470	7 591	7 163	6 050	5 044	4 106	-3 364
Wielkopolskie	15 306	14 129	13 717	12 623	11 491	10 058	-5 248
Zachodniopomorskie	8 275	7 579	7 204	6 321	5 618	4 843	-3 432
Razem	208 867	194 973	190 026	174 698	159 371	142 311	-66 556

Źródło: opracowanie NIPiP, Warszawa 2013.

Tabela nr 17 Prognozowany wskaźnik zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w latach 2011 - 2035 z podziałem na województwa

Województwo	2011*1	2015	2020	2025	2030	2035	Zmiana od 2011 r. do 2035 r.
Dolnośląskie	7,97	7,65	7,28	6,45	5,65	4,87	-3,10
Kujawsko-pomorskie	6,94	5,76	5,59	5,07	4,54	3,99	-2,96
Lubelskie	8,04	7,98	7,84	7,35	6,66	6,06	-1,98
Lubuskie	6,50	6,23	5,94	5,44	4,89	4,31	-2,19
Łódzkie	6,93	6,59	6,36	5,77	5,29	4,58	-2,35
Małopolskie	7,33	7,30	7,29	6,99	6,68	6,34	-0,99
Mazowieckie	7,30	7,00	6,88	6,49	6,11	5,73	-1,57
Opolskie	7,17	7,03	7,10	6,82	6,55	6,20	-0,98
Podkarpackie	8,22	8,29	8,38	8,04	7,77	7,47	-0,74
Podlaskie	8,17	7,54	7,40	6,92	6,47	6,03	-2,14
Pomorskie	6,39	6,19	6,03	5,52	5,05	4,38	-2,00
Śląskie	8,14	7,90	7,81	7,32	6,92	6,35	-1,78
Świętokrzyskie	7,87	7,85	8,00	7,85	7,65	7,55	-0,32
Warmińsko-mazurskie	6,60	6,34	6,04	5,18	4,42	3,70	-2,89
Wielkopolskie	6,59	6,19	5,97	5,50	5,05	4,48	-2,11
Zachodniopomorskie	6,42	6,18	5,91	5,26	4,77	4,22	-2,20

Źródło: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych - stan na dzień 31 grudnia 2011 r.; Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, GUS, Warszawa 2012.

Tabela nr 18 Prognozowany wskaźnik zatrudnionych pielęgniarek i położnych w latach 2011 - 2035 z podziałem na Województwa

Województwo	2011*1	2015	2020	2025	2030	2035	Zmiana od 2035 r. do 2011 r.
Dolnośląskie	5,48	5,12	4,87	4,32	3,79	3,26	-2,22
Kujawsko-pomorskie	5,16	4,28	4,15	3,77	3,37	2,96	-2,20
Lubelskie	5,95	5,58	5,48	5,14	4,66	4,24	-1,72
Lubuskie	4,93	4,97	4,75	4,34	3,90	3,44	-1,49
Łódzkie	5,39	4,61	4,45	4,04	3,70	3,21	-2,18
Małopolskie	5,49	5,29	5,28	5,07	4,84	4,60	-0,89
Mazowieckie	5,57	5,53	5,44	5,12	4,83	4,53	-1,04
Opolskie	5,17	4,79	4,84	4,65	4,47	4,23	-0,94
Podkarpackie	5,96	5,88	5,94	5,70	5,51	5,30	-0,66
Podlaskie	5,80	3,97	3,89	3,64	3,40	3,17	-2,63
Pomorskie	4,56	4,31	4,19	3,84	3,51	3,05	-1,51
Śląskie	6,24	6,00	5,93	5,57	5,26	4,83	-1,41
Świętokrzyskie	5,84	5,39	5,49	5,39	5,25	5,18	-0,65
Warmińsko-mazurskie	5,14	5,37	5,11	4,38	3,74	3,14	-2,01
Wielkopolskie	4,44	4,09	3,95	3,64	3,34	2,96	-1,48
Zachodniopomorskie	4,80	4,49	4,30	3,82	3,47	3,07	-1,74

Źródło: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych - stan na dzień 31 grudnia 2011 r.; Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, GUS, Warszawa 2012.

6.4. Liczba pielęgniarek i położnych uzyskujących zaświadczenie o kwalifikacjach oraz liczba obcokrajowców zarejestrowanych w Polsce

Tabela nr 19 Liczba zaświadczeń wydanych na potrzeby uznawania kwalifikacji zawodowych w okresie od 01-05-2004 do 31-12-2013, dla poszczególnych grup

Rok	Mgr pielęgniarstwa	Magister położnictwa	Licencjat pielęgniarstwa	Licencjat położnictwa	medycznych szkół zawodowych - pielęgniarski	medycznych szkół zawodowych - położniczy	Absolwenci liceów medycznych	Razem
2013 r.	307	34	532	36	114	28	202	1 253
2012 r.	204	32	431	39	163	37	248	1 154
2011 r.	165	20	315	32	163	45	199	939
2010 r.	122	7	281	25	144	46	181	806
2009 r.	148	12	253	33	311	74	367	1 198
2008 r.	123	8	434	58	290	95	441	1 449
2004 - 2007	555	24	665	57	3040	670	4305	9 316
Ogółem								16 115

Źródło: opracowanie NIPiP, Warszawa 2013

Tabela nr 20 Liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych nie będących obywatelami Polski

Obywatele państw trzecich	Obywatele państw członkowskich UE
98	24

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

6.5. Bezrobocie wśród pielęgniarek i położnych

Bezrobocie wśród pielęgniarek jest stosunkowo niewielkie. Z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w 2013 r. zarejestrowanych jako bezrobotne było 6318 pielęgniarek i położnych (z tego 5406 to pielęgniarki, a 912 to położne). Najważniejsze przyczyny braku zatrudnienia to:

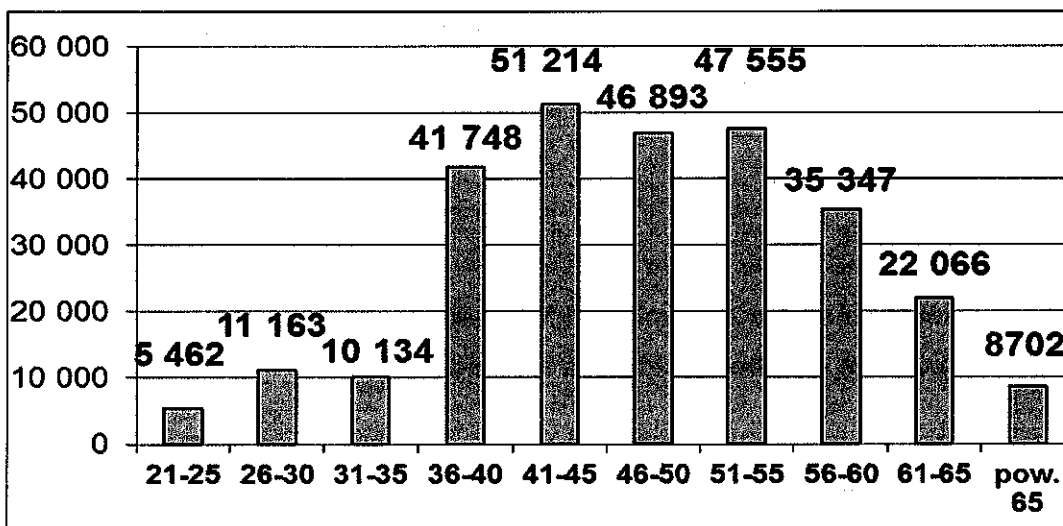
- brak ofert pracy w danym regionie, wynikający z obniżenia poziomu zatrudnienia w podmiotach leczniczych z przyczyn ekonomicznych
- restrukturyzacja podmiotów leczniczych, w wyniku której w całym kraju zmniejszyła się liczba miejsc pracy zbyt niskie wynagrodzenie

Najwięcej bezrobotnych jest wśród pielęgniarek między 35. a 59. rokiem życia, w liczbach bezwzględnych wygląda to następująco:

a. 35-39 lat	–	1001
b. 40-44 lata	–	1312
c. 45-49 lat	–	985
d. 50-54 lata	–	1095
e. 55-59 lat	–	987

6.6. Struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych

Wykres nr 2 Struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek

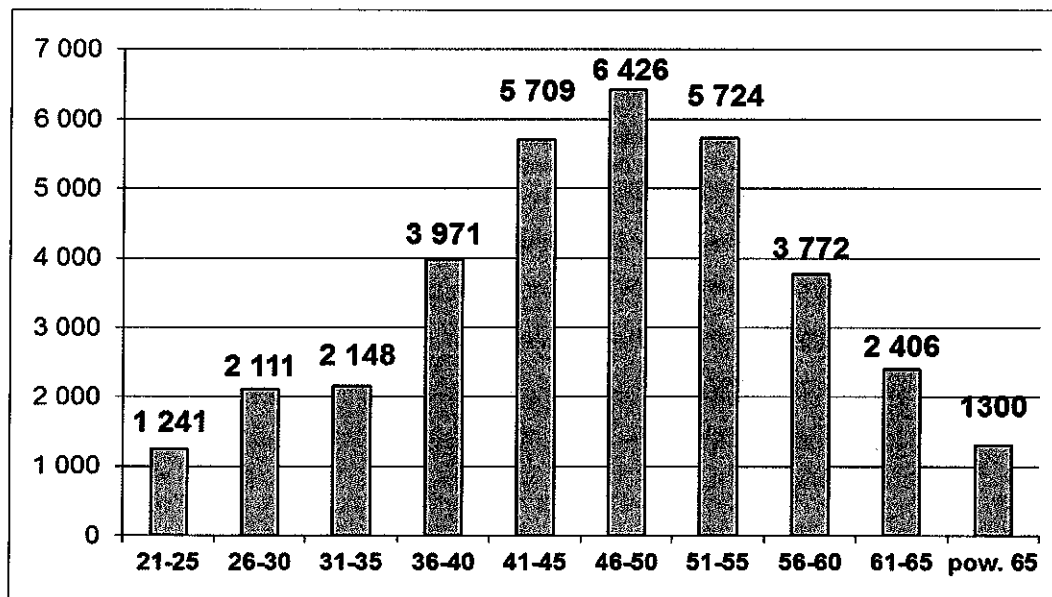

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej zarejestrowanych pielęgniarek jest w przedziale wiekowym 41- 65 i więcej lat – 211 807, zaś w młodszej generacji tj. w przedziale wiekowym 21- 40 lat zarejestrowanych jest 68 507 pielęgniarek.

Podobnie przebiega rozkład wieku położnych, wśród których w przedziale wiekowym 41-65 i więcej lat zarejestrowanych jest 25 337 osób, a w przedziale wiekowym 21-40 lat – 9 471 osób.

Wykres nr 3 Struktura wieku zarejestrowanych położnych

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Z zestawienia danych dotyczących liczby pielęgniarek i liczby położnych najmłodszych tj. w przedziale wiekowym 21-25 lat i najstarszych tj. 65 i więcej lat, jednoznacznie wynika, że w Polsce nie występuje zastępowalność pokoleniowa zarówno wśród pielęgniarek jak i położnych.

Część II

1. Analiza i ocena zabezpieczenia świadczeń wykonywanych przez pielęgniarki i położne w ochronie zdrowia w zakresie:

- 1) podstawowej opieki zdrowotnej;
- 2) ambulatoryjnej opieki specjalistycznej;
- 3) leczenia szpitalnego;
- 4) opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień;
- 5) rehabilitacji leczniczej;
- 6) świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej;
- 7) leczenia stomatologicznego;
- 8) lecznictwa uzdrowiskowego;

- 9) zaopatrzenia w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, oraz ich naprawy, o których mowa w ustawie o refundacji;
- 10) ratownictwa medycznego;
- 11) opieki paliatywnej i hospicyjnej;
- 12) świadczeń wysokospecjalistycznych;
- 13) programów zdrowotnych;
- 14) medycyny pracy, domy pomocy społecznej, żłobki, stacje sanitarno – epidemiologiczne.

Informacje na temat zasobów kadrowych pielęgniarek i położnych zgłoszonych do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (stan na 4 czerwca 2012r.) oraz na podstawie informacji uzyskanych z jednostek organizacyjnych zatrudniających pielęgniarki i położne.

2. Lecznictwo szpitalne

Tabela nr 21 Liczba podmiotów do których zostały skierowane ankiety i liczba podmiotów, które wypełniły ankiety (dane na dzień 06.02.2014 r.)

Województwo	Nie przysłanych	Przysłanych	Łącznie
Dolnośląskie	4	34	38
Kujawsko-Pomorskie	5	19	24
Lubelskie	8	30	38
Lubuskie	2	12	14
Łódzkie	13	25	38
Małopolskie	6	30	36
Mazowieckie	6	73	79
Opolskie	1	20	21
Podkarpackie	5	24	29
Podlaskie	3	24	27
Pomorskie	6	24	30
Śląskie	18	58	76
Świętokrzyskie	5	17	22
Warmińsko-Mazurskie	8	24	32
Wielkopolskie	7	44	51
Zachodniopomorskie	5	22	27
łącznie	102	480	582
	17,53%	82,47%	100,00%
Niepubliczne	53	75	128
Łącznie	155	555	710

*dwa podmioty zakończyły swoją działalność (województwo pomorskie)

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 22 Liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę o pracę oraz umowę cywilno-prawną w poszczególnych województwach, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) roku uzyskania uprawnień emerytalnych.

Województwo	Razem zatrudnione na umowy o pracę i cywilnoprawne	Przedziały wiekowe - rok urodzenia umowy o pracę i umowy cywilno-prawne					Liczba osób, które uzyskają uprawnienia emerytalne do 2022	Liczba osób , które uzyskają uprawnienia emerytalne w procentach
		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62			
Dolnośląskie								
Pielęgniarki	9 634	17	104	915	1 975		3 011	31,25
Położne	1 092	1	12	120	205		338	30,95
Łącznie	10 726	18	116	1 035	2 180		3 687	34,37
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022			
Kujawsko-Pomorskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62			
Pielęgniarki	6 719	6	50	465	1 063		1 584	23,57%
Położne	793	0	11	78	196		285	35,94%
Łącznie	7 512	6	61	543	1 259		2 154	28,67%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022			
Lubelskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62			
Pielęgniarki	7 171	4	38	809	1 357		2 208	30,79%
Położne	878	0	3	63	158		224	25,51%

Łącznie	8 049	4	41	872	1 515	2 656	33,00%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Lubuskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielegniarki	2 789	5	28	225	478	736	26,39%
Położne	363	0	0	41	66	107	29,48%
Łącznie	3 152	5	28	266	544	950	30,14%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Łódzkie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielegniarki	9 150	480	332	991	1 684	3 487	38,11%
Położne	849	2	3	74	130	209	24,62%
Łącznie	9 999	482	335	1 065	1 814	3 905	39,05%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Małopolskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielegniarki	9 162	10	69	670	1 459	2 208	24,10%
Położne	1 121	2	17	98	214	331	29,53%
Łącznie	10 283	12	86	768	1 673	2 870	27,91%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Mazowieckie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielegniarki	20 775	46	363	2 103	3 649	6 161	29,66%
Położne	2 332	5	26	209	394	634	27,19%
Łącznie	23 107	51	389	2 312	4 043	7 429	32,15%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		

Opolskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	3 111	3	23	228	532	786	25,27%
Położne	343	1	2	32	48	83	24,20%
Łącznie	3 454	4	25	260	580	952	27,56%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Podkarpackie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	7 651	1	36	642	1 484	2 163	28,27%
Położne	1 076	0	11	132	275	418	38,85%
Łącznie	8 727	1	47	774	1 759	2 999	34,36%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Podlaskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	4 709	2	50	556	989	1 597	33,91%
Położne	548	0	5	58	160	223	40,69%
Łącznie	5 257	2	55	614	1 149	2 043	38,86%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Pomorskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	6 989	7	62	537	1 068	1 674	23,95%
Położne	927	0	9	86	166	261	28,16%
Łącznie	7 916	7	71	623	1 234	2 196	27,74%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022		
Śląskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	13 163	8	70	1 073	2 293	3 444	26,16%

Położne	1 267	0	6	103	244	353	27,86%
Łącznie	14 430	8	76	1 176	2 537	4 150	28,76%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych							
Świętokrzyskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	3 962	0	21	349	728	1 098	27,71%
Położne	533	1	9	80	94	184	34,52%
Łącznie	4 495	1	30	429	822	1 466	32,61%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych							
Warmińsko-Mazurskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	3 177	2	41	283	571	897	28,23%
Położne	393	3	1	47	115	166	42,24%
Łącznie	3 570	5	42	330	686	1 229	34,43%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych							
Wielkopolskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	9 648	9	123	839	1 626	2 597	26,92%
Położne	1 650	3	33	134	236	406	24,61%
Łącznie	11 298	12	156	973	1 862	3 409	30,17%
Rok uzyskania uprawnień emerytalnych							
Zachodniopomorskie		1940-47	1948-52	1953-57	1958-62		
Pielęgniarki	5 003	8	86	478	992	1 564	31,26%
Położne	574	1	16	65	132	214	37,28%
Łącznie	5 577	9	102	543	1 124	1 992	35,72%

Rok uzyskania uprawnień emerytalnych		2003	2010	2015	2022	
Razem	137 552	627	1 660	12 583	24 781	44 087
						32,05%

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 23 Liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę o pracę w poszczególnych województwach, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych

Województwo		Przedziały wiekowe – rok urodzenia										
Liczba zatrudnionych												
		1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988	
Dolnośląskie	Łącznie											
Pielęgniarki	8992	14	88	874	1851	2019	2018	1436	221	341	130	
Położne	999	1	10	114	190	280	194	68	52	63	27	
Łącznie	9991	15	98	988	2041	2299	2212	1504	273	404	157	
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057	
Kujawsko-Pomorskie	Łącznie											
Pielęgniarki	5033	1	22	364	866	1117	1120	847	222	301	173	
Położne	574	0	3	62	157	177	112	45	9	3	6	
Łącznie	5607	1	25	426	1023	1294	1232	892	231	304	179	
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057	
Lubelskie	Łącznie											
		1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988	

Pielęgniarki	7043	4	33	798	1339	1788	1465	875	430	234	77
Położne	864	0	2	61	156	242	178	100	87	24	14
Łącznie	7907	4	35	859	1495	2030	1643	975	517	258	91
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Lubuskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	2473	2	18	208	433	513	611	519	80	49	40
Położne	326	0	0	40	62	78	80	28	13	23	2
Łącznie	2799	2	18	248	495	591	691	547	93	72	42
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Łódzkie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	7059	9	67	746	1448	1416	1793	1074	153	241	112
Położne	831	2	3	71	129	233	136	93	68	67	29
Łącznie	7890	11	70	817	1577	1649	1929	1167	221	308	141
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Małopolskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	9106	10	68	666	1454	1939	1987	1588	519	553	322
Położne	1100	0	11	86	213	315	239	104	72	50	10

Łącznie	10206	10	79	752	1667	2254	2226	1692	591	603	332
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Mazowieckie		1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	Łącznie	34	280	1999	3512	3874	3996	3232	705	1266	544
Położne	2194	5	21	203	375	467	421	331	146	157	68
Łącznie	21636	39	301	2202	3887	4341	4417	3563	851	1423	612
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Opolskie		1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	Łącznie	3	17	203	473	532	575	488	192	217	55
Położne	306	1	2	30	45	40	45	38	36	52	17
Łącznie	3061	4	19	233	518	572	620	526	228	269	72
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Podkarpackie		1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	Łącznie	1	34	641	1482	1680	1582	1091	414	468	237
Położne	1075	0	11	131	275	278	185	102	40	42	11
Łącznie	8705	1	45	772	1757	1958	1767	1193	454	510	248
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057

Podlaskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	4484	2	41	529	947	1007	898	536	141	250	133
Położne	532	0	4	58	156	138	76	43	27	24	6
Łącznie	5016	2	45	587	1103	1145	974	579	168	274	139
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Pomorskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	6277	5	49	496	986	1271	1579	1233	220	306	132
Położne	883	0	7	84	159	174	152	138	62	63	44
Łącznie	7160	5	56	580	1145	1445	1731	1371	282	369	176
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Śląskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	12761	6	64	1043	2227	2649	3073	2320	447	409	523
Położne	1217	0	5	101	234	264	225	118	123	83	64
Łącznie	13978	6	69	1144	2461	2913	3298	2438	570	492	587
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Świętokrzyskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	3769	0	19	330	707	884	828	544	166	219	72

Położne	527	0	9	78	94	120	85	47	36	38	20
Łącznie	4296	0	28	408	801	1004	913	591	202	257	92
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Warmińsko- Mazurskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	2720	2	29	236	501	626	635	400	96	119	76
Położne	362	1	0	41	106	111	60	29	5	5	4
Łącznie	3082	3	29	277	607	737	695	429	101	124	80
Prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Wielkopolskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	8594	8	90	745	1470	1810	2034	1426	397	442	172
Położne	1608	3	12	127	234	305	277	224	102	248	76
Łącznie	10202	11	102	872	1704	2115	2311	1650	499	690	248
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Zachodniopomorskie	Łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	4036	3	34	405	863	861	867	601	129	187	86
Położne	516	0	3	62	123	85	111	69	27	15	21
Łącznie	4552	3	37	467	986	946	978	670	156	202	107
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057

* W szarych kolumnach są wskazane pielęgniarki i położne, które uzyskały uprawnienia emerytalne i pracują. Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 24. Ogólna liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę o pracę, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych

Zatrudnione	Przedziały wiekowe – rok urodzenia											Łącznie
	1947- 1940	1952- 1948	1957- 1953	1962- 1958	1967- 1963	1972- 1968	1977- 1973	1982- 1978	1987- 1983	1992- 1988		
Pielęgniarki	104	953	10 283	20 559	23 986	25 061	18 210	4 532	5 602	2 884	112 174	
Położne	13	103	1 349	2 708	3 307	2 576	1 577	905	957	419	13 914	
Łącznie	117	1 056	11 632	23 267	27 293	27 637	19 787	5 437	6 559	3 303	126 088	
Rok uzyskania uprawnień - prognoza (średnia)	2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057		

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 25. Liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę cywilnoprawną w poszczególnych województwach, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych

Województwo	Liczba zatrudnionych	Przedziały wiekowe- rok urodzenia											
		1947-1949	1950-1954	1955-1959	1960-1964	1965-1969	1970-1974	1975-1979	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004
Dolnośląskie	łącznie												
Pielęgniarki	642	3	16	41	124	155	146	100	20	28	9		
Położne	93	0	2	6	15	13	19	9	8	14	7		
łącznie	735	3	18	47	139	168	165	109	28	42	16		
Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057		
Kujawsko-Pomorskie	łącznie												
Pielęgniarki	1686	5	28	101	197	367	467	397	70	47	7		
Położne	219	0	8	16	39	65	54	23	6	2	6		
łącznie	1905	5	36	117	236	432	521	420	76	49	13		
Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057		
Lubelskie	łącznie												
Pielęgniarki	128	0	5	11	18	24	27	22	11	7	3		
Położne	14	0	1	2	2	3	2	2	2	0	0		

łącznie	142	0	6	13	20	27	29	24	13	7	3
Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Lubuskie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	316	3	10	17	45	62	88	74	6	9	2
Położne	37	0	0	1	4	10	10	8	4	0	0
łącznie	353	3	10	18	49	72	98	82	10	9	2
Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Łódzkie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	2091	471	265	245	236	221	231	155	115	92	60
Położne	18	0	0	3	1	5	3	3	3	0	0
łącznie	2109	471	265	248	237	226	234	158	118	92	60
Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Małopolskie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	56	0	1	4	5	16	10	6	5	5	4
Położne	21	2	6	12	1	0	0	0	0	0	0
łącznie	77	2	7	16	6	16	10	6	5	5	4
Rok uzyskania		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057

Pielęgniarki	225		0	9	27	42	38	55	41	7	3	3
Położne	16		0	1	0	4	3	4	0	0	2	2
łącznie	241		0	10	27	46	41	59	41	7	5	5
Rok uzyskania uprawnień (średnia)			2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Pomorskie	łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957- 1953	1962- 1958	1967- 1963	1972- 1968	1977-1973	1982- 1978	1987- 1983	1992- 1988	1988
Pielęgniarki	712		2	13	41	82	113	209	171	30	42	9
Położne	44		0	2	2	7	11	3	8	3	7	1
łącznie	756		2	15	43	89	124	212	179	33	49	10
Rok uzyskania uprawnień (średnia)			2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Śląskie	łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957- 1953	1962- 1958	1967- 1963	1972- 1968	1977-1973	1982- 1978	1987- 1983	1992- 1988	1988
Pielęgniarki	402		2	6	30	66	94	89	82	11	15	7
Położne	50		0	1	2	10	15	12	4	1	2	3
łącznie	452		2	7	32	76	109	101	86	12	17	10
Rok uzyskania uprawnień (średnia)			2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Świętokrzyskie	łącznie	1947- 1940	1952- 1948	1957- 1953	1962- 1958	1967- 1963	1972- 1968	1977-1973	1982- 1978	1987- 1983	1992- 1988	1988
Pielęgniarki	193		0	2	19	21	32	44	31	16	23	5
Położne	6		1	0	2	0	1	1	0	0	1	0
łącznie	199		1	2	21	21	33	45	31	16	24	5

Rok uzyskania uprawnień (średnia)		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057
Warmińsko-Mazurskie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	457	0	12	47	70	93	118	87	15	13	2
Położne	31	2	1	6	9	7	6	0	0	0	0
łącznie	488	2	13	53	79	100	124	87	15	13	2
Rok uzyskania uprawnień (średnia)											
Wielkopolskie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	1054	1	33	94	156	199	250	171	45	76	29
Położne	42	0	21	7	2	1	2	2	0	4	3
łącznie	1096	1	54	101	158	200	252	173	45	80	32
Rok uzyskania uprawnień (średnia)											
Zachodniopomorskie	łącznie	1947-1940	1952-1948	1957-1953	1962-1958	1967-1963	1972-1968	1977-1973	1982-1978	1987-1983	1992-1988
Pielęgniarki	967	5	52	73	129	160	259	194	41	48	6
Położne	58	1	13	3	9	10	11	3	2	2	4
łącznie	1025	6	65	76	138	170	270	197	43	50	10
Rok uzyskania uprawnień (średnia)											
		2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 26 Ogólna liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę cywilnoprawną, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych

Zatrudnione	Przedziały wiekowe – rok urodzenia										Zatrudnione łącznie
	1947-1950	1951-1954	1955-1958	1959-1962	1963-1966	1967-1970	1971-1974	1975-1978	1979-1982	1983-1986	
Pielęgniarki	504	543	880	1389	1897	2417	1836	487	519	167	10639
Położne	6	61	71	125	171	169	88	39	58	37	825
łącznie	510	604	951	1514	2068	2586	1924	526	577	204	11464
Rok uzyskania uprawnień (średnia)	2003	2010	2015	2022	2028	2035	2042	2047	2052	2057	

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Podsumowanie: Dane z ankiet skierowanych przez Departament Pielęgniarek i Położnych do podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych, wykonujących świadczenia zdrowotne w wybranych obszarach ochrony zdrowia finansowanych ze środków publicznych.

Tabela nr 21 przedstawia ogólną liczbę podmiotów do których zostały skierowane ankiety i liczbę podmiotów, które wypełniły ankiety (dane na dzień 6.02.2014r). Ankietę skierowano do 710 podmiotów, odpowiedzi udzieliło 555 (82%).

Tabela nr 24 przedstawia ogólną liczbę pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę o pracę, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych. Łączna liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę o pracę wynosi 126 088 (ok. 92 %) , w tym 112 174 pielęgniarki i 13 914 położnych.

Tabela nr 29 przedstawia ogólną liczbę pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę cywilnoprawną, z uwzględnieniem roku urodzenia (przedziały wiekowe co 5 lat) oraz roku uzyskania uprawnień emerytalnych. Łączna liczba pielęgniarek i położnych zatrudnionych na umowę cywilnoprawną wynosi 11 464 (ok. 8%) , w tym 10 639 pielęgniarek i 825 położnych.

Tabela nr 27 Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń w 2012 roku.

OW NFZ	Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń													
	01 - Podstawowa opieka zdrowotna	Ambulatoryjna opieka	03 - Leczenie szpitalne	psychiatryczna i leczenie	05 - Rehabilitacja lecznicza	07 - Leczenie stomatologiczne	08 - Leczenie uzdrowiskowe	Profilaktyczne programy	13 - Świadczenia odrębnie kontraktowane	ortopedyczny, środki pomocnicze	14 - Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze	15 - Opieka paliatywna i hospicyjna	dorazna i transport	Ogółem
DOLNOŚLĄSKI	2 970	1 555	7 909	715	464	53	373	20	307	7	1 702	276	20	14 233
KUJAWSKO-POMORSKI	1 956	966	5 271	531	296	34	294	40	368	6	618	257	32	9 313
LUBELSKI	2 487	1 053	6 462	620	344	116	91	26	303	6	835	170	13	11 127
LUBUSKI	1 013	376	2 140	460	195	9		5	179	7	411	118	13	4 170
ŁÓDZKI	2 401	1 321	7 051	662	329	5		16	266	14	1 075	196	33	11 466
MAŁOPOLSKI	3 506	1 646	8 410	825	553	66	310	20	447	14	1 647	395		15 547
MAZOWIECKI	4 657	2 415	15 706	1 595	812	98	10	39	596	28	2 171	452	36	25 017
OPOLSKI	935	419	2 294	275	196	18		21	117		885	99	8	4 558
PODKARPACKI	2 226	1 028	5 641	538	311	43	192	12	262	5	1 679	230	9	10 589
PODLASKI	1 210	603	3 467	407	187	22	4	4	131	2	499	135	7	5 772
POMORSKI	2 082	1 211	5 123	667	250	34	54	27	272	10	411	255	2	9 047
ŚLĄSKI	4 575	2 765	13 351	1 479	837	53	164	30	483	9	3 640	463	23	24 013
ŚWIĘTOKRZYSKI	1 294	622	3 375	372	227	42	136	15	156	1	601	112	7	6 102
WARMINSKO-MAZURSKI	1 357	659	3 457	394	231	32	16	4	152	8	403	135	25	6 051
														13,6%

WIELKOPOLSKI	3 731	1 597	8 322	852	491	59		37	385	12	1 391	468	22	14 583	19,1%
ZACHODNIOPOMORSKI	1 312	637	3 918	386	213	12	358	6	210	8	572	122	16	6 860	13,3%
Razem	37 665	18 841	101 542	10 767	5 936	691	1 999	321	4 542	136	18 398	3 866	266	177 419	15,5%
suma kontrolna	37 712	18 873	101 897	10 778	5 936	696	2 002	322	4 634	137	18 540	3 883	266	178 448	
% powtórzeń personelu pielęgniarskiego pomiędzy OW NFZ w poszczególnych rodzajach świadczeń	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	0,0%	0,7%	0,2%	0,3%	2,0%	0,7%	0,8%	0,4%	0,0%	0,6%	

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 4.06.2012 r.

Z danych Narodowego Funduszu Zdrowia – stan na dzień 4.06.2012 r. wynika, że w 2012 r. 177 419 pielęgniarek zostało zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń. Suma kontrolna wynosiła 204 970 pielęgniarek, co stanowi 15,5% powtórzeń personelu pielęgniarskiego pomiędzy rodzajami świadczeń. Analizując udział pielęgniarek

w realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń należy stwierdzić, że:

- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu szpitalnym wynosiła – 101 542;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w podstawowej opiece zdrowotnej wynosiła – 37 665;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej wynosiła – 18 841 pielęgniarek;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach pielęgnacyjnych - opiekuńczych – 18 398;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w opiece psychiatrycznej i leczenia uzależnień wynosiła – 10 767;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w rehabilitacji leczniczej wynosiła - 5 936;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach odrębnie kontraktowanych wynosiła - 4 542;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w opiece paliatywnej i hospicyjnej wynosiła – 3 866;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu uzdrowiskowym wynosiła – 1 999;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu stomatologicznym wynosiła – 691;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w profilaktycznych programach zdrowotnych wynosiła -321;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w pomocy doraźnej i transporcie sanitarnym wynosiła -266;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów – zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne – 136

Tabela nr 28 Liczba połączonych zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń

OW NFZ	Liczba połączonych zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń															
	01 - Podstawowa opieka zdrowotna	02 - Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	03 - Leczenie szpitalne	04 - Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	05 - Rehabilitacja lecznicza	07 - Leczenie stomatologiczne	08 - Leczenie uzdrowskie	10 - Profilaktyczne programy zdrowotne	11 - Świadczenia odrębne kontraktowane	12 - Zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i techniczne	14 - Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze	15 - Opieka paliatywna i hospicyjna	17 - Pomoc doraźna i transport sanitarny	Ogółem	Suma kontrolna	% powtórzeń pomiędzy rodzajami świadczeń
DOLNOŚLĄSKI	477	293	963	2		2	1	5	1	1	10	2	1	1 465	1 758	20,0%
KUJAWSKO-POMORSKI	355	235	786	4	7	4		10	1		7	1	14	1 189	1 424	19,8%
LUBELSKI	403	156	925			2		7						1 337	1 493	11,7%
LUBUSKI	126	76	378	1				3	5				3	538	592	10,0%
ŁÓDZKI	452	253	1 017	3	9			6	1		13	5	2	1 499	1 761	17,5%
MAŁOPOLSKI	402	332	1 268	4		3	2	13	4	3	26	1	5	1 831	2 063	12,7%
MAZOWIECKI	766	463	2 107	3		2		7		1	4	1	18	2 867	3 372	17,6%
OPOLSKI	101	64	348	3	4			9			8	2	6	496	545	9,9%
PODKARPACKI	273	223	1 042		1	3	1	6			10	7	18	1 462	1 584	8,3%
PODLASKI	178	116	546			1		7	5		9	4	1	770	867	12,6%
POMORSKI	257	232	737	3				14	1		11	1	3	1 041	1 259	20,9%
ŚLĄSKI	751	482	1 628	4	1	2		36	4		5	9		2 527	2 922	15,6%
ŚWIĘTOKRZYSKI	118	147	528	1		1	2	12			6			705	815	15,6%
WARMIŃSKO-MAZURSKI	175	130	568		1	3		3			3			780	883	13,2%
WIELKOPOLSKI	439	331	1 390		2	5		3				7	10	1 986	2 187	10,1%
ZACHODNIOPOMORSKI	231	112	636	3	6	1	7	3	1	1	7	2		929	1 010	8,7%

Razem	5 484	3 640	14 859	31	31	29	13	144	23	6	119	42	81	21 368	24 502	14,7%
suma kontrolna	5 504	3 645	14 867	31	31	29	13	144	23	6	119	42	81	21 422		
% powtórzeń personelu																
położonych pomiędzy OW																
NFZ w poszczególnych																
rodzajach świadczeń	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%		

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 4.06.2012 r.

W 2012 roku 21 368 położnych zostało zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń. Suma kontrolna wynosiła 24 502 położne, co stanowi 14,7% powtórzeń personelu położnych pomiędzy rodzajami świadczeń. Analizując udział położnych w realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń należy stwierdzić, że:

- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu szpitalnym wynosiła – 14 859;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w podstawowej opiece zdrowotnej wynosiła – 5 484;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej wynosiła – 3 640;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w profilaktycznych programach zdrowotnych wynosiła - 144;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach pielęgnacyjno - opiekuńczych – 119;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w pomocy doraźnej i transporcie sanitarnym wynosiła – 81;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w opiece paliatywnej i hospicyjnej wynosiła – 42;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w opiece psychiatrycznej i leczenia uzależnień wynosiła – 31;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w rehabilitacji leczniczej wynosiła - 31;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach odrębnie kontraktowanych wynosiła - 23;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu stomatologicznym wynosiła – 29;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne – 6.

Z analizy danych zawartych powyżej wynika, że najwięcej pielęgniarek i położnych zatrudnionych jest w lecznictwie szpitalnym. Lecznictwo szpitalne to główne miejsce pracy pielęgniarek i położnych.

Tabela nr 29 Charakterystyka wiekowa pielęgniarek udzielających świadczeń w POZ w 2012 r.

OW NFZ / WIEK	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMIŃSKO-MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIOPOMORSKI	Razem	Udział % w liczbie ogółem*
23-30	35	17	43	12	18	71	87	36	75	43	21	70	42	9	83	7	669	1,78%
31-35	53	52	82	23	46	103	81	45	87	26	46	103	40	11	93	15	906	2,41%
36-40	319	230	251	137	268	408	460	125	277	142	258	568	164	138	464	132	4 341	11,53%
41-45	443	294	346	154	387	440	705	145	318	180	363	696	169	198	563	195	5 596	14,86%
46-50	589	397	518	197	433	649	847	161	407	207	408	822	210	301	652	266	7 064	18,75%
51-55	815	530	688	250	620	949	1160	223	589	289	545	1252	360	379	882	391	9 922	26,34%
56-60	555	357	446	171	492	636	922	149	359	259	322	827	256	263	696	233	6 943	18,43%
61-65	141	67	101	59	107	198	324	44	104	51	102	205	50	49	242	68	1 912	5,08%
66-70	20	12	11	7	25	44	56	7	10	13	15	29	2	7	46	5	309	0,82%
71-77	0	0	1	3	5	8	15	0	0	0	2	3	1	2	10	0	50	0,13%

*wyliczony na podstawie liczby pielęgniarek ogółem (37 665) bez powtórzeń pomiędzy OOWNFZ

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 4.06.2012 r.

Z analizy informacji dotyczących charakterystyki wiekowej pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w POZ w 2012 r., wynika, że w przedziale wiekowym **od 23 r. ż do 40 r. ż** zatrudnionych jest **5 916** pielęgniarek. Najliczniejszą grupę zawodową stanowią pielęgniarki w przedziale wiekowym **41 – 60 lat**. W tym przedziale wiekowym zatrudnionych jest w poz **29 525** pielęgniarek. W przedziale wiekowym 61-65 lat zatrudnionych jest **1912** pielęgniarek. Powyżej 66 lat pracuje w podstawowej opiece zdrowotnej łącznie **359** pielęgniarek.

**Tabela nr 30 Charakterystyka wiekowa pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów
w POZ w 2012 r. według województw**

OW NFZ / WIEK	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO- POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMIŃSKO- MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIO- POMORSKI	Razem
23			1			2	2		2	1					1		9
24		1	2	1		2	5	2	4		1	5	1		1		25
25	4	2	8		3	7	5	2	10	11	3	6	6	1	5		73
26	6	1	5	2	3	5	12	6	17	9	3	12	7	1	12		101
27	8	2	6	1	2	12	16	4	8	7	2	4	3	2	7	2	86
28	7	3	10	2	4	13	16	10	14	4	6	9	5	1	15	1	120
29	4	3	3	3	5	13	20	8	15	5	3	17	13		24	2	138
30	6	5	8	3	1	17	11	4	5	6	3	17	7	4	18	2	117
31	7	5	12	1		12	8	2	5	4	4	15	1		11	2	89
32	10	12	16	3	5	15	8	9	14	4	9	9	5	2	15	1	137
33	7	7	19		4	17	18	11	11	4	3	16	10	4	15	3	149
34	6	6	13	3	12	24	14	11	23	9	9	18	10	5	22	4	189
35	23	22	22	16	25	35	33	12	34	5	21	45	14		30	5	342
36	58	41	19	20	42	58	68	25	63	19	35	104	17	20	84	23	696
37	74	52	52	32	64	103	98	24	59	22	55	143	37	25	105	27	972
38	53	37	54	28	48	88	84	24	47	30	59	125	31	24	75	18	825
39	66	51	60	24	62	66	95	23	52	36	59	94	34	33	104	29	888
40	68	49	66	33	52	93	115	29	56	35	50	102	45	36	96	35	960
41	83	57	63	28	84	67	154	25	73	36	70	130	45	35	100	33	1 083
42	87	66	64	32	67	89	115	30	59	38	69	128	28	36	122	44	1 074
43	108	41	64	25	97	93	125	35	53	28	81	138	35	52	121	39	1 135
44	83	58	77	34	80	101	143	29	62	43	83	153	30	38	98	40	1 152
45	82	72	78	35	59	90	168	26	71	35	60	147	31	37	122	39	1 152
46	112	55	74	38	62	118	161	22	55	36	52	149	47	52	109	38	1 180
47	110	70	101	34	92	113	141	34	80	41	92	134	38	52	112	61	1 305
48	118	85	117	49	85	143	173	33	80	46	75	178	52	70	144	60	1 508
49	120	89	115	31	81	127	170	35	100	39	89	159	34	55	146	40	1 430
50	129	98	111	45	113	148	202	37	92	45	100	202	39	72	141	67	1 641
51	151	103	110	40	123	143	195	40	103	46	120	217	60	80	154	63	1 748
52	166	107	134	60	130	194	260	54	124	60	120	236	76	78	179	74	2 052
53	178	131	160	47	130	207	216	53	126	50	126	274	73	86	182	109	2 148
54	161	100	149	49	127	219	262	40	120	67	105	284	79	69	205	80	2 116
55	159	89	135	54	110	186	227	36	116	66	74	241	72	66	162	65	1 858
56	136	111	133	43	128	155	244	34	83	63	74	209	68	59	153	40	1 733

57	136	86	103	51	133	161	224	34	71	69	80	216	68	52	161	46	1 691
58	103	63	103	22	95	124	165	34	83	49	72	200	63	58	141	56	1 431
59	97	49	54	25	75	94	145	29	56	47	49	96	34	48	108	41	1 047
60	83	48	53	30	61	102	144	18	66	31	47	106	23	46	133	50	1 041
61	36	15	41	14	45	72	107	12	47	21	23	71	18	18	72	30	642
62	43	17	20	20	20	42	72	15	19	13	24	39	14	12	54	14	438
63	33	13	10	10	20	43	54	10	21	5	20	43	10	10	52	9	363
64	16	15	18	11	12	26	52	3	13	7	20	35	4	5	46	9	292
65	13	7	12	4	10	15	39	4	4	5	15	17	4	4	18	6	177
powyżej 65 r.ż.	20	12	12	10	30	52	71	7	10	13	17	32	3	9	56	5	359

Źródło: Dane z NFZ- stan na dzień 4.06.2012 r.

Tabela nr 31 Charakterystyka wiekowa położnych udzielających świadczeń w POZ w 2012 r.

OW NFZ / WIEK	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMINSKO-MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIOPOMORSKI	Razem	Udział % w liczbie ogółem*
23-30	12	1	5	0	6	2	24	7	4	4	1	24	8	0	25	1	124	2,26%
31-35	21	10	33	3	26	15	25	5	20	5	5	45	7	3	15	8	246	4,49%
36-40	41	25	52	11	54	40	81	10	30	20	21	64	12	10	26	21	518	9,45%
41-45	94	66	99	19	68	88	151	19	65	35	54	97	21	41	63	37	1 017	18,54%
46-50	112	82	103	21	86	71	163	18	44	36	58	143	26	38	62	37	1 100	20,06%
51-55	107	98	72	24	95	93	157	17	54	37	49	202	22	47	102	55	1 231	22,45%
56-60	61	49	25	26	79	58	112	13	35	24	49	112	16	31	81	41	812	14,81%
61-65	24	20	8	20	33	27	34	9	17	16	18	52	5	3	54	27	367	6,69%
66-70	4	3	6	2	3	7	16	2	4	0	1	10	1	2	3	4	68	1,24%
71-78	1	1	0	0	2	1	3	1	0	1	1	2	0	0	8	0	21	0,38%

Źródło: Dane z NFZ- stan na dzień 4.06.2012 r.

*wyliczony na podstawie liczby położnych ogółem (5 484) bez powtórzeń pomiędzy OW NFZ

Z analizy informacji dotyczących charakterystyki wiekowej położnych zgłoszonych do realizacji umów w POZ w 2012 r., wynika, że w przedziale wiekowym od 23 r. ż. do 40 r. ż. zatrudnionych jest **888** położnych. Najliczniejszą grupę zawodową stanowią położne w przedziale wiekowym **41 – 60 lat**. W tym przedziale wiekowym zatrudnionych jest **4 160** położnych. W przedziale wiekowym **61 -65 lat** zatrudnionych jest **367** położnych. Powyżej 65 roku życia pracuje w podstawowej opiece zdrowotnej łącznie **89** położnych.

Tabela nr 32 Informacje na temat liczby pielęgniarek i położnych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, Ministerstwu Obrony Narodowej, Ministerstwu Sprawiedliwości, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej oraz w uczelniach realizujących kształcenie na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, w NFZ, w Wojewódzkich Ośrodkach Medycyny Pracy, Urzędach Marszałkowskich, Urzędach Wojewódzkich oraz Zakładach Lecznictwa Uzdrowiskowego, u Dysponenta w Zespołach Ratownictwa Medycznego, samorządzie zawodowym pielęgniarek i położnych w urzędach administracji rządowej. Dane uzyskane w 2012 i 2013 r.

Lp.	Nazwa jednostki organizacyjnej	Liczba pielęgniarek/żołnierzy zawodowych	Liczba położnych	Uwagi
1.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Departament Zdrowia ul. Stefana Batorego 5 02-591 Warszawa	3 332	228	Stan na dzień 30.06.2012 r.
2.	Ministerstwo Obrony Narodowej Inspektorat Wojskowej Służby Zdrowia ul. Królewska 1 00-909 Warszawa	4 765 pielęgniarki żołnierze zawodowi 143	243	Stan na dzień 30.09.2012 r.
3.	Centralny Zarząd Służby Więziennej Biuro Służby Zdrowia ul. Rakowiecka 37a 02-521 Warszawa	996	3	Stan na dzień 9.11.2012 r.
4.	Główny Inspektorat Sanitarny ul. Targowa 65 03-729 Warszawa	Pielęgniarki podległe Państwowej Inspekcji Sanitarnej 832	31	Stan na dzień 16.11.2012 r.
5.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ul. Nowogrodzka 1/3/5 00-513 Warszawa	5 800		Stan na dzień 31.03.2011 r.
6.	Narodowe Centrum Krwi ul. Miodowa 1 00-080 Warszawa	976	Położne realizujące zadania pielęgniarek i 15	Stan na dzień 31.12.2012 r.
7.	Uczelnie realizujące kształcenie na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, w tym uniwersytety medyczne posiadające akredytację MZ.	1 849	262	Stan na dzień 31.05.2013 r.
8.	Narodowy Fundusz Zdrowia (Centrala wraz z OOWNFZ)	267	33	Stan na dzień 16.10.2013 r.

9.	Wojewódzkie Ośrodki Medycyny Pracy	424	20	Stan na dzień 31.09.2013 r.
10.	Urzędy Marszałkowskie	33	1	Stan na dzień 31.10.2013 r.
11.	Urzędy Wojewódzkie oraz Zakłady Lecznictwa Uzdrawiskowego	50 2 382	10 2	31.11.2013 r.
12.	Zespoły Ratownictwa Medycznego - liczba pielęgniarek ogółem zatrudnionych u Dysponenta ZRM	4 287	-	27.11.2013 r.
13.	Urzędy administracji rządowej (ministerstwa) oraz Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych	10 13	1	21.11.2013 r.
14.	Samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych (NIPiP, OIPiP)	99	15	
Ogółem:		26 248	864	

Źródło: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia, na podstawie danych przekazanych przez poszczególne jednostki organizacyjne.

Z uzyskanych danych wynika, że łącznie w różnych jednostkach organizacyjnych zatrudniających pielęgniarki i położne zatrudnionych jest **26 248** pielęgniarek i **864** położne.

Część III

1. Kryteria wyboru priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego pielęgniarek i położnych

Dofinansowanie szkoleń specjalizacyjnych dla pielęgniarek i położnych z budżetu państwa nastąpiło po wejściu w życie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej.

Aktualnie zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039, z późn. zm.) specjalizacja jest dofinansowywana ze środków publicznych przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, w ramach posiadanych środków i ustalonych limitów miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek lub położnych, które mogą corocznie rozpocząć specjalizację dofinansowaną z tych środków, uwzględniając zapotrzebowanie na specjalistów z poszczególnych dziedzin pielęgniarstwa i dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia oraz zapotrzebowanie na osoby legitymujące się ukończoną specjalizacją.

Tabela nr 33   Limity miejsc szkoleniowych oraz kwota dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego w latach 2005-2013.

Rok	Limit miejsc szkoleniowych	Wysokość dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie	Liczba edycji
2005	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2006	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2007	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2008	1800	4 215 zł	7 587 000 zł	72
2009	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2010	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2011	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2012	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2013	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

W latach 2009 - 2013 szkolenia specjalizacyjne dla pielęgniarek i położnych są finansowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy.

Wybór organizatora kształcenia prowadzącego specjalizację dofinansowywaną ze środków publicznych dokonuje minister właściwy do spraw zdrowia, stosując przepisy o zamówieniach publicznych.

Od lat przyjętą praktyką było przygotowywanie katalogu priorytetowych dziedzin kształcenia w ramach zespołu osób, w skład którego wchodził przedstawiciel:

- Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych,
- Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;
- Departamentu Pielęgniarek i Położnych Ministerstwa Zdrowia;
- oraz w roku 2013 również przedstawiciele urzędów marszałkowskich.

Katalog priorytetowych dziedzin corocznie był wypracowywany w oparciu o:

- propozycje dziedzin szkoleń specjalizacyjnych przeznaczonych do dofinansowania, przedłożone przez Urzędy Marszałkowskie,
- propozycje Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
- dane z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (liczba pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty, liczba pielęgniarek i położnych będących w trakcie specjalizacji w poszczególnych dziedzinach kształcenia).

Wybrany katalog priorytetowych dziedzin szkoleń specjalizacyjnych dla pielęgniarek i położnych, z podziałem na województwa oraz z uwzględnieniem liczby miejsc szkoleniowych w poszczególnych województwach, zawsze był zgodny z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. *w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja oraz kursy kwalifikacyjne, oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych* (Dz. U. Nr 197, poz. 1922, z późn. zm.).

Przepisy ww. ustawy nie ograniczają możliwości odbywania specjalizacji poza limitem miejsc szkoleniowych dofinansowanych ze środków publicznych.

Od roku 2009 Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w swoich analizach wyodrębnia osoby, które korzystały z miejsc dofinansowanych ze środków publicznych oraz osoby, które nie korzystały z tych miejsc. Przedmiotowe zestawienie obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 34 Liczba osób, które uzyskały pomyślny wynik egzaminu państwowego, z podziałem na osoby korzystające i nie korzystające z miejsc dofinansowanych

Rok	Liczba osób, które uzyskały pomyślny wynik egzaminu państwowego z podziałem na osoby korzystające i <u>nie</u> korzystające z miejsc dofinansowywanych		
	ogółem	dofinansowanych	<u>niedofinansowanych</u>
2009	2 343	1 803	540
2010	2 661	1 963	698
2011	3 334	1 985	1 349
2012	3 203	1 853	1 350
2013	4 484	1 883	2 601
RAZEM	11 541	9 487	6 538

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

2. Liczba wykształconych specjalistów w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Biorąc pod uwagę sytuację kadrową pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty w dziedzinach pielęgniarstwa zestawiono informacje na temat specjalizacji pielęgniarek i położnych wśród personelu zgłoszonego do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w porównaniu z ogólną liczbą pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty w podziale na województwa.

Przedmiotową sytuację obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 35 Liczba pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty w dziedzinach pielęgniarstwa w zestawieniu z liczbą specjalizacji pielęgniarek i położnych wśród personelu zgłoszonego do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w podziale na województwa

Województwo	Liczba specjalizacji pielęgniarek i położnych wśród personelu zgłoszonego do realizacji umów o udzielanie świadczeń (stan na 04.06.2012 r.). Źródło NFZ	Liczba specjalistów Źródło: CKPPiP	Liczba specjalistów nie zgłoszonych do realizacji umów o udzielanie świadczeń
DOLNOŚLĄSKI	1050	2383	1333
KUJAWSKO-POMORSKI	1207	1335	128
LUBELSKI	2264	2229	-35
LUBUSKI	557	969	412
ŁÓDZKI	836	716	-120
MAŁOPOLSKI	984	2116	1132
MAZOWIECKI	2813	2128	-685
OPOLSKI	394	503	109
PODKARPACKI	1159	1330	171
PODLASKI	1874	1209	-665
POMORSKI	912	1185	273
ŚLĄSKI	1087	1701	614
ŚWIĘTOKRZYSKI	759	882	123
WARMIŃSKO-MAZURSKI	842	938	96
WIELKOPOLSKI	1524	1803	279
ZACHODNIOPOMORSKI	893	1534	641
Razem	19155	22961	3806

Dane: Narodowy Fundusz Zdrowia, Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Analizując informacje na temat specjalizacji wśród pielęgniarek i położnych zgłoszonych do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w porównaniu z ogólną liczbą pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty w podziale na województwa należy zaznaczyć, iż:

- 3 832 osób z tytułem specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa nie wykazuje uzyskanego tytułu przy kontraktowaniu świadczeń, lub też nie realizują świadczeń w ramach kontraktu z NFZ;

- najwięcej osób z tytułem specjalisty wśród personelu nie zgłoszonego do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych występuje w województwach dolnośląskim i małopolskim;
- w czterech województwach tj.: lubelskim, łódzkim, mazowieckim oraz podlaskim zgłoszonych jest więcej osób z tytułem specjalisty do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych aniżeli osób, które z tych województw ukończyły specjalizację dla pielęgniarek lub położnych, co zapewne jest wynikiem migracji lub też w liczbie tej są to osoby, które ukończyły specjalizację przed rokiem 2002.

Uzasadnienie:

Biorąc pod uwagę liczbę absolwentów kierunku pielęgniarstwo od roku akademickiego 2006/2007 do roku 2011/2012 uzyskujących prawo wykonywania zawodu, należy stwierdzić, że z ogólnej liczby absolwentów 42 282 kończących kierunek pielęgniarstwo w ww. latach, tylko 13 674 osoby uzyskały stwierdzenie prawa wykonywania zawodu, tj. 32,34% absolwentów.

Analizując dane dotyczące liczby absolwentów kierunku położnictwo od roku akademickiego 2006/2007 do roku 2011/2012 uzyskujących stwierdzenie prawa wykonywania zawodu, należy zauważyć, że z ogólnej liczby absolwentów 7 628 kończących kierunek położnictwo w ww. latach, tylko 2 641 osób uzyskało stwierdzenie prawa wykonywania zawodu, tj. 34,62% absolwentów.

Powyższe dane mogą świadczyć o braku zainteresowania młodzieży wykonywaniem zawodów pielęgniarki i położnej, pomimo uzyskaniu wykształcenia na tych kierunkach. Uwzględniając dane dotyczące wieku pielęgniarek i położnych zatrudnionych w systemie ochrony zdrowia oraz dane dotyczące wydawania przez samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych liczby praw wykonywania zawodu, konieczne jest podjęcie działań na rzecz promocji zawodu pielęgniarki i położnej.

Z danych zawartych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych – stan na dzień 17 listopada 2013 r. wynika, że najwięcej zarejestrowanych pielęgniarek jest w przedziale wiekowym **41- 65 i więcej lat – 211 807**, zaś w młodszej generacji tj. w przedziale wiekowym **21- 40 lat zarejestrowanych jest 68 507** pielęgniarek. Podobnie przebiega rozkład wieku położnych, wśród których w przedziale wiekowym **41-65 i więcej lat zarejestrowanych jest 25 337 osób**, a w przedziale wiekowym **21-40 lat – 9 471 osób**.

Z zestawienia danych dotyczących liczby pielęgniarek i liczby położnych najmłodszych tj. w przedziale wiekowym 21-25 lat i najstarszych tj. 65 i więcej lat,

jednoznacznie wynika, że w Polsce nie występuje zastępowalność pokoleniowa zarówno wśród pielęgniarek jak i położnych.

Z opracowanej prognozy dotyczącej liczby zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek w latach 2015 – 2035 wynika, że:

- systematycznie zmniejszać będzie się liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych,
- mimo zmniejszającej się liczby populacji społeczeństwa polskiego nie wzrośnie wskaźnik zatrudnionych pielęgniarek na 1000 mieszkańców wręcz przeciwnie także będzie się zmniejszał z powodu większego tempa ubytku pielęgniarek niż ubytku naturalnego ludności.

Warunkiem niezbędnym do zwiększenia zainteresowania młodych osób zawodem pielęgniarki lub położnej oraz pozostawania w tym zawodzie już wykształconej kadry powinno być także podjęcie działań mających na celu zmianę dotychczasowego systemu wynagradzania pielęgniarek i położnych.

Analiza wynagrodzenia pielęgniarek i położnych w 2012 r.

Zarząd Krajowego Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w pierwszej połowie 2012 r. przeprowadził w podmiotach leczniczych badanie ankietowe w 4 kluczowych kwestiach mających znaczenie w wykonywaniu zawodu pielęgniarki i położnej. Jedną z nich była kwestia wynagrodzenia pielęgniarek i położnych. Spośród 634 rozesłanych ankiet do zakładowych i międzyzakładowych organizacji Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych uzyskano 423 odpowiedzi, co stanowiło 57% wszystkich ankiet. Otrzymane dane obejmowały samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej - 337 ankiet, 63 dotyczyło niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej (spółki zoo, spółki prawa handlowego, spółki akcyjne), 20 zakładów to inna forma działalności np. sanatoria, Regionalne Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Instytuty Naukowo - Badawcze.

Z nadesłanego materiału badawczego wynika, że pielęgniarki i położne w:

- 0,05 % zakładów zarabiają mniej niż 2000,-zł brutto;
- 30 % zakładów zarabiają w przedziale od 2000 do 2500,- zł brutto;
- 41 % zakładów w przedziale od 2501 do 3000,- zł brutto;
- 28% zakładów od 3001,- do 4000,- zł ;
- 0,1 % zakładów w przedziale od 3501,- do 4000,- zł

i tylko w 0,05 % zakładów pracy respondenci podali, że pielęgniarki/położne zarabiają powyżej 4000,- zł.

We wszystkich placówkach publicznych w których robiono badanie, pracodawcy wypłacają dodatki za pracę w niedzielę i święta, dodatki za noce, dodatki wynikające ze stażu pracy powyżej 5 lat, a także dodatki funkcyjne.

Gorzej jest z wypłatą świadczeń, których wypłatę nie regulują akty prawne wyższego rzędu, a tylko wola pracodawcy.

- w 36% badanych jednostek ochrony zdrowia pracodawcy nie wypłacają ani premii, ani nagród.
- w 29% zakładów premia czy nagroda wypłacana jest stale, co miesiąc ale w 24,7% zakładów tylko wtedy, gdy Narodowy Fundusz Zdrowia uzna i wypłaci środki finansowe za nadwykonania.

W zdecydowanej większości zakładów (65,7%) pracodawcy przyznają gratyfikacje finansowe za uzyskane przez pielęgniarki i położne dodatkowe kwalifikacje zawodowe. Najczęściej:

- bo w 14% zakładów, dodatki otrzymują pielęgniarki i położne, które uzyskały tytuł magistra pielęgniarstwa/położnictwa,
- w porównywalnej ilości placówek 13% za uzyskany tytuł specjalistki,
- a w 10% zakładów za tytuł licencjata w zawodzie.

Świadczenia te w 84% zakładów pracodawcy włączyli do wynagrodzenia zasadniczego, w pozostałych 16% zakładach wypłacane są w formie dodatku do wynagrodzenia.

Załącznik nr 1 Łączna liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach w latach 2002- 2013

Lp.	Dziedzina specjalizacji	Liczba specjalistów
1.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	2714
2.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	2660
3.	Pielęgniarstwo ratunkowe	2202
4.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2070
5.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/opieki długoterminowej	1639
6.	Pielęgniarstwo operacyjne	1433
7.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	1314
8.	Pielęgniarstwo pediatryczne	1230
9.	Pielęgniarstwo położnicze	1173
10.	Organizacja i zarządzanie	1022
11.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	876
12.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	772
13.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	752
14.	Pielęgniarstwo onkologiczne	700
15.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	459
16.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	400
17.	Pielęgniarstwo geriatryczne	374
18.	Pielęgniarstwo ginekologiczne	334
19.	Pielęgniarstwo nefrologiczne	306
20.	Pielęgniarstwo neurologiczne	250
21.	Pielęgniarstwo diabetologiczne	246
22.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	179
23.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	134
24.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	126
25.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	23
26.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla położnych	15
Łącznie		23 403

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Załącznik nr 2 Liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach kształcenia z podziałem na województwa w latach w latach 2002-2013

Województwo		dołnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	Zachodnio pomorskie	Łącznie
Dziedzina specjalizacji																		
1.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	248	183	236	109	90	249	221	49	204	211	130	137	118	112	180	183	2660
2.	Pielęgniarstwo ratunkowe	209	58	246	96	21	175	279	118	140	78	109	132	83	143	188	127	2202
3.	Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki	272	233	225	113	115	206	285	57	103	132	190	179	102	133	265	104	2714
4.	Pielęgniarstwo zachowawcze	269	47	262	78	71	195	209	50	215	220	36	112	86	52	81	87	2070
5.	Pielęgniarstwo i przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ opieki długoterminowej	131	141	222	83	28	65	234	33	86	87	81	81	84	78	107	98	1639
6.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	208	52	76	53	66	104	130	37	57	57	47	182	55	40	89	61	1314
7.	Organizacja i zarządzanie	209	11	1	120	53	77	52	26	1	1	19	152	-	72	144	84	1022
8.	Pielęgniarstwo operacyjne	140	130	182	67	4	156	124	25	55	54	85	70	77	46	158	60	1433
9.	Pielęgniarstwo pediatryczne	137	55	52	44	83	91	110	2	75	115	110	116	61	32	86	61	1230
10.	Pielęgniarstwo położnicze	111	70	96	50	64	139	141	42	103	73	41	5	37	35	108	58	1173
11.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	98	70	91	21	1	73	21	1	26	21	83	61	24	64	2	115	772
12.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	89	38	84	66	31	21	53	33	25	53	2	79	23	49	85	21	752
13.	Pielęgniarstwo onkologiczne	55	50	109	1	23	74	1	4	77	62	43	36	52	37	20	56	700

14	Pielęgniarstwo kardiologiczne	92	4	61	1	28	106	163	16	61	1	79	156	32	6	13	57	876
15	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	4	80	4	8	52	64	16	14	2	-	33	62	6	24	60	30	459
16	Pielęgniarstwo geriatryczne	63	67	3	2	-	2	2	-	-	1	2	58	-	1	133	40	374
17	Pielęgniarstwo neonatologiczne	1	1	60	-	-	141	39	1	33	-	23	1	5	4	35	56	400
18	Pielęgniarstwo ginekologiczne	4	3	100	25	1	57	28	10	51	-	-	5	3	-	3	44	334
19	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	33	1	19	-	-	26	2	3	-	6	15	-	-	7	1	21	134
20	Pielęgniarstwo nefrologiczne	37	25	3	28	6	47	26	2	4	32	9	5	22	3	16	41	306
21	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	-	28	-	1	-	-	-	1	-	-	-	82	-	-	1	66	179
22	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	-	14	20	3	1	6	16	3	1	3	55	-	-	2	2	-	126
23	Pielęgniarstwo diabetologiczne	69	11	41	1	5	1	24	2	3	2	22	4	-	11	10	40	246
24	Pielęgniarstwo neurologiczne	12	4	22	-	4	52	3	-	31	-	1	29	18	-	50	24	250
25	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarzek	-	-	19	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
26	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla położnych	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Łącznie		2491	1391	2234	970	747	2129	2181	529	1353	1209	1215	1744	888	951	1837	1534	23 403

Dane: Centrum Kształcenia Poddyplomowego Pielęgniarek i Położnych

**Załącznik nr 3 Kursy kwalifikacyjne zrealizowane w latach 2000-2012
z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych
dziedzinach kształcenia**

L.p.	Dziedzina kursu kwalifikacyjnego	Łącznie
1.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	28308
2.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	14774
3.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	14339
4.	Pielęgniarstwo ratunkowe	6621
5.	Pielęgniarstwo operacyjne	6293
6.	Organizacja i zarządzanie	5934
7.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	5923
8.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	3907
9.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	3748
10.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	3331
11.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2129
12.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	2120
13.	Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	2022
14.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	1944
15.	Pielęgniarstwo onkologiczne	1047
16.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	951
17.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	929
18.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	730
19.	Pielęgniarstwo pediatryczne	574
20.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	68
Łącznie		105692

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Załącznik – nr 4 Kursy kwalifikacyjne zrealizowane w latach 2000-2012 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych województwach

Województwo	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	Łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie	Łącznie
Dziedzina kursu																	
1. Organizacja i zarządzanie	629	113	109	94	472	243	1285	212	153		193	1614	126	137	310	244	5934
2. Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	1422	458	707	238	935	1395	2981	229	954	467	836	1925	652	368	768	439	14774
3. Pielęgniarstwo chirurgiczne	116	-	122	-	37	697	270	-	140	85	57	53	262	-	73	32	1944
4. Pielęgniarstwo epidemiologiczne	-	45	19	18	147	27	197	-	56	62	35	285	-	28	32	-	951
5. Pielęgniarstwo kardiologiczne	79	-	73	25	131	30	113	-	94	-	25	238	105	-	16	-	929
6. Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	88	59	54	27	135	167	519		40	83	148	450	68	67	71	46	2022
7. Pielęgniarstwo neonatologiczne	21	-	-	29	37	79	118	-	155	-	60	29	81	79	42	-	730
8. Pielęgniarstwo onkologiczne	17	24	-	-	-	-	657	65	-	60	19	109	31	65	-	-	1047
9. Pielęgniarstwo operacyjne	456	128	381	77	514	483	1444	106	342	110	472	820	283	147	295	235	6293
10. Pielęgniarstwo pediatryczne	-	23	32	-	-	253	59	-	40	-	-	53	24	-	72	18	574
11. Pielęgniarstwo i przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	1570	559	1135	388	606	956	1732	620	1796	755	194	1339	938	283	1420	48	14339
12. Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	180	298	167	139	297	270	457	75	276	108	130	241	173	106	332	82	3331
13. Pielęgniarstwo psychiatryczne	285	-	18	97	157	212	258	88	358	40	12	322	77	102	59	35	2120

14.	Pielęgniarstwo ratunkowe	610	302	462	289	251	504	1277	171	367	398	187	527	292	185	541	258	6621
15.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	2551	1246	1464	462	2280	1491	4526	1101	1315	1234	1336	5399	1071	897	672	1263	28308
16.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	796	321	491	110	532	304	1166	25	224	187	267	851	181	83	220	165	5923
17.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	295	254	139	30	139	330	1043	75	179	141	204	409	111	73	187	139	3748
18.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	516	132	204	151	245	393	373	48	359		311	612	103	16	384	60	3907
19.	Pielęgniarstwo zachowawcze	-	45	102	28	-	402	905	-	206	-	24	67	284	44	22	-	2129
20.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68
Łącznie		9631	4007	5679	2202	6915	8304	19380	2815	7054	3730	4510	15343	4862	2680	5516	3064	105692

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Załącznik nr 5 Kursy specjalistyczne zrealizowane w latach 2000-2012 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych zakresach kształcenia.

Lp.	Zakres kursu specjalistycznego	Łącznie
1.	Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego	54073
2.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	46546
3.	Szczepienia ochronne	41922
4.	Leczenie ran dla pielęgniarek	9048
5.	Podstawy opieki paliatywnej	4170
6.	Szczepienia ochronne noworodków	3559
7.	Endoskopia	3348
8.	Terapia bólu/Terapia bólu przewlekłego u dorosłych	2945
9.	Przygotowywanie i podawanie leków przeciwnowotworowych u dorosłych	2417
10.	Podstawy dializoterapii	2177
11.	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa noworodka	1485
12.	Terapia bólu ostrego u dorosłych	1289
13.	Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego	1276
14.	Wykonywanie i ocena testów skórnych	1252
15.	Wykonanie badania spirometrycznego	844
16.	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	822
17.	Edukator w cukrzycy	674
18.	Żywienie enteralne i parenteralne	655
19.	Pielęgnowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie	541
20.	Leczenie ran dla położnych	450
21.	Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarek	354
22.	Pielęgnowanie pacjenta w warunkach lecznictwa uzdrowiskowego	316
23.	Prowadzenie porodu w wodzie	306
24.	Opieka geriatryczna	300
25.	Opieka nad pacjentem ze stomią jelitową	269
26.	Techniki ciągłe pozaustrojowego oczyszczania krwi	227
27.	Pielęgnowanie w chorobach narządu wzroku	214
28.	Rehabilitacja podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi	213
29.	Profilaktyka chorób narządu żucia oraz pierwsza pomoc w nagłych stanach stomatologicznych u populacji w wieku szkolnym	204
30.	Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową	203
31.	Prowadzenie psychoterapii podstawowej z wykorzystaniem elementów psychoterapii kwalifikowanej	164
32.	Trening pęcherza moczowego	136
33.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	134
34.	Profilaktyka chorób piersi	102
35.	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	84
36.	Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI	78
37.	Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	73
38.	Pediatryczna domowa opieka paliatywna	70
39.	Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	63
40.	Opieka nad kobietą ciężarną z cukrzycą w okresie okołoporodowym	60
41.	Hartowanie i kształtowanie kikuta amputowanej kończyny	31
42.	Poradnictwo dietetyczne	23
43.	Leczenie ran – owrzodzenia żyłne	20
44.	Kompresjoterapia	13
Łącznie		183.150

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Załącznik nr 6 Kursy specjalistyczne zrealizowane w latach 2000-2012 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych województwach

Województwo	Dzielnica kursu																łącznie
	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	Zachodnio pomorskie	
1. Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	-	12	-	-	63
2. Endoskopia	523	35	231	81	235	315	603	-	183	99	183	337	111	141	123	148	3348
3. Edukator w cukrzycy	44	19	23	91	28	41	24	-	52	29	106	161	11	-	45	-	674
4. Hartowanie i kształtowanie kikutu amputowanej kończyny	-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
5. Kompresjoterapia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13
6. Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	-	-	-	-	84
7. Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarzek	13	-	-	-	-	-	55	-	-	-	-	169	-	-	79	38	354
8. Leczenie ran – owrzodzenia żyłne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20
9. Leczenie ran dla pielęgniarzek	697	262	541	398	325	793	1548	276	1024	294	877	604	426	306	307	370	9048
10. Leczenie ran dla położnych	31	49	19	9	24	-	147	4	-	-	67	54	-	10	33	3	450
11. Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	11	61	55	18	46	338	81	-	115	-	-	-	27	34	36	-	822
12. Opieka geriatryczna	30	-	30	-	-	-	30	-	30	30	30	30	30	-	30	30	300
13. Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową	26	-	-	-	-	-	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	203
14. Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	-	-	-	-	-	-	23	-	50	-	-	-	-	-	-	-	73
15. Opieka nad kobietą ciężarną z cukrzycą w okresie okołoporodowym	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-	60

Część IV

Aktualizacja danych zawartych w dokumencie

3.1 Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych

Dodatkowo od roku akademickiego 2004/2005 prowadzone są studia zawodowe - tzw. pomostowe (uzupełniające) - przeznaczone dla pielęgniarek i położnych posiadających świadectwo dojrzałości i będących absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w tych zawodach, kończące się uzyskaniem tytułu licencjata pielęgniarstwa/położnictwa.

Zamierzeniem ww. studiów jest stworzenie możliwości uzupełnienia wykształcenia do standardów Unii Europejskiej dla czynnych zawodowo pielęgniarek i położnych, które zdobyły wykształcenie w poprzednim systemie kształcenia. Czas kształcenia na tym poziomie uzależniony jest od rodzaju ukończonej szkoły i wynosi obecnie od 2 do 3 semestrów. Kształcenie to prowadzone jest w formie studiów niestacjonarnych, z zachowaniem standardów kształcenia, określonych dla kierunków pielęgniarstwo i położnictwo. Studia pomostowe będą realizowane aż do naturalnego wygaśnięcia zainteresowania tego typu formą kształcenia. Od roku akademickiego 2008/2009 istnieje możliwość dofinansowania kształcenia na tzw. studiach pomostowych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) na lata 2007 – 2013*. W wymienionym programie realizowany jest projekt pn. *Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych*. Przedmiotowy Projekt jest jednym z największych w Polsce projektów realizowanych ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w perspektywie finansowej 2007-2013. Na jego realizację zaplanowano środki w kwocie ok. 193 mln zł. Głównym celem Projektu jest uzupełnienie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych do poziomu licencjata pielęgniarstwa lub położnictwa i umożliwienie ich automatycznego uznania we wszystkich krajach Unii Europejskiej. W ramach projektu zaplanowano przeszkolenie ponad 40 tys. pielęgniarek i położnych. Dotychczas studia pomostowe w ramach tego przedsięwzięcia ukończyło już ponad 35 tys. osób. Kształcenie to jest prowadzone w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie *szczegółowych warunków prowadzenia studiów dla pielęgniarek i położnych, które posiadają świadectwo dojrzałości i ukończyły liceum medyczne lub szkołę policealną albo szkołę pomaturalną, kształcącą w zawodzie pielęgniarki i położnej* (Dz. U. poz. 770).

Według danych umieszczonych w Systemie informacji o szkolnictwie wyższym POL-on na dzień 1 kwietnia 2015 r. uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo posiadają 72 uczelnie, w tym 11 uniwersytetów medycznych, przy czym studia pomostowe prowadzone są przez 54 uczelnie, w tym 8 uniwersytetów medycznych. Uprawnienie do prowadzenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo posiada 35 uczelni, w tym 11 uniwersytetów medycznych.

Z danych zawartych w systemie POL-on wynika również, że uprawnienie do prowadzenia kształcenia na kierunku położnictwo w ramach studiów pierwszego stopnia posiada 18 uczelni, a studiów drugiego stopnia 13 uczelni, w tym 11 uniwersytetów medycznych.

Studia pomostowe na kierunku położnictwo prowadzi 14 uczelni, w tym 10 uniwersytetów medycznych. Dane te nie odzwierciedlają liczby uprawnień, bowiem uczelnia może posiadać uprawnienie do prowadzenia kształcenia w siedzibie uczelni i jednocześnie w wydziale zamiejscowym, np. Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi z Wydziałem Zamiejscowym w Warszawie czy Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim z zamiejscowym Wydziałem Pedagogiki i Nauk o Zdrowiu w Tomaszowie Mazowieckim. Ponadto dane dotyczące liczby jednostek prowadzących studia pomostowe mogą być niepełne, ponieważ prowadzenie tego rodzaju studiów odbywa się na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy też uchwał senatu uczelni dotyczących prowadzenia studiów pierwszego stopnia na ww. kierunkach (art. 11 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym) i może być sprawozdawane jako prowadzenie studiów pierwszego stopnia.

Tabela nr 2 Liczba uczelni prowadzących kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo

Studia	Uniwersytety medyczne	Szkoły wyższe	Razem
Pielęgniarstwo I stopnia	11	61	72
Pielęgniarstwo st. Pomostowe	8	46	54
Pielęgniarstwo II stopnia	11	23	34
Położnictwo I stopnia	11	7	18
Położnictwo st. pomostowe	10	4	14
Położnictwo II stopnia	11	2	13

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia,

Wszystkie uczelnie prowadzące kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej są zobowiązane do uzyskania

akredytacji Ministra Zdrowia, potwierdzającej spełnianie standardów kształcenia. Uczelnie rozpoczynające kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo składają wniosek o przeprowadzenie akredytacji trzy miesiące przed rozpoczęciem rekrutacji a uczelnia, która występuje z wnioskiem kolejnym – nie później niż na 3 miesiące przed upływem okresu, na jaki uzyskała akredytację. Akredytacja Ministra Zdrowia jest przyznawana na okres od 3 do 5 lat. Ocenę spełniania standardów kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo/położnictwo przeprowadza Krajowa Rada Akredytacyjna Szkół Pielęgniarek i Położnych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkół Pielęgniarek i Położnych (Dz. U. poz. 1441).

Tabela 3. Liczba osób przyjętych na kierunek pielęgniarstwo

Rok akademicki	Pielęgniarstwo			
	I stopnia stacjonarne	I stopnia niestacjonarne	II stopnia stacjonarne	II stopnia niestacjonarne
2009/2010	2833	1930	1301	1854
2010/2011	2671	3520	1324	1679
2011/2012	3301	3762	1208	2482
2012/2013	4279	-	1215	1711
2013/2014	4620	793	1540	1408
2014/2015	5431*	-	2924*	-
Razem	23 135	10 005	9 512	9 134

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

* Od roku akademickiego 2014/2015 podano dane dotyczące liczby studentów bez podziału studiów na formę stacjonarną i niestacjonarną

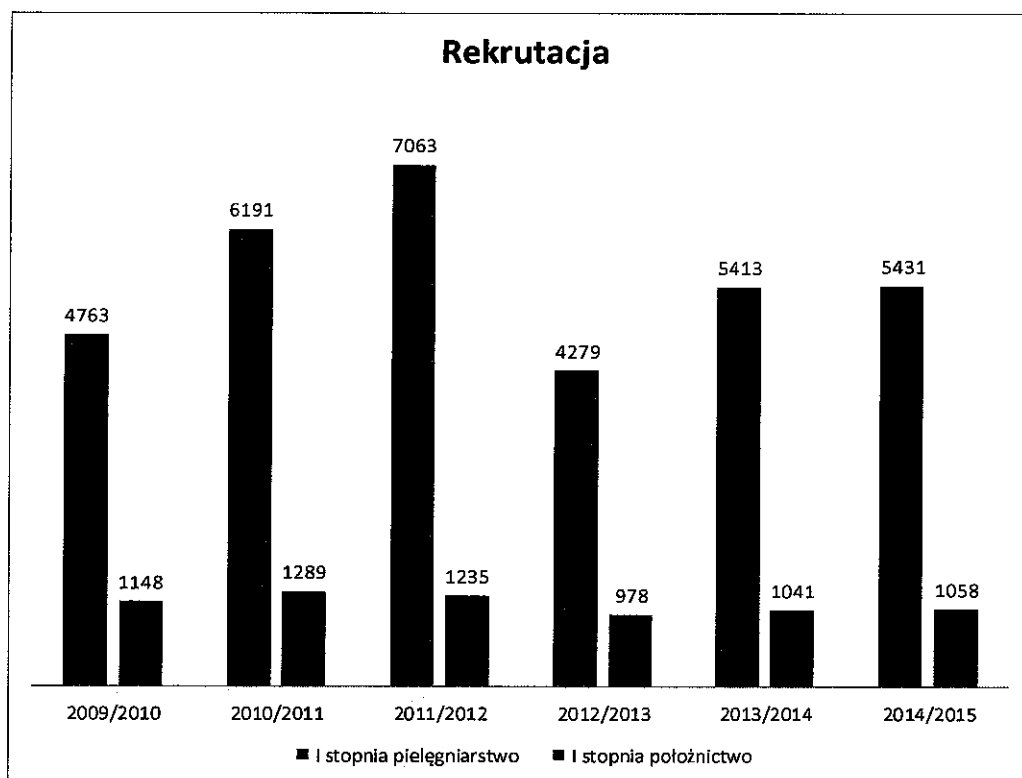
Tabela 4. Liczba osób przyjętych na kierunek położnictwo

Rok akademicki	Położnictwo			
	I stopnia stacjonarne	I stopnia niestacjonarne	II stopnia stacjonarne	II stopnia niestacjonarne
2009/2010	851	297	403	373
2010/2011	844	445	390	271
2011/2012	892	343	375	164
2012/2013	978	-	508	134
2013/2014	980	61	502	116
2014/2015	1058*	-	604*	-
Razem	5 603	1 146	2 782	1 058

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

* Od roku akademickiego 2014/2015 podano dane dotyczące liczby studentów bez podziału studiów na formę stacjonarną i niestacjonarną

Od roku 2009 do 2014 studia pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo rozpoczęło 33.140 osób, a na położnictwie 6.749 (średnio rocznie kształcenie na pielęgniarstwie rozpoczynało w tym okresie 5 523 osób, a na położnictwie 1125 osób).

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

W roku akademickim 2014/2015 widać niewielki wzrost liczby studentów na studiach pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo jak i położnictwo w porównaniu do roku 2013/2014.

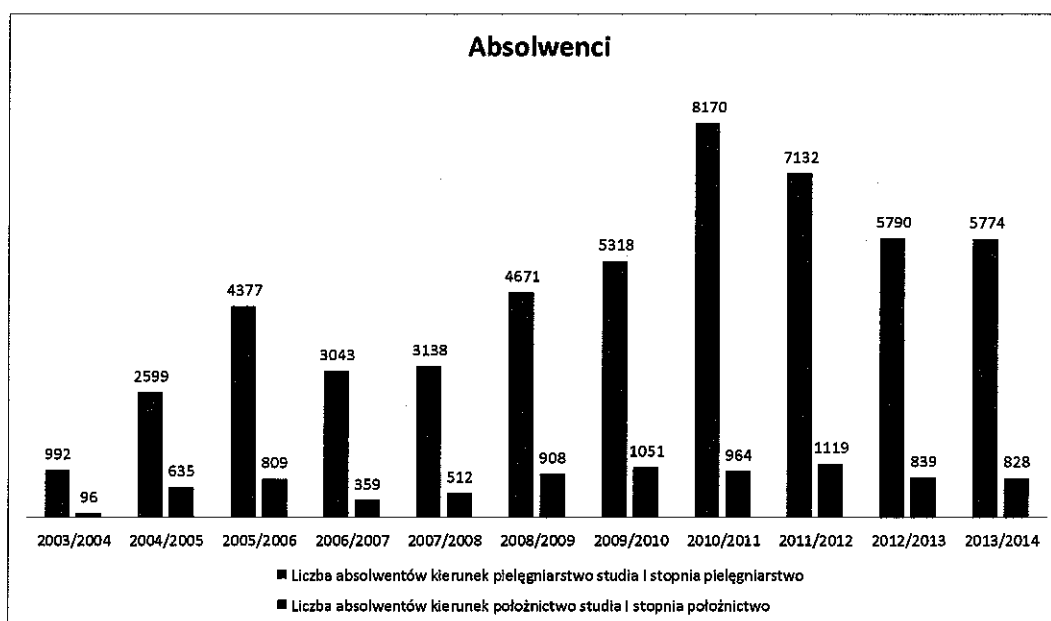
Tabela 5 Liczba absolwentów kierunku pielęgniarstwo i położnictwo

Rok akademicki	Liczba absolwentów					
	kierunek pielęgniarstwo			kierunek położnictwo		
	studia I stopnia	studia II stopnia	Studia jednolite mgr	studia I stopnia	studia II stopnia	Studia jednolite mgr
2003/2004	992	107	532	96	0	-
2004/2005	2599	136	601	635	14	53

2005/2006	4377	378	231	809	55	26
2006/2007	3043	768	-	359	183	-
2007/2008	3138	1001	-	512	206	-
2008/2009	4671	1928	-	908	418	-
2009/2010	5318	2134	-	1051	508	-
2010/2011	8170	2498	-	964	749	-
2011/2012	7132	2481	-	1119	651	-
2012/2013	5790	3221	-	839	492	-
2013/2014	5774	2375	-	828	510	-
Razem	51 004	17 027	1 364	8 120	3 786	79

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Od roku 2003 do 2013 studia pierwszego stopnia ukończyło **51 004 pielęgniarek i 8 120 położne** (średnio rocznie w tym okresie 4 637 pielęgniarek i 738 położnych).

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

W roku akademickim 2013/2014 widać bardzo nieznaczną tendencję spadkową absolwentów studiów pierwszego stopnia zarówno na kierunku pielęgniarstwo jak i położnictwo, w porównaniu do roku 2012/2013.

Powyższe dane mogą świadczyć m. in. o braku zainteresowania młodzieży wykonywaniem zawodów pielęgniarki i położnej.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące wieku pielęgniarek i położnych zatrudnionych w systemie ochrony zdrowia oraz dane dotyczące stwierdzania prawa wykonywania

zawodu przez samorząd zawodowy pielęgniarów i położnych liczby praw wykonywania zawodu, niezbędne jest podjęcie działań wskazanych w rekomendacjach raportu. Dynamika zmian i określenie przyczyn przedmiotowego zjawiska wymaga pogłębionej analizy.

Tabela nr 6 Liczba osób, które uzyskały prawo wykonywania zawodu w poszczególnych latach

Województwo	OIPiP	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
dolnośląskie	Wrocław	163	175	184	142	212	268	264	282	336
	Wałbrzych	18	30	31	27	42	60	76	73	95
	Jelenia Góra	27	11	17	28	54	35	41	29	69
	RAZEM	208	216	232	197	308	363	381	384	500
kujawsko-pomorskie	Toruń	30	37	28	52	44	53	65	73	79
	Bydgoszcz	160	114	109	92	135	203	176	174	188
	Włocławek	11	6	25	16	29	28	34	61	40
	RAZEM	201	157	162	160	208	284	275	308	307
lubelskie	Zamość	34	39	24	27	19	18	40	88	55
	Lublin	259	209	234	181	142	160	211	280	288
	Chełm	11	7	13	9	5	14	15	20	20
	Biała Podl.	18	14	17	18	27	34	21	53	57
	RAZEM	322	269	288	235	193	226	287	441	420
lubuskie	Gorzów Wlk.	15	10	12	13	17	25	37	34	40
	Zielona Góra	60	36	87	66	55	64	120	60	267
	RAZEM	75	46	99	79	72	89	157	94	307
łódzkie	Łódź	220	130	154	146	243	233	221	188	278
	Sieradz	2	3	8	28	30	30	28	25	55
	RAZEM	222	133	162	174	273	263	249	213	333
małopolskie	Nowy Sącz	30	37	49	40	45	59	65	83	115
	Kraków	316	251	287	237	566	784	461	399	555
	Tarnów	55	45	58	114	80	34	107	98	195
	RAZEM	401	333	394	391	691	877	633	580	865
mazowieckie	Płock	82	15	11	16	29	34	40	46	55
	Warszawa	404	434	467	532	712	630	702	766	807
	Siedlce	19	16	15	19	30	35	43	50	48
	Ciechanów	25	30	31	22	37	48	53	64	70
	Radom	101	82	78	61	91	109	76	97	160
	Ostrołęka	29	14	29	24	28	57	70	46	60
	RAZEM	660	591	631	674	927	913	984	1069	1200
opolskie	Opole	105	99	98	108	119	173	278	217	331

podkarpackie	Krosno	94	73	90	112	122	128	95	155	186
	Przeworsk	51	44	59	54	28	65	71	72	138
	Rzeszów	200	179	188	208	183	201	251	285	314
	RAZEM	345	296	337	374	333	394	417	512	638
podlaskie	Białystok	105	117	110	102	77	154	176	153	147
	Łomża	57	16	23	35	28	56	57	23	43
	Suwałki	17	30	24	22	49	49	12	20	23
	RAZEM	179	163	157	159	154	259	245	196	213
pomorskie	Gdańsk	127	134	149	137	212	225	235	239	271
	Słupsk	33	21	26	26	43	42	67	54	63
	RAZEM	160	155	175	163	255	267	302	293	334
śląskie	Częstochowa	67	40	36	54	68	66	83	39	58
	Bielsko-Biała	78	58	79	64	426	559	110	45	105
	Katowice	365	269	275	309	330	401	414	480	768
	RAZEM	510	367	390	427	824	1026	607	564	931
świętokrzyskie	Kielce	222	184	127	192	257	286	310	189	318
warmińsko-mazurskie	Elbląg	16	12	14	12	18	24	42	24	26
	Olsztyn	109	93	89	76	95	125	130	95	141
	RAZEM	125	105	103	88	113	149	172	119	167
wielkopolskie	Piła	32	32	36	40	55	53	71	70	46
	Konin	15	6	14	7	24	30	24	30	74
	Kalisz	47	35	43	51	69	83	135	107	204
	Poznań	197	171	194	138	164	223	227	190	237
	Leszno	45	6	12	22	35	34	40	29	75
	RAZEM	336	250	299	258	347	423	497	426	636
zachodniopomorskie	Szczecin	84	81	87	101	117	131	180	128	170
	Koszalin	47	35	32	26	50	76	68	70	110
	RAZEM	131	116	119	127	167	207	248	198	280
ogółem:		4202	3480	3773	3806	5241	6199	6042	5803	7780

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Z tabeli wynika, iż w latach 2009-2013 następował systematyczny spadek liczby osób ubiegających się o stwierdzenie prawa wykonywania zawodu. Najmniejszy spadek liczby stwierdzonych praw wykonywania zawodu występuje w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych na terenie których kształcenie pielęgniarek i położnych prowadzone jest przez uniwersytety medyczne. Jednakże w 2014 r. odnotowano wzrost liczby pielęgniarek i położnych, które uzyskały prawo wykonywania zawodu.

3.2. Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w Polsce

Podstawą prawną kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych jest ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.), która w rozdziale 6 wskazuje na obowiązek pielęgniarki i położnej do stałego aktualizowania wiedzy, określa zasady odbywania szkolenia, ustala rodzaje i definicje kształcenia podyplomowego.

System kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych oraz wykaz dziedzin kształcenia, w których pielęgniarki, położne mogą podnosić swoje kwalifikacje na poziomie szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych został dookreślony w poniższych aktach prawnych:

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1923).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy (Dz. U. 2013 poz. 1562), które wejdzie w życie z dniem 24 sierpnia 2015 r.

Obowiązujący system kształcenia podyplomowego określa następujące rodzaje kształcenia podyplomowego:

- szkolenie specjalizacyjne, zwane specjalizacją,
- kurs kwalifikacyjny,
- kurs specjalistyczny,
- kurs dokształcający.

Szkolenie specjalizacyjne, zwane również specjalizacją ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną specjalistycznej wiedzy i umiejętności w określonej dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia oraz tytułu specjalisty w tej dziedzinie. Szkolenia specjalizacyjne mogą być prowadzone w 26 dziedzinach pielęgniarstwa.

Dla pielęgniarek w dziedzinach pielęgniarstwa: rodzinnego, w ochronie zdrowia pracujących, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, geriatrycznego, kardiologicznego, nefrologicznego, diabetologicznego, pediatricznego, chirurgicznego,

operacyjnego, anestezjologicznego i intensywnej opieki, onkologicznego, psychiatrycznego, opieki długoterminowej, neurologicznego, opieki paliatywnej, ratunkowego oraz w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

Dla położnych w dziedzinach pielęgniarstwa: rodzinnego, ginekologicznego, położniczego oraz w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

Wspólne dla pielęgniarek i położnych w dziedzinach pielęgniarstwa: neonatologicznego, epidemiologicznego oraz w dziedzinie organizacji i zarządzania.

Łączna liczba specjalistów od 2002 do 2014 r., wynosi 30 191 osób, co obrazuje wykres nr 1.

Wykres nr 1

Liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach kształcenia w latach 2002 - 2014

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych analizując sytuację kadrową pielęgniarzek i położnych specjalistów przeprowadza od sesji jesiennej 2010 roku, badanie ankietowe wśród pielęgniarzek/ pielęgniarzy przystępujących do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Celem ankiety jest m.in. zebranie informacji na temat zgodności zatrudnienia z ukończoną dziedziną kształcenia, czy specjalizację uczestnicy odbywali na

swój wniosek czy otrzymali skierowanie od pracodawcy oraz czy pracodawca udzielił im urlopu szkoleniowego.

Poniższa tabela wskazuje liczbę pielęgniarek/pielęgniarzy, którzy przystąpili do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w 9 sesjach egzaminacyjnych tj. od sesji jesiennej 2010 r. do sesji jesiennej 2014 r. z podziałem na dziedziny kształcenia, zatrudnienie niezgodnie z dziedziną kształcenia oraz plany dotyczące zmiany miejsca pracy.

Tabela nr 8 Liczba pielęgniarek/pielęgniarzy, którzy przystąpili do egzaminu państwowego w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w 9 sesjach egzaminacyjnych tj. od sesji jesiennej 2010 r. do sesji jesiennej 2014 r.

L.p.	DZIEDZINA KSZTAŁCENIA	Zatrudnienie niezgodnie z dziedziną kształcenia		Planuje zmianę miejsca pracy		Liczba zdających
		Liczba	%	Liczba	%	
1.	Piel. anestezyjologiczne i intensywnej opieki	228	7,85	110	48,24	2 905
2.	Piel. chirurgiczne	195	7,48	81	41,53	2 606
3.	Piel. diabetologiczne	42	14,89	28	66,66	282
4.	Piel. epidemiologiczne	127	17,91	115	90,55	709
5.	Piel. geriatryczne	42	14,43	25	59,52	291
6.	Piel. ginekologiczne	37	9,13	23	62,16	405
7.	Piel. kardiologiczne	82	7,42	46	56,1	1 105
8.	Piel. nefrologiczne	18	4,36	3	16,66	412
9.	Piel. neonatologiczne	28	5,04	13	46,42	555
10.	Piel. neurologiczne	20	7,11	6	30,00	281
11.	Piel. operacyjne	160	8,78	43	26,87	1 821
12.	Piel. onkologiczne	55	9,00	26	47,27	611
13.	Piel. opieki paliatywnej	58	11,64	33	56,9	498

14.	Piel. opieki długoterminowej	150	15,18	78	52,00	988
15.	Piel. pediatryczne	73	7,9	26	35,61	924
16.	Piel. położnicze	113	9,71	30	26,55	1 163
17.	Piel. psychiatryczne	47	6,17	17	36,17	761
18.	Piel. ratunkowe	175	13,32	94	53,71	1 313
19.	Piel. środowiska nauczania i wychowania	7	14,58	6	85,71	48
20.	Piel. rodzinne dla piel.	81	23,34	62	76,54	347
21.	Piel. rodz. dla położnych	40	35,08	29	72,5	114
22.	Piel. w ochronie zdrowia pracujących	10	6,9	9	90,00	145
23.	Piel. zachowawcze	207	10,31	67	32,37	2 007
24.	Organizacja i zarządzanie	24	18,46	22	91,66	130
25.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla położnych	-	-	-	-	25
OGÓŁEM:		2019	9,87	989	48,98	20 446

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Z powyższej analizy wynika, że najwyższy stopień zgodności ukończenia specjalizacji z miejscem zatrudnienia występuje w następujących dziedzinach kształcenia:

4. Pielęgniarstwa nefrologicznego 4,36%,
5. Pielęgniarstwa neonatologicznego 5,04%
6. Pielęgniarstwa psychiatrycznych 6,17%.

Najniższy stopień zgodności ukończenia specjalizacji z miejscem zatrudnienia występuje w następujących dziedzinach kształcenia:

5. Pielęgniarstwa rodzinnego dla położnych 35,08%,
6. Pielęgniarstwa rodzinnego dla pielęgniarek 23,34%,
7. Organizacja i zarządzanie 18,46%,
8. Pielęgniarstwa epidemiologicznego 17,91%.

Załączniki nr 1 i 2 do raportu zawierają dane dotyczące łącznej liczby specjalistów w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa w latach 2002 – 2014 z podziałem na województwa.

Kolejnym rodzajem kształcenia podyplomowego jest **kurs kwalifikacyjny**, którego celem jest uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania

określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Zgodnie z ww. rozporządzeniem kursy kwalifikacyjne mogą być prowadzone w 21 dziedzinach.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone wyłącznie dla pielęgniarek, to pielęgniarstwo rodzinne, w ochronie zdrowia pracujących, anestezyjologicznego i intensywnej opieki, psychiatryczne, onkologiczne, zachowawcze, środowiska nauczania i wychowania, nefrologiczne z dializoterapią, opieki długoterminowej, opieki paliatywnej, ratunkowe, kardiologiczne, pediatryczne, chirurgiczne, oraz promocja zdrowia i edukacja zdrowotna.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone wyłącznie dla położnych, to pielęgniarstwo rodzinne oraz promocja zdrowia i edukacja zdrowotna.

Dziedziny kursów kwalifikacyjnych przeznaczone dla pielęgniarek i położnych, to pielęgniarstwo: neonatologiczne, operacyjne, epidemiologiczne oraz organizacja i zarządzanie.

Obowiązujące programy kształcenia zawierają w swojej strukturze: cel kształcenia, umiejętności będące przedmiotem kształcenia, plan nauczania, program nauczania oraz kwalifikacje kadry dydaktycznej.

W odniesieniu do kursów kwalifikacyjnych w latach 2000-2013 najczęściej realizowany był kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, anestezyjologicznego i intensywnej opieki oraz pielęgniarstwa przewlekłe chorych i niepełnosprawnych, które od 2003 roku nazywa się pielęgniarstwem opieki długoterminowej.

Załączniki nr 3 i 4 do raportu zawierają informacje dotyczące kursów kwalifikacyjnych zrealizowanych w latach 2000 - 2013 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych dziedzinach kształcenia oraz w podziale na województwa.

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z *art.72 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Z 2014, poz. 1435, z późn. zm.)* ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Aktualnie realizacja kursów specjalistycznych na podstawie ramowych programów może odbywać się w 45 zakresach, w tym:

- w 27 zakresach przeznaczonych tylko dla pielęgniarek,
- w 7 zakresach przeznaczonych dla położnych,
- w 11 zakresach przeznaczonych wspólnie dla pielęgniarek i położnych.

W obowiązującym systemie kształcenia są programy kursów specjalistycznych, które zostały opracowane zgodnie z *art.78 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach*

pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) i stanowią podstawę do wdrożenia procesu kształcenia podyplomowego przez organizatorów kształcenia.

Aktualnie programy kształcenia opracowane zgodnie z art.78 ust. 1 ww. ustawy, obejmują 5 zakresów:

- Opieka nad dziećmi ze schorzeniami otorynolaryngologicznymi,
- Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji,
- Opieka pielęgniarska nad chorymi dorosłymi w leczeniu systemowym nowotworów,
- Opieka nad pacjentem poddawany procedurom diagnostycznym i terapeutycznym z użyciem otwartych źródeł promieniowania,
- Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową

Załączniki nr 5 i 6 do raportu zawierają informacje dotyczące kursów specjalistycznych zrealizowanych w latach 2000 - 2013 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych zakresach kształcenia oraz w podziale na województwa.

Kurs dokształcający ma na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy oraz umiejętności zawodowych pielęgniarki lub położnej.

W obowiązującym systemie kształcenia podyplomowego, czyli od roku 2000 do 2013 zostały zrealizowane 16 829 edycji ww. rodzajów kształcenia

Tabela nr 9 Łączna liczba edycji wszystkich rodzajów szkoleń podyplomowych

Rodzaj kształcenia	Łączna liczba zrealizowanych edycji
Szkolenia specjalizacyjne	881
Kursy kwalifikacyjne	4 277
Kursy specjalistyczne	8 442
Kursy dokształcające	3 229
Łącznie	16 829

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Łączna liczba absolwentów kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i dokształcających wynosi 421.134 pielęgniarek i położnych.

Tabela nr 10 Łączna liczba absolwentów szkoleń podyplomowych

Rodzaj kształcenia	Liczba absolwentów
Kursy kwalifikacyjne	117 516
Kursy specjalistyczne	212 109
Kursy doszkalające	91 509
Łącznie	421 134

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Łączna liczba specjalistów w latach 2002 - 2014, czyli od chwili przeprowadzenia pierwszego egzaminu specjalizacyjnego do 2014 r. wynosi 30 191 osób.

Największą liczbę specjalistów odnotowano w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki (3 834 osób) oraz w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego (3 711 osób). Najmniejszą liczbę specjalistów odnotowano w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

W odniesieniu do kursów kwalifikacyjnych w latach 2000-2013 najczęściej realizowany był kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, anestezjologicznego i intensywnej opieki oraz pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Poniższa tabela obrazuje liczbę absolwentów kursów kwalifikacyjnych w poszczególnych dziedzinach.

Tabela nr 11 Liczba absolwentów kursów kwalifikacyjnych w poszczególnych dziedzinach w latach 2000 - 2013

L.p.	Dziedzina kursu kwalifikacyjnego	Liczba absolwentów
1.	Organizacja i zarządzanie	6 036
2.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	17 002
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	2 365
4.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	1 049
5.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	1 276
6.	Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	2 157
7.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	1 056
8.	Pielęgniarstwo onkologiczne	1 218
9.	Pielęgniarstwo operacyjne	6 842

10.	Pielęgniarstwo pediatryczne	697
11.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	16 110
12.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	3 825
13.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	2 373
14.	Pielęgniarstwo ratunkowe (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPIP przeszkolono 4331 pielęgniarek/pielęgniarzy)	7 908 (4 331)
15.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	30 344
16.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	6 586
17.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	3 953
18.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	4 010
19.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2 595
20.	Pielęgniarstwo specjalistycznej opieki domowej	46
21.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	68
Łącznie		117 470

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Kurs specjalistyczny jest rodzajem kształcenia, który w latach 2000-2013 był najczęściej realizowany.

W szczególności dużą popularnością cieszyły się kursy: *wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego, resuscytacja krążeniowo-oddechowa, szczepienia ochronne*, co odzwierciedla liczba absolwentów. Poniższa tabela obrazuje liczbę absolwentów kursów specjalistycznych w poszczególnych zakresach.

Tab. nr 12 Liczba absolwentów kursów specjalistycznych w poszczególnych zakresach w latach 2000 - 2013

Lp.	Zakres kursu specjalistycznego	Liczba absolwentów
1	Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	63
2	Edukator w cukrzycy	1224
3	Endoskopia	3826
4	Hartowanie i kształtowanie kikuta amputowanej kończyny	31
5	Kompleksowa pielęgniarska opieka nad pacjentami z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego- dla pielęgniarek Kurs realizowany przez CKPPIP <u>tylko</u> w ramach projektu systemowego <i>Rozwój kwalifikacji i umiejętności kadry</i>	90

	<i>pielęgniarskiej w kontekście zmian epidemiologicznych będących następstwem starzejącego się społeczeństwa</i>	
6	Kompresjoterapia	13
7	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	129
8	Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarek	651
9	Leczenie ran – owrzodzenia żyłne	38
10	Leczenie ran dla pielęgniarek	11488
11	Leczenie ran dla położnych	717
12	Medyczna pielęgnacja stóp (NR 04/07)- dla pielęgniarek	13
13	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	1036
14	Opieka geriatryczna Kurs realizowany przez Departament Pielęgniarek i Położnych w Ministerstwie Zdrowia <u>tylko</u> w ramach projektu systemowego <i>Wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej</i>)	1616
15	Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową	203
16	Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	93
17	Opieka nad kobietą ciężarną z cukrzycą w okresie okołoporodowym	60
18	Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI	100
19	Opieka nad pacjentem ze stomią jelitową	293
20	Pediatryczna domowa opieka paliatywna	70
21	Pielęgowanie dziecka wentylowanego mechanicznie	6
22	Pielęgowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie	688
23	Pielęgowanie pacjenta w warunkach leczenia uzdrowiskowego	365
24	Pielęgowanie w chorobach narządu wzroku	214
25	Podstawy diagnostyki ultrasonograficznej w położnictwie i ginekologii- dla położnych	18
26	Podstawy dializoterapii	2318
27	Podstawy opieki paliatywnej	4828
28	Poradnictwo dietetyczne	23
29	Profilaktyka chorób piersi	102
30	Profilaktyka chorób narządu żucia oraz pierwsza pomoc w nagłych stanach stomatologicznych u populacji w wieku szkolnym	204
31	Prowadzenie porodu w wodzie	419
32	Prowadzenie psychoterapii podstawowej z wykorzystaniem elementów psychoterapii kwalifikowanej	176
33	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	134
34	Przygotowywanie i podawanie leków przeciwnowotworowych u dorosłych	2812
35	Rehabilitacja podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi	213
36	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa noworodka	3071
37	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPiP przeszkolono 2205 pielęgniarek/pielęgniarzy)	51594 (2205)

38	Szczepienia ochronne	45751
39	Szczepienia ochronne noworodków	3831
40	Techniki ciągle pozaustrojowego oczyszczania krwi	428
41	Terapia bólu/Terapia bólu przewlekłego u dorosłych	3183
42	Terapia bólu ostrego u dorosłych	1855
43	Trening pęcherza moczowego	180
44	Wykonanie badania spirometrycznego	1187
45	Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego	61478
46	Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy przeźnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPIP przeszkolono 1608 pielęgniarek/pielęgniarzy)	1998 (1608)
47	Wykonywanie i ocena testów skórnych	1525
48	Żywienie enteralne i parenteralne	968
Łącznie		211.323

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

5. Pielęgniarka i położna w systemie ochrony zdrowia

System opieki zdrowotnej realizując zadania na rzecz zdrowia publicznego jest istotnym elementem polityki zdrowotnej państwa wobec swoich obywateli. Kadry medyczne są najcenniejszym z zasobów systemu ochrony zdrowia. W gronie pracowników medycznych realizujących świadczenia zdrowotne znajdują się pielęgniarki, położne, profesjonalści przygotowani do szeroko rozumianego pielęgnowania osób w różnym wieku, stanie zdrowia, miejscu zamieszkania pracy lub nauki.

Pielęgniarki i położne to zawody zaufania publicznego prawnie regulowane, autonomiczne, kierujące się dobrem w działaniach na rzecz zdrowia i życia człowieka jako wartości najwyższych. Każdy człowiek we wszystkich fazach swojego życia potrzebował, potrzebuje lub będzie potrzebował wsparcia, pomocy i opieki profesjonalnej pielęgniarki lub położnej.

Pielęgniarka to osoba posiadająca wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami. Wykonuje działania wymagające umiejętności obserwacji, zdecydowanej i rzetelnej oceny stanu chorego, rozpoznaje: potrzeby zdrowotne, problemy pielęgnacyjne, sprawuje opiekę pielęgnacyjną w stosunku do człowieka chorego i jego rodziny.

Położna to osoba posiadająca wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, udzielająca świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, oraz z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, w zakresie opieki nad kobietą, kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą oraz noworodkiem.

6. Charakterystyka populacji pielęgniarek i położnych w Polsce

6.1. Aktualny stan zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych

Stan zarejestrowanych i zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosił:

Stan zarejestrowanych pielęgniarek i położnych wynosi **317 976**, w tym :

- liczba zarejestrowanych pielęgniarek **282 522**,
- liczba zarejestrowanych położnych **35 454**,

Stan zatrudnionych pielęgniarek i położnych wynosi **244 308**, w tym:

- liczba zatrudnionych pielęgniarek **218 880**,
- liczba zatrudnionych położnych **25 428**.

6.2. Prognoza liczby zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek i położnych

**Tabela nr 13 Prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek i położnych na lata
2015-2035**

ROK	Liczba mieszkańców w tys.	Liczba zatrudnionych			Wskaźnik zatrudnionych na 1 tys.	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PONIŻEJ WIEKU EMERYTALNEGO*4		
		pielęgniarek	położnych	RAZEM		pielęgniarek	położnych	RAZEM
2011	38 511	192 383	22 715	215 098	5,59	251 568	30 760	282 328
2015	38 016	183 344	22 592	205 936	5,42	239 748	30 593	270 341
2020	37 830	177 881	22 753	200 634	5,30	232 605	30 811	263 416
2025	37 438	162 802	21 601	184 403	4,93	212 887	29 251	242 138
2030	36 796	148 062	20 103	168 165	4,57	193 612	27 223	220 835
2035	35 993	131 247	18 817	150 064	4,17	171 624	25 482	197 106
2014	38 462	218 880	25 428	244 308	6,35			

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Tabela nr 14 Prognozowane wskaźniki dla zatrudnionych pielęgniarek i położnych

ROK	Liczba mieszkańców w tys.			PIELĘGNIARKI wskaźnik na 1 tys.	POŁOŻNE wskaźnik na 1 tys. kobiet	PIELĘGNIARKI I POŁOŻNE wskaźnik na 1 tys.
	Mężczyźni	Kobiety	RAZEM			
2011	18643,9	19868	38 511	5,00	1,14	5,59
2015	18328,5	19687,5	38 016	4,82	1,15	5,42
2020	18238,5	19591,3	37 830	4,70	1,16	5,30
2025	18052,4	19385,6	37 438	4,35	1,11	4,93
2030	17742,7	19053,2	36 796	4,02	1,06	4,57
2035	17364,9	18628,1	35 993	3,65	1,01	4,17
2014	18 613	19 849	38 462	5,69	1,28	6,35

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

W 2014 r. wskaźnik zatrudnionych pielęgniarek i położnych na 1 tys. mieszkańców wyniósł 6,35 (pielęgniarek - 5,69, położnych – 1,28). Prognoza Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych przewiduje spadek od 2011 r. przedmiotowego wskaźnika z poziomu 5,59 do poziomu 4,17 w 2035 r. Wskaźnik określony w 2014 r. nie potwierdza tendencji spadkowej, prognozowanej przez Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych.

6.4. Liczba pielęgniarek i położnych uzyskujących zaświadczenie o kwalifikacjach oraz liczba obcokrajowców zarejestrowanych w Polsce

Tabela nr 19 Liczba zaświadczeń wydanych na potrzeby uznawania kwalifikacji zawodowych w okresie od 01-05-2004 do 31-12-2014, dla poszczególnych grup:

Rok	Mgr pielęgniarstwa	Magister położnictwa	Licencjat pielęgniarstwa	Licencjat położnictwa	Absolwenci medycznych szkół zawodowych - pielęgniarki	Absolwenci medycznych szkół zawodowych - położne	Absolwenci liceów medycznych	RAZEM
2014 r.	283	31	548	45	127	35	255	1324
2013 r.	307	34	532	36	114	28	202	1 253
2012 r.	204	32	431	39	163	37	248	1 154
2011 r.	165	20	315	32	163	45	199	939
2010 r.	122	7	281	25	144	46	181	806

2009 r.	148	12	253	33	311	74	367	1 198
2008 r.	123	8	434	58	290	95	441	1 449
2004 - 2007	555	24	665	57	3040	670	4305	9 316
OGÓŁEM								17 439

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Tabela nr 20 Liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych nie będących obywatelami Polski

Obywatele państw trzecich	Obywatele państw członkowskich UE
114	31

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

6.5. Bezrobocie wśród pielęgniarek i położnych

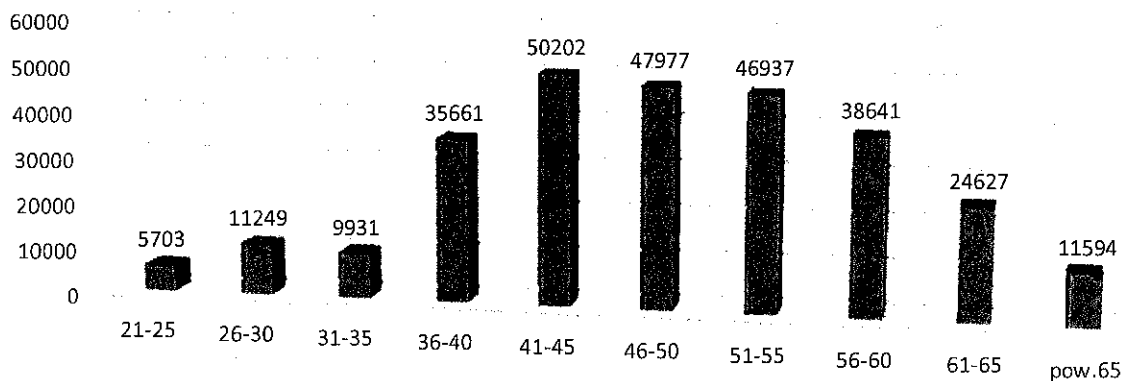
Bezrobocie wśród pielęgniarek jest stosunkowo niewielkie. Z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w 2014 r. zarejestrowanych jako bezrobotne było 5 290 pielęgniarek i położnych (z tego 4 468 to pielęgniarki, a 822 to położne). Najważniejsze przyczyny braku zatrudnienia to:

- brak ofert pracy w danym regionie, wynikający z obniżenia poziomu zatrudnienia w podmiotach leczniczych z przyczyn ekonomicznych,
- restrukturyzacja podmiotów leczniczych, w wyniku której w całym kraju zmniejszyła się liczba miejsc pracy zbyt niskie wynagrodzenie.

6.6. Struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej zarejestrowanych pielęgniarek jest w przedziale wiekowym 41- 65 i więcej lat – 219 978, zaś w młodszej generacji tj. w przedziale wiekowym 21- 40 lat zarejestrowanych jest 62 544 pielęgniarek.

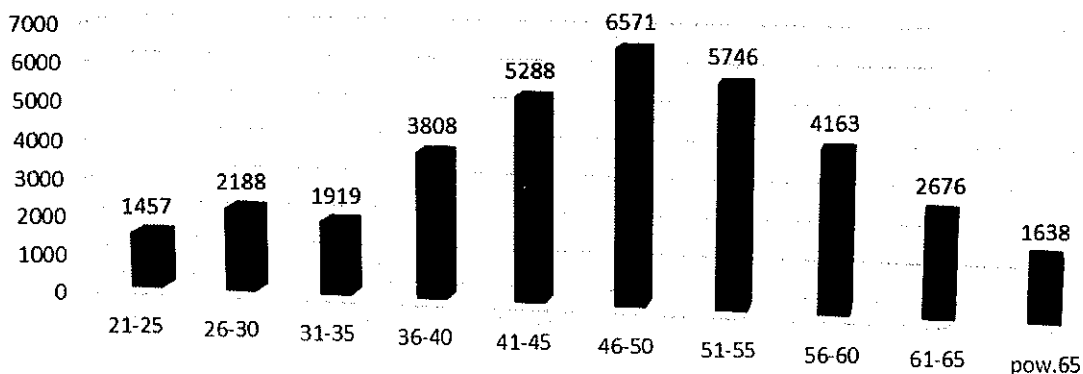
Wykres nr 2 Struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Podobnie przebiega rozkład wieku położnych, wśród których w przedziale wiekowym 41-65 i więcej lat zarejestrowanych jest 26 082 osób, a w przedziale wiekowym 21-40 lat – 9 372 osób.

Wykres nr 3 Struktura wieku zarejestrowanych położnych

Dane: Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych

Z zestawienia danych dotyczących liczby pielęgniarek i liczby położnych najmłodszych tj. w przedziale wiekowym 21-25 lat i najstarszych tj. 65 i więcej lat, jednoznacznie wynika, że w Polsce nie występuje zastępowalność pokoleniowa zarówno wśród pielęgniarek jak i położnych.

Informacje na temat zasobów kadrowych pielęgniarek i położnych zgłoszonych do realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (stan na 31 grudnia 2014r.).

Tabela nr 27 Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń w 2014 roku.

OW NFZ	Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń										
	01 - Podstawowa opieka zdrowotna	02 - Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	03 - Leczenie szpitalne	04 - Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	05 - Rehabilitacja lecznicza	07 - Leczenie stomatologiczne	10 - Profilaktyczne programy zdrowotne	11 - Świadczenia odrębnie kontraktowane	14 - Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze	15 - Opieka paliatywna i hospicyjna	Ogółem
DOLNOŚLĄSKI	3 046	1 566	8 049	687	477	23	13	309	1 594	303	16 067
KUJAWSKO-POMORSKI	1 994	917	5 126	551	316	48	24	367	690	244	10 277
LUBELSKI	2 487	1 043	6 408	607	376	83	29	345	951	173	12 502
LUBUSKI	994	373	2 301	494	198	9	1	154	496	120	5 140
ŁÓDZKI	2 336	1 363	7 199	661	324	6	15	305	1 084	208	13 501
MAŁOPOLSKI	3 472	1 706	9 015	838	611	54	13	464	1 720	450	18 343
MAZOWIECKI	4 697	2 268	15 874	1 611	763	90	27	635	2 336	514	28 815
OPOLSKI	957	404	2 423	285	173	18	7	143	1 095	121	5 626
PODKARPACKI	2 337	1 050	6 047	550	363	45	12	300	1 907	284	12 895
PODLASKI	1 221	660	3 583	451	210	34	3	134	536	140	6 972
POMORSKI	2 092	1 135	5 082	643	331	26	14	304	525	266	10 418
ŚLĄSKI	4 622	2 708	13 660	1 499	931	39	21	535	3 944	473	28 432
ŚWIĘTOKRZYSKI	1 317	641	3 588	345	294	35	14	158	909	173	7 474
WARMIŃSKO-MAZURSKI	1 258	648	3 760	393	227	28	3	179	468	152	7 116
WIELKOPOLSKI	3 627	1 599	8 511	874	518	35	24	383	1 354	476	17 401
ZACHODNIOPOMORSKI	1 273	638	4 205	377	221	15	4	256	665	142	7 796
Razem	37 730	18 719	104 831	10 866	6 333	588	224	4 971	20 274	4 239	208 775

Źródło: Dane NFZ – stan na 31.12.2014 r.

Z danych Narodowego Funduszu Zdrowia – stan na dzień 31.12.2014 r. wynika, że w 2014 roku 208 775 pielęgniarek zostało zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń. Analizując udział pielęgniarek w realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń należy stwierdzić, że:

- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu szpitalnym wynosiła – 104 831;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w podstawowej opiece zdrowotnej wynosiła – 37 730;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej wynosiła – 18 719;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach pielęgnacyjnych - opiekuńczych – 20 274;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w opiece psychiatrycznej i leczenia uzależnień wynosiła – 10 866;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w rehabilitacji leczniczej wynosiła – 6 333;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w świadczeniach odrębnie kontraktowanych wynosiła - 4 971;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w opiece paliatywnej i hospicyjnej wynosiła – 4 239;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu stomatologicznym wynosiła – 588;
- Liczba pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w profilaktycznych programach zdrowotnych wynosiła - 224;

Tabela nr 28 Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń

OW NFZ	Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń				
	01 - Podstawowa opieka zdrowotna	Ambulatoryjna opieka specjalistyczn	03 - Leczenie szpitalne	Profilaktyczne programy	Ogółem
DOLNOŚLĄSKI	515	278	1024	3	1 820
KUJAWSKO- POMORSKI	343	228	767	12	1 350
LUBELSKI	425	166	929	10	1 530
LUBUSKI	132	79	392	3	606
ŁÓDZKI	481	243	1 006	4	1 734
MAŁOPOLSKI	456	335	1 294	9	2 094
MAZOWIECKI	809	449	2 170	6	3 434
OPOLSKI	100	64	359	5	528
PODKARPACKI	284	219	1 057	5	1 565
PODLASKI	189	117	543	6	855
POMORSKI	274	243	747	5	1 269
ŚLĄSKI	806	488	1 660	14	2 968
ŚWIĘTOKRZYSKI	141	141	539	10	831
WARMIŃSKO- MAZURSKI	181	130	584	3	898
WIELKOPOLSKI	499	337	1 449	1	2 286
ZACHODNIOPOMORSKI	231	115	633	2	981
Razem	5 866	3 632	15 153	98	24 749

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 31.12.2014 r.

W 2014 roku 24 749 położnych zostało zgłoszonych do realizacji umów w poszczególnych rodzajach świadczeń. Analizując udział położnych w realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń należy stwierdzić, że:

- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w leczeniu szpitalnym wynosiła – 15 153;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w podstawowej opiece zdrowotnej wynosiła – 5 866;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej wynosiła – 3 632;
- Liczba położnych zgłoszonych do realizacji umów w profilaktycznych programach zdrowotnych wynosiła - 98;

Z analizy danych zawartych powyżej wynika, że najwięcej pielęgniarek i położnych zatrudnionych jest w lecznictwie szpitalnym. Lecznictwo szpitalne to główne miejsce pracy pielęgniarek i położnych.

Tabela nr 29 Charakterystyka wiekowa pielęgniarek udzielających świadczeń w POZ w 2014 r.

OW NFZ WIEK	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMINSKO-MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIOPOMORSKI	Razem	Udział % w liczbie ogółem*
23-30	30	22	41	6	21	103	83	26	103	45	20	63	42	7	45	11	668	1,77%
31-35	36	41	53	11	13	79	77	31	64	26	27	84	40	7	67	14	670	1,78%
36-40	232	166	162	93	192	320	346	106	236	85	189	464	119	82	316	78	3186	8,44%
41-45	459	290	341	145	356	424	660	154	326	179	333	637	203	188	567	186	5448	14,44%
46-50	553	365	462	187	396	565	797	153	387	201	376	773	201	231	589	223	6459	17,12%
51-55	748	524	626	225	563	774	1 074	224	558	243	554	1 106	285	348	774	346	8972	23,78%
56-60	698	441	605	213	550	824	1087	177	455	321	391	1112	341	272	805	270	8562	22,69%
61-65	256	123	161	94	203	307	440	74	186	101	152	312	78	111	368	128	3094	8,20%
66-70	31	21	32	16	37	63	120	10	20	19	48	63	6	11	83	16	596	1,58%
71-79	3	1	4	4	5	13	13	2	2	1	2	8	2	1	13	1	75	0,20%
Ogółem	3046	1994	2487	994	2336	3472	4697	957	2337	1221	2092	4622	1317	1258	3627	1273	37730	

*wyliczony na podstawie liczby pielęgniarek ogółem (37.730) bez powtórzeń pomiędzy OWNFZ

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 31.12.2014 r.

Z analizy informacji dotyczących charakterystyki wiekowej pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w POZ w 2014 r., wynika, że w przedziale wiekowym od 23 r. z do 40 r. z zatrudnionych jest 4 524 pielęgniarek. Najliczniejszą grupę zawodową stanowią pielęgniarki w przedziale wiekowym 41 – 60 lat. W tym przedziale wiekowym zatrudnionych jest w poz 29 441 pielęgniarek. W przedziale wiekowym 61-65 lat zatrudnionych jest 3 094 pielęgniarek. Powyżej 66 lat pracuje w podstawowej opiece zdrowotnej łącznie 671 pielęgniarek.

Tabela nr 30 Charakterystyka wiekowa pielęgniarek zgłoszonych do realizacji umów w POZ w 2014 r. według województw

Wiek/ OW NFZ	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMIŃSKO-MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIOPOMORSKI	Suma
23					1	1	1	1	3	3							10
24		2	4		1	7			5	2	1	6	1		2		31
25	1	1	5		2	10	6		16	2	1	6	5	1	4	1	61
26	2	2	4		4	10	9	1	8	6	1	15	5	1	3	3	74
27	8	6	5		5	20	8	2	18	12	2	8	5		9	1	109
28	6	4	7	2	5	21	21	5	21	11	6	12	14	2	9	2	148
29	7	5	5	1	1	15	21	7	15	8	4	8	4	2	7	2	112
30	6	2	11	3	2	19	17	10	17	1	5	8	8	1	11	2	123
31	7	3	3	1	4	16	25	7	24	6	5	20	12		18	4	155
32	7	6	5	5	1	14	14	3	7	5	4	20	9	3	17	2	122
33	6	9	13	2		17	12	1	7	3	5	17	4		10	3	109
34	11	14	17	3	3	13	4	9	11	9	11	13	5	1	11	2	137
35	5	9	15		5	19	22	11	15	3	2	14	10	3	11	3	147
36	8	10	13	3	12	24	17	13	23	8	10	20	12	6	18	2	199
37	23	22	25	16	31	38	42	16	38	5	21	54	17	3	29	5	385
38	64	42	21	22	40	63	71	28	69	20	38	108	18	22	84	19	729
39	78	50	54	27	65	107	119	22	59	23	58	156	41	21	105	30	1015

40	59	42	49	25	44	88	97	27	47	29	62	126	31	30	80	22	858
41	77	53	61	24	63	72	107	24	56	40	62	109	38	34	105	31	956
42	69	55	71	34	53	92	132	30	59	33	49	114	46	35	103	39	1014
43	90	63	66	28	88	74	174	28	78	34	78	128	44	36	108	36	1153
44	97	68	74	32	63	87	122	36	71	41	71	142	36	37	133	42	1152
45	126	51	69	27	89	99	125	36	62	31	73	144	39	46	118	38	1173
46	94	64	78	32	77	96	151	28	78	45	86	162	27	31	107	33	1189
47	90	74	78	32	66	83	175	31	74	34	69	151	29	37	120	36	1179
48	119	63	80	39	73	122	163	22	60	36	54	145	50	49	107	35	1217
49	126	81	106	32	87	120	137	35	83	38	94	130	43	46	113	62	1333
50	124	83	120	52	93	144	171	37	92	48	73	185	52	68	142	57	1541
51	125	81	114	33	79	126	185	39	103	41	93	181	34	48	142	43	1467
52	134	99	109	47	109	139	201	37	98	47	101	208	44	74	128	62	1637
53	149	112	115	40	123	136	202	43	106	43	123	212	60	78	148	62	1752
54	172	104	134	55	130	180	262	54	123	62	117	244	74	75	175	77	2038
55	168	128	154	50	122	193	224	51	128	50	120	261	73	73	181	102	2078
56	164	98	147	48	120	212	249	43	112	65	100	278	82	64	202	72	2056
57	161	91	123	53	108	185	223	34	111	65	74	224	70	56	162	57	1797
58	134	107	129	42	117	154	236	36	83	67	70	203	63	53	145	39	1678
59	136	86	108	49	119	153	220	31	70	71	78	208	68	46	157	45	1645
60	103	59	98	21	86	120	159	33	79	53	69	199	58	53	139	57	1386
61	88	41	51	23	68	77	126	25	58	41	45	79	26	40	97	36	921
62	72	45	46	28	60	91	129	15	58	29	47	97	19	38	115	40	929
63	34	13	39	15	38	66	84	13	36	17	20	67	16	18	68	27	571
64	37	13	18	18	21	37	56	13	17	9	21	31	10	8	43	14	366
65	25	11	7	10	16	36	45	8	17	5	19	38	7	7	45	11	307
66	14	11	14	11	9	20	47	2	10	4	22	30	4	5	35	7	245

67	7	5	9	3	10	13	34	4	4	4	6	14	14	2	3	15	6	149
68	2		4	2	11	22	15	3	4	4	1	6	9		1	20	2	102
69	3	4	2		4	4	13	1	2	2	5	2	6		2	12		60
70	5	1	3		3	4	11				3	4	4			1	1	40
71	2	1	3	1	1		4	2	1	1	1	1	3	1		4		25
72	1			1	1	8	2		1				2			2		18
73					1							1	2		1	2		7
74					1	2	3						1	1		1		9
75			1			1	4									3	1	10
76				1		1										1		3
77				1		1												2
79					1													1

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 31.12.2014 r.

Tabela nr 31 Charakterystyka wiekowa położnych udzielających świadczeń w POZ w 2014 r.

OW NFZ WIEK	DOLNOŚLĄSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	LUBELSKI	LUBUSKI	ŁÓDZKI	MAŁOPOLSKI	MAZOWIECKI	OPOLSKI	PODKARPACKI	PODLASKI	POMORSKI	ŚLĄSKI	ŚWIĘTOKRZYSKI	WARMIŃSKO-MAZURSKI	WIELKOPOLSKI	ZACHODNIOPOMORSKI	Razem	Udział % w liczbie ogółem*
23-30	20	5	9	1	11	8	33	5	5	8	3	21	12	0	45	0	186	3,17%
31-35	12	2	21	0	18	13	22	4	11	3	7	44	11	0	15	10	193	3,29%
36-40	42	18	50	10	67	41	72	6	31	16	15	63	10	9	36	17	503	8,57%
41-45	89	54	92	19	62	75	138	16	58	29	47	98	22	25	54	38	916	15,62%
46-50	121	79	112	26	96	110	176	18	57	38	58	135	30	50	74	31	1211	20,64%
51-55	101	90	78	26	80	80	176	20	47	47	54	193	23	45	93	41	1194	20,35%
56-60	88	64	43	27	85	78	119	18	46	26	65	166	25	35	91	55	1031	17,58%
61-65	32	19	13	16	52	37	52	9	22	18	18	60	4	14	58	25	449	7,65%
66-70	9	11	4	6	7	11	17	3	5	4	6	24	3	3	26	13	152	2,59%
71-80	1	1	3	1	3	3	4	1	2	0	1	2	1	0	7	1	31	0,53%
Ogółem	515	343	425	132	481	456	809	100	284	189	274	806	141	181	499	231	5866	

*wyliczony na podstawie liczby położnych ogółem (5.866) bez powtórzeń pomiędzy OW/NFZ

Źródło: Dane NFZ - stan na dzień 31.12.2014 r.

Z analizy informacji dotyczących charakterystyki wiekowej położnych zgłoszonych do realizacji umów w POZ w 2014 r., wynika, że w przedziale wiekowym od 23 r. ż do 40 r. ż zatrudnionych jest 882 położnych. Najliczniejszą grupę zawodową stanowią położne w przedziale wiekowym 41 – 60 lat. W tym przedziale wiekowym zatrudnionych jest 4 352 położnych. W przedziale wiekowym 61 -65 lat zatrudnionych jest 449 położnych. Powyżej 65 roku życia pracuje w podstawowej opiece zdrowotnej łącznie 183 położnych.

Kryteria wyboru priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego pielęgniarek i położnych

Dofinansowanie szkoleń specjalizacyjnych dla pielęgniarek i położnych z budżetu państwa nastąpiło po wejściu w życie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej.

Aktualnie zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, z późn. zm.) specjalizacja jest dofinansowywana ze środków publicznych przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, w ramach posiadanych środków i ustalonych limitów miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek lub położnych, które mogą corocznie rozpocząć specjalizację dofinansowaną z tych środków, uwzględniając zapotrzebowanie na specjalistów z poszczególnych dziedzin pielęgniarstwa i dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia oraz zapotrzebowanie na osoby legitymujące się ukończoną specjalizacją.

Tabela nr 33 Limity miejsc szkoleniowych oraz kwota dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego w latach 2005-2015.

Rok	Limit miejsc szkoleniowych	Wysokość dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie	Liczba edycji
2005	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2006	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2007	1800	4 120 zł	7 416 000 zł	72
2008	1800	4 215 zł	7 587 000 zł	72
2009	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2010	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2011	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2012	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2013	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2014	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74
2015	1850	4 337 zł	8 023 450 zł	74

Dane własne: Departament Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Zdrowia

Od 2009 roku szkolenia specjalizacyjne dla pielęgniarek i położnych są finansowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy.

Wybór organizatora kształcenia prowadzącego specjalizację dofinansowywaną ze środków publicznych dokonuje minister właściwy do spraw zdrowia, stosując przepisy o zamówieniach publicznych.

Od lat przyjętą praktyką było przygotowywanie katalogu priorytetowych dziedzin kształcenia w ramach zespołu osób, w skład którego wchodził przedstawiciel:

- Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych,
- Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;
- Departamentu Pielęgniarek i Położnych Ministerstwa Zdrowia;
- oraz od roku 2013 również przedstawiciele urzędów marszałkowskich.

Katalog priorytetowych dziedzin corocznie był wypracowywanych w oparciu o:

- propozycje dziedzin szkoleń specjalizacyjnych przeznaczonych do dofinansowania, przedłożone przez Urzędy Marszałkowskie,
- propozycje Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
- dane z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (liczba pielęgniarek i położnych z tytułem specjalisty, liczba pielęgniarek i położnych będących w trakcie specjalizacji w poszczególnych dziedzinach kształcenia).

Wybrany katalog priorytetowych dziedzin szkoleń specjalizacyjnych dla pielęgniarek i położnych, z podziałem na województwa oraz z uwzględnieniem liczby miejsc szkoleniowych w poszczególnych województwach, zawsze był zgodny z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. *w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja oraz kursy kwalifikacyjne, oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych* (Dz. U. Nr 197, poz. 1922, z późn. zm.).

Przepisy ww. ustawy nie ograniczają możliwości odbywania specjalizacji poza limitem miejsc szkoleniowych dofinansowanych ze środków publicznych.

Od roku 2009 Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w swoich analizach wyodrębnia osoby, które korzystały z miejsc dofinansowanych ze środków publicznych oraz osoby, które nie korzystały z tych miejsc. Przedmiotowe zestawienie obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 34 Liczba osób, które uzyskały pomyślny wynik egzaminu państwowego, z podziałem na osoby korzystające i nie korzystające z miejsc dofinansowanych

Rok	Liczba osób, które uzyskały pomyślny wynik egzaminu państwowego z podziałem na osoby korzystające i <u>nie</u> korzystające z miejsc dofinansowywanych		
	ogółem	dofinansowanych	<u>niedofinansowanych</u>
2009	2 343	1 803	540
2010	2 661	1 963	698
2011	3 334	1 985	1 349
2012	3 203	1 853	1 350
2013	4 484	1 883	2 601
2014	6786	1738	5048
RAZEM	18 327	11 225	11 586

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Załączniki nr 1-6**Załącznik nr 1 Łączna liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach w latach 2002 - 2014**

Lp.	Dziedzina	Liczba specjalistów
1.	Organizacja i zarządzanie	1 051
2.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	3 834
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	3 711
4.	Pielęgniarstwo diabetologiczne	284
5.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	1 400
6.	Pielęgniarstwo geriatryczne	465
7.	Pielęgniarstwo ginekologiczne	406
8.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	1 381
9.	Pielęgniarstwo nefrologiczne	450
10.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	558
11.	Pielęgniarstwo neurologiczne	293
12.	Pielęgniarstwo onkologiczne	875
13.	Pielęgniarstwo operacyjne	2 553
14.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	648
15.	Pielęgniarstwo pediatryczne	1 446
16.	Pielęgniarstwo położnicze	1 456
17.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/opieki długoterminowej	1 875
18.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	901
19.	Pielęgniarstwo ratunkowe	2 387
20.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	799
21.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	182
22.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	158
23.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	191
24.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2 838
25.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	23
26.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla położnych	26
Łącznie		30 191

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Załącznik nr 2 Liczba specjalistów w poszczególnych dziedzinach kształcenia z podziałem na województwa w latach 2002 - 2014

Województwo		dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	Zachodnio pomorskie	Łącznie
Dziedzina specjalizacji																		
1. Pielęgniarstwo chirurgiczne		381	303	351	110	143	422	320	77	257	236	156	252	156	114	227	206	3 711
2. Pielęgniarstwo ratunkowe		240	58	252	96	48	230	281	118	171	100	109	138	83	143	193	127	2 387
3. Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki		403	305	299	154	192	337	414	84	200	135	194	286	119	137	369	206	3 834
4. Pielęgniarstwo zachowawcze		332	87	364	78	105	288	319	77	251	285	56	167	139	58	119	113	2 838
5. Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ opieki długoterminowej		140	168	223	83	53	78	258	71	118	87	81	105	85	80	119	126	1 875
6. Pielęgniarstwo epidemiologiczne		217	52	77	56	66	108	131	37	57	72	69	185	55	46	109	63	1 400
7. Organizacja i zarządzanie		209	13	1	120	53	77	53	26	1	1	39	154	-	73	146	85	1 051
8. Pielęgniarstwo operacyjne		256	230	220	76	99	239	221	42	153	57	171	215	109	66	274	125	2 553
9. Pielęgniarstwo pediatryczne		138	107	55	64	83	91	130	17	75	151	112	128	61	56	117	61	1 446

10	Pielęgniarstwo położnicze	114	128	97	51	64	165	161	42	168	81	45	5	37	65	139	94	1 456
11	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarzek	98	70	91	21	1	99	21	1	27	21	83	61	24	64	2	115	799
12	Pielęgniarstwo psychiatryczne	90	56	85	66	31	67	53	34	25	53	35	101	23	50	86	46	901
13	Pielęgniarstwo onkologiczne	57	75	111	1	50	75	47	4	77	63	43	37	53	60	65	57	875
14	Pielęgniarstwo kardiologiczne	159	85	91	6	89	166	223	27	68	2	83	249	32	11	29	61	1 381
15	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	53	80	42	10	52	65	17	23	33	-	41	62	6	41	67	56	648
16	Pielęgniarstwo geriatryczne	63	96	28	2	-	4	2	-	32	1	3	58	-	2	134	40	465
17	Pielęgniarstwo neonatologiczne	47	5	61	-	31	143	63	5	33	1	23	24	5	4	57	56	558
18	Pielęgniarstwo ginekologiczne	4	4	100	25	1	57	75	10	51	-	21	5	3	1	5	44	406
19	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	33	1	19	-	-	26	2	3	-	6	15	-	24	7	1	21	158
20	Pielęgniarstwo nefrologiczne	37	25	7	28	13	47	82	2	4	39	12	25	22	6	59	42	450
21	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	1	28	-	1	-	-	-	1	-	-	-	82	-	-	1	68	182
22	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	1	16	33	5	1	12	22	3	2	3	55	15	-	2	21	-	191
23	Pielęgniarstwo diabetologiczne	69	11	41	1	5	1	25	2	3	2	23	10	-	11	40	40	284

24	Pielęgniarstwo neurologiczne	12	5	25	-	4	75	3	-	32	-	1	30	18	-	64	24	293
25	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	-	-	19	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
26	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pozostałych	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
Łącznie		3 154	2 034	2 692	1 054	1 184	2 874	2 925	706	1 838	1 396	1 470	2 394	1 054	1 097	2 443	1 876	30 191

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

**Załącznik nr 3 Kursy kwalifikacyjne zrealizowane w latach 2000-2013
z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych dziedzinach kształcenia**

L.p.	Dziedzina kursu kwalifikacyjnego	Łącznie
1.	Organizacja i zarządzanie	6036
2.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	17002
3.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	2365
4.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	1049
5.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	1276
6.	Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	2157
7.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	1056
8.	Pielęgniarstwo onkologiczne	1218
9.	Pielęgniarstwo operacyjne	6842
10.	Pielęgniarstwo pediatryczne	697
11.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	16110
12.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	3825
13.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	2373
14.	Pielęgniarstwo ratunkowe (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPIP przeszkolono 4331 pielęgniarek/pielęgniarzy)	7908 (4331)
15.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarek	30344
16.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	6586
17.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	3953
18.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	4010
19.	Pielęgniarstwo zachowawcze	2595
20.	Pielęgniarstwo specjalistycznej opieki domowej	46
21.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek	68
Łącznie		117.470

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Załącznik nr 4 Kursy kwalifikacyjne zrealizowane w latach 2000-2013 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych województwach

Województwo	Dziedzina kursu	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie	Łącznie
		629	113	138	94	512	243	1298	210	153		193	1634	126	137	310	246	6036
21.	Organizacja i zarządzanie																	
22.	Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki	1610	611	894	326	1090	1590	3395	302	1097	585	927	2098	742	368	855	512	17002
23.	Pielęgniarstwo chirurgiczne	116	17	122	-	69	770	353	-	163	126	77	131	316	-	73	32	2365
24.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	-	45	19	18	147	27	219		80	62	35	337	-	28	32	-	1049
25.	Pielęgniarstwo kardiologiczne	79	-	73	25	180	63	197	-	180	-	25	333	105	-	16	-	1276
26.	Pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią	88	59	54	27	175	205	519	-	73	83	172	450	68	67	71	46	2157
27.	Pielęgniarstwo neonatologiczne	21	-	35	57	37	233	136	23	178	-	60	29	110	95	42	-	1056
28.	Pielęgniarstwo onkologiczne	17	24	67	25	-	-	681	65	-	79	19	136	31	65	9	-	1218

29.	Pielęgniarstwo operacyjne	486	161	421	77	551	574	1515	121	360	123	501	879	304	163	359	247	6842
30.	Pielęgniarstwo pediatryczne	-	23	58	-	-	253	59	-	66	-	-	106	42	-	72	18	697
31.	Pielęgniarstwo przewlekłe chorych i niepełnosprawnych/ Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	1671	661	1276	422	669	1128	1892	676	2096	836	234	1530	1146	283	1522	68	16110
32.	Pielęgniarstwo opieki paliatywnej	298	320	167	139	331	369	485	75	276	124	158	330	224	106	341	82	3825
33.	Pielęgniarstwo psychiatryczne	285	-	83	97	210	305	288	88	358	52	12	322	77	102	59	35	2373
34.	Pielęgniarstwo ratunkowe	715	392	532	414	321	574	1362	241	437	467	256	643	361	255	611	327	7908
35.	Pielęgniarstwo rodzinne dla pielęgniarzek	2714	1276	1550	524	2512	1558	4942	1183	1439	1341	1372	5715	1144	953	763	1358	30344
36.	Pielęgniarstwo rodzinne dla położnych	827	344	536	110	592	435	1268	25	259	216	312	901	200	111	273	177	6586
37.	Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania	307	276	139	30	155	370	1103	75	209	141	204	409	122	73	194	146	3953

38.	Pielęgniarstwo w ochronie zdrowia pracujących	525	132	219	151	245	393	373	48	366	-	339	612	103	16	428	60	4010
39.	Pielęgniarstwo zachowawcze	-	45	133	66	-	574	974	-	239	20	24	115	323	60	22	-	2595
40.	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarzek	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68
Łącznie		10388	4499	6516	2602	7796	9732	21059	3132	8029	4255	4920	16710	5544	2882	6052	3352	117470

Dane: Centrum Kształcenia Podypłomowego Pielęgniarek i Położnych.

**Załącznik nr 5 Kursy specjalistyczne zrealizowane w latach 2000-2013
z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych zakresach kształcenia**

Lp.	Zakres kursu specjalistycznego	Łącznie
1	Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	63
2	Edukator w cukrzycy	1224
3	Endoskopia	3826
4	Hartowanie i kształtowanie kikuta amputowanej kończyny	31
5	Kompleksowa pielęgniarska opieka nad pacjentami z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego- dla pielęgniarek Kurs realizowany przez CKPPIP <u>tylko</u> w ramach projektu systemowego <i>Rozwój kwalifikacji i umiejętności kadry pielęgniarskiej w kontekście zmian epidemiologicznych będących następstwem starzejącego się społeczeństwa</i>	90
6	Kompresjoterapia	13
7	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	129
8	Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarek	651
9	Leczenie ran – owrzodzenia żyłne	38
10	Leczenie ran dla pielęgniarek	11488
11	Leczenie ran dla położnych	717
12	Medyczna pielęgnacja stóp (NR 04/07)- dla pielęgniarek	13
13	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	1036
14	Opieka geriatryczna Kurs realizowany przez Departament Pielęgniarek i Położnych w Ministerstwie Zdrowia <u>tylko</u> w ramach projektu systemowego <i>Wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej</i>)	1616
15	Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową	203
16	Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą	93
17	Opieka nad kobietą ciężarną z cukrzycą w okresie okołoporodowym	60
18	Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI	100
19	Opieka nad pacjentem ze stomią jelitową	293
20	Pediatryczna domowa opieka paliatywna	70
21	Pielęgnowanie dziecka wentylowanego mechanicznie	6
22	Pielęgnowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie	688
23	Pielęgnowanie pacjenta w warunkach leczenia uzdrowiskowego	365
24	Pielęgnowanie w chorobach narządu wzroku	214
25	Podstawy diagnostyki ultrasonograficznej w położnictwie i ginekologii- dla położnych	18
26	Podstawy dializoterapii	2318
27	Podstawy opieki paliatywnej	4828
28	Poradnictwo dietetyczne	23
29	Profilaktyka chorób piersi	102
30	Profilaktyka chorób narządu żucia oraz pierwsza pomoc w nagłych stanach stomatologicznych u populacji w wieku szkolnym	204

31	Prowadzenie porodu w wodzie	419
32	Prowadzenie psychoterapii podstawowej z wykorzystaniem elementów psychoterapii kwalifikowanej	176
33	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	134
34	Przygotowywanie i podawanie leków przeciwnowotworowych u dorosłych	2812
35	Rehabilitacja podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi	213
36	Resuscytacja krążeniowo – oddechowa noworodka	3071
37	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPiP przeszkolono 2205 pielęgniarek/pielęgniarzy)	51594 (2205)
38	Szczepienia ochronne	45751
39	Szczepienia ochronne noworodków	3831
40	Techniki ciągłe pozaustrojowego oczyszczania krwi	428
41	Terapia bólu/Terapia bólu przewlekłego u dorosłych	3183
42	Terapia bólu ostrego u dorosłych	1855
43	Trening pęcherza moczowego	180
44	Wykonanie badania spirometrycznego	1187
45	Wykonanie i interpretacja zapisu elektrokardiograficznego	61478
46	Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego (w tym w ramach projektu systemowego „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” realizowanego przez CKPPiP przeszkolono 1608 pielęgniarek/pielęgniarzy)	1998 (1608)
47	Wykonywanie i ocena testów skórnych	1525
48	Żywienie enteralne i parenteralne	968
Łącznie		211.323

Dane: Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Załącznik nr 6 Kursy specjalistyczne zrealizowane w latach 2000-2013 z uwzględnieniem liczby absolwentów w poszczególnych województwa

Województwo		dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	Zachodnio pomorskie	łącznie
Dziedzina kursu	45.	Aktywizacja podopiecznych z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	-	12	-	-	63
			553	35	266	108	327	396	645	-	205	99	217	355	132	142	181	3826
Dziedzina kursu	46.	Endoskopia	147	43	54	91	46	281	24	52	54	106	258	23	-	45	-	1224
			-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
Dziedzina kursu	47.	Edukator w cukrzycy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90
Dziedzina kursu	48.	Hartowanie i kształtowanie kikutu amputowanej kończyny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
Dziedzina kursu	49.	Kompleksowa pielęgniarstwa opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	90
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90

50.	Kompresjoterapia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	
51.	Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie	-	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	129
52.	Leczenie ran – odleżyny dla pielęgniarzek	13	-	-	-	64	55	-	-	-	-	-	-	-	64	286	-	-	-	97	72	651
53.	Leczenie ran – owrzodzenia żylne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	38
54.	Leczenie ran dla pielęgniarzek	783	311	756	398	493	881	2002	479	1162	356	1042	1149	455	389	373	-	-	-	459	-	11488
55.	Leczenie ran dla położnych	31	49	31	9	132	-	203	4	18	-	92	91	-	15	33	-	-	-	9	-	717
56.	Medyczna pielęgnacja stóp	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
57.	Monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu	11	99	89	51	46	364	134	-	115	30	-	-	27	34	36	-	-	-	-	-	1036
58.	Opieka geriatryczna Kurs realizowany przez Departament Pielęgniarek i Położnych w Ministerstwie Zdrowia <u>tylko</u> w ramach projektu systemowego <i>Wsparcie systemu</i>	120	90	90	90	90	90	120	90	120	90	90	120	90	89	117	-	-	-	120	-	1616

66.	Pielęgnowanie dziecka wentylowanego mechanicznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
67.	Pielęgnowanie pacjenta w warunkach leczenia uzdrowiskowego	72	60	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	365
68.	Pielęgnowanie w chorobach narządu wzroku	49	-	-	25	-	28	89	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	214
69.	Podstawy diagnostyki ultrasonograficznej w położnictwie i ginekologii	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
70.	Podstawy dializoterapii	360	127	139	24	112	365	96	167	125	19	-	-	250	-	458	76	2318						
71.	Podstawy opieki paliatywnej	394	99	418	138	94	703	343	258	294	601	83	212	620	158	335	78	4828						
72.	Poradnictwo dietetyczne	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23						
73.	Profilaktyka chorób piersi	-	-	-	56	-	-	6	-	-	-	-	40	-	-	-	-	102						
74.	Profilaktyka chorób narządu żucia oraz pierwsza pomoc w nagłych stanach stomatologicznych u populacji w wieku szkolnym	87	-	41	-	-	-	22	-	27	-	-	27	-	-	-	-	204						
75.	Prowadzenie porodu w	-	-	-	-	-	14	35	-	105	-	-	226	-	-	6	33	419						

Część V Rekomendacje

I. Rekomendacja ogólna:

1. Opracowanie i wdrożenie rządowego programu zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia realizowane przez pielęgniarki i położne.

II. Rekomendacje szczegółowe:

1. Określenie docelowego wskaźnika pielęgniarek aktywnych zawodowo na 1 tysiąc mieszkańców.
2. Zabezpieczenie kształcenia przeddyplomowego pielęgniarek i położnych.
3. Stworzenie polityki zatrudnienia pielęgniarek i położnych:
  - zgodnie z przygotowaniem zawodowym;
  - zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami w kształceniu podyplomowym.
4. Stworzenie mechanizmów zapewniających wynagrodzenie pielęgniarek i położnych:
  - zgodnie z przygotowaniem zawodowym;
  - zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami w kształceniu podyplomowym.
5. Zabezpieczenie możliwości realizacji obowiązku kształcenia ustawicznego pielęgniarek i położnych.
6. Wprowadzenie systemu akredytacji podmiotów kształcenia podyplomowego.
7. Uregulowanie kwestii minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych wymaganych przy udzielaniu świadczeń w poszczególnych zakresach będących przedmiotem kontraktowania przez NFZ (w szczególności świadczeń udzielanych w trybie całodobowym) oraz ich ujednolicenia dla wszystkich podmiotów udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych.
8. Ustalanie „Katalogu priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego” z uwzględnieniem analizy zapotrzebowania na liczbę pielęgniarek i położnych o określonych specjalnościach, wynikających z wymagań kwalifikacyjnych i dostępności określonych przepisami rozporządzeń Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych.
9. Monitoring specjalistów na potrzeby określenia minimalnej liczby w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa/położnictwa dla każdego województwa.
10. Prowadzenie kampanii informującej o działaniach rządowych na rzecz niwelowania konsekwencji braku pielęgniarek i położnych dla zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia zdrowotne.

Część VI

Działania podjęte przez Ministerstwo Zdrowia w celu realizacji rekomendacji

W związku z rekomendacją ogólną dotyczącą zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia realizowane przez pielęgniarki i położne, zrealizowano następujące zadania, które przyczynią się do osiągnięcia tego celu.

Ustawą z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw zapoczątkowano proces zmian, które poprzez rozwój kompetencji pielęgniarek i położnych, podniesienie wynagrodzenia i poprawę warunków kształcenia i pracy przyczynią się, w perspektywie najbliższych lat, do zmiany statusu zawodów pielęgniarki i położnej w systemie ochrony zdrowia, a także zróżnicują ich kompetencje stosownie do poziomu zdobytego wykształcenia.

Powyższa ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. nadaje nowe uprawnienia zawodowe, zarówno pielęgniarkom ubezpieczenia zdrowotnego i położnym ubezpieczenia zdrowotnego, jak i pielęgniarkami położnym wykonującym zawód poza systemem ubezpieczenia zdrowotnego. Uprawnienia te to m.in. możliwość ordynowania określonych leków, wystawiania zleceń na wyroby medyczne i środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego, a także wydawania skierowań na określone badania diagnostyczne. Zakres nabywanych uprawnień zależy od poziomu wykształcenia uzyskanego przez pielęgniarkę i położną.

W Sejmie procedowany jest poselski projekt ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw, który jest odpowiedzią na postulaty środowiska pielęgniarek i położnych i zawiera, między innymi, następujące zmiany:

- w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej wprowadzono przepisy pozwalające na zaliczenie nauczania, innych zawodów medycznych, do wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej; zapewnienie możliwości uzyskania stwierdzenia prawa wykonywania zawodu osobom, które po ukończeniu szkół pielęgniarskich nie wystąpiły o takie stwierdzenie; jednoznaczne określenie wymiaru urlopu szkoleniowego przysługującego pielęgniarce i położnej, które podejmują kształcenie podyplomowe na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę oraz uregulowanie niektórych kwestii dotyczących uznawania kwalifikacji i stwierdzania prawa wykonywania zawodu cudzoziemcom jak: poświadczenie znajomości języka i staż adaptacyjny. Wprowadzono również przepisy umożliwiające wykorzystanie wszystkich środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie specjalizacji pielęgniarek

i położnych, natomiast dodatkowo Minister Zdrowia podjął działania w celu zwiększenia ogólnej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie specjalizacji pielęgniarek i położnych.

- w ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych dodano przepisy umożliwiające uzyskanie przez izby pielęgniarek i położnych środków budżetowych na sfinansowanie postępowań związanych z zawieszaniem i pozbawianiem prawa wykonywania zawodu oraz ograniczaniem w wykonywaniu zawodu, a także postępowań w przedmiocie niezdolności pielęgniarki lub położnej do wykonywania zawodu.

- w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej odstąpiono od wymogu posiadania 2-letniego doświadczenia zawodowego przez pielęgniarkę wykonującą zawód w ramach działalności leczniczej jako indywidualną praktykę oraz zmieniono przepisy dotyczące kontroli stosowania przez podmioty lecznicze minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek, wprowadzając coroczną ocenę na podstawie danych przekazanych przez podmioty lecznicze i kontrolę tylko w przypadkach przekazania niewystarczających danych.

- w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w przepisie dotyczącym gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zawarto odesłanie do przepisów aktów wykonawczych do ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz do ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ad.1. Określenie docelowego wskaźnika pielęgniarek aktywnych zawodowo na 1 tysiąc mieszkańców.

Odnosząc się do rekomendacji dotyczącej określenia docelowego wskaźnika zatrudnienia pielęgniarek i położnych na 1 tysiąc mieszkańców należy wskazać, że wartość docelowa tego wskaźnika w 2020 roku została określona w Uchwale nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 roku w sprawie *przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* (Monitor Polski poz. 640). Zgodnie z ww. Strategią w ramach realizacji Celu szczegółowego nr 4

- dot. poprawy zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej zakłada się wzrost wskaźników liczby pielęgniarek i liczby położnych w przeliczeniu na 1 tys. populacji do poziomu co najmniej średniej OECD w 2020 roku. Natomiast w dokumencie „*Krajowe ramy strategiczne, Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020*” przyjętym w dniu 8 lipca 2015 roku przez Kierownictwo Ministerstwa Zdrowia założono, że liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności wynosząca w 2010 r. - 61,2, a w 2011 r. - 62,9 powinna do 2020 r. wzrosnąć i osiągnąć wartość 65,7.

Rekomendacja do dalszej realizacji.

Ad.2 Zabezpieczenie kształcenia przeddyplomowego pielęgniarek i położnych.

W kwestii zabezpieczenia kształcenia przeddyplomowego pielęgniarek i położnych należy wskazać, że Ministerstwo Zdrowia zaplanowało w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 w Ramach Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego realizację działań, których celem jest zapewnienie opieki zdrowotnej dostosowanej do potrzeb społecznych oraz wyzwań demograficznych. W jej ramach zaplanowano realizację programów rozwojowych, finansowanych ze środków europejskich dla uczelni uczestniczących w procesie kształcenia pielęgniarek i położnych, ukierunkowanych na zwiększenie liczby absolwentów w celu zapewnienia właściwej liczby pielęgniarek i położnych w polskim systemie opieki zdrowotnej.

W ramach programowania wsparcia ze środków Unii Europejskiej w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju brało pod uwagę sytuację kadry pielęgniarskiej i położniczej w Polsce. Interwencja EFS w latach 2014-2020, dotyczy wsparcia kadr systemu ochrony zdrowia. Uwzględniając deficyt wśród kadr pielęgniarek i położnych oraz zwiększające się zapotrzebowanie na świadczenia medyczne i opiekuńcze w związku ze starzeniem się społeczeństwa.

Mając na względzie wagę wyzwań w kontekście kadry medycznej w Polsce, w tym w szczególności pielęgniarek i położnych oraz biorąc pod uwagę zakres interwencji możliwej do sfinansowania z EFS, podjęto decyzje o skoncentrowaniu działań dedykowanych rozwojowi kompetencji zawodowych i kwalifikacji kadr medycznych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Na te działania wyodrębniono specjalną oś priorytetową *Wsparcie dla obszaru zdrowia*, w której na kształcenie kadr medycznych zostanie przeznaczony ok. 221 mln euro.

Interwencja zaplanowana w PO WER będzie oddziaływała na kształcenie przeddyplomowe pielęgniarek i położnych, a jej głównym celem jest zwiększenie liczby absolwentów studiów na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo. Ponadto wspierane będzie kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno-demograficznymi kraju. W kontekście wsparcia procesu kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo w PO WER, w 2015 r. planowane jest ogłoszenie przez Ministerstwo Zdrowia konkursu dla szkół wyższych, realizujących kształcenie na tych kierunkach. Głównym założeniem tego konkursu jest możliwość zrealizowania przez szkoły wyższe programów rozwojowych podnoszących jakość i atrakcyjność kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, co w efekcie ma

prorowadzić do zwiększenia liczby absolwentów tych kierunków. Konkurs będzie stwarzał możliwość wzbogacenia procesu kształcenia o takie elementy jak: programy stypendialne dla studentów osiągających najlepsze wyniki w nauce, finansowanie dodatkowych zajęć wykraczających poza standardową podstawę programową studiów oraz możliwość finansowania ponadprogramowych płatnych praktyk zawodowych. Należy podkreślić, że projekty, które będą otrzymywały dofinansowanie będą koncentrowały się na zapewnieniu w procesie kształcenia współpracy pomiędzy szkołą wyższą a podmiotami leczniczymi lub związkami pracodawców branży ochrony zdrowia. Wspólna realizacja tych przedsięwzięć ma w efekcie zapewnić lepszą jakość kształcenia praktycznego studentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo oraz zwiększać możliwości zatrudnienia w podmiotach leczniczych absolwentów, którzy korzystali ze wsparcia w ramach projektów. Konkurs zakłada preferencje w wyborze tych projektów, które przyczynią się do podjęcia zatrudnienia przez jak największą część absolwentów objętych wsparciem w projektach. W ramach PO WER zaplanowano, że docelowa wartość wskaźnika w 2023 roku – dodatkowa liczba osób, które dzięki wsparciu programu uzyskają uprawnienia do wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej wyniesie 10 625 osób. Jednocześnie osoby, które otrzymają stypendia w ramach realizowanych projektów, nie będą zobowiązane po okresie nauki do ich odpracowania. Działania, które będą realizowane w ramach konkursów dla szkół, służące zdobywaniu kompetencji praktycznych w trakcie kształcenia na studiach kierunków pielęgniarstwo i położnictwo docelowo przyczyniać się będą również do podejmowania zatrudnienia przez absolwentów tych kierunków.

Ponadto, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój, finansowanego ze środków unijnych, przewidziano realizację programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia pielęgniarzek i położnych, obejmujących tworzenie odrębnych centrów symulacji medycznej oraz rozwój systemu praktycznego nauczania klinicznego i egzaminowania studentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo, wyposażonych m.in. w fantomy i symulatory. Liczba wdrożonych programów rozwojowych na uczelniach prowadzących kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo do roku 2023 została określona na poziomie 42 programów.

Wsparcie dodatkowego kształcenia przeddyplomowego na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju umiejętności praktycznych z wykorzystaniem technik symulacji medycznej, służyć będzie przeciwdziałaniu luce pokoleniowej i będzie ukierunkowane na podniesienie liczby studentów i absolwentów ww. kierunków.

Ponadto, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój przewiduje wsparcie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (w tym na kursach specjalistycznych dot. ordynowania leczenia, wystawiania recept przez pielęgniarki i położne). Docelowa liczba pielęgniarek i położnych objętych kształceniem podyplomowym w perspektywie 2014-2020 została ustalona na poziomie 20 tys. pielęgniarek i położnych, z czego 10 tys. - zgodnie z założeniami - będzie mogło skorzystać ze szkoleń do 2018 roku.

Dokumentem o charakterze strategiczno-wdrożeniowym jest wspomniany na wstępie dokument „Krajowe ramy strategiczne. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020”, przyjęty przez Kierownictwo Ministerstwa Zdrowia w dniu 8 lipca 2015 r. Krajowe ramy strategiczne polityki w obszarze ochrony zdrowia to zestaw komplementarnych dokumentów określających kierunek strategiczny oraz priorytety w zakresie świadczenia opieki zdrowotnej oraz zdrowia publicznego, opartych na danych oraz długoterminowych celach uzgodnionych i wdrożonych we współpracy z odpowiednimi partnerami społecznymi, zawierających zakres, ramy czasowe, konkretne i kompleksowe cele oraz instrumenty monitoringu i ewaluacji pozwalające na ocenę postępu w implementacji. W dokumencie opisano strategiczne podejście, niezbędne do sprostania zidentyfikowanym wyzwaniom: priorytety zdrowotne państwa, cele, kierunki interwencji, projektowane działania na lata 2014-2020 i ich ramy realizacyjne. Określone w „Policy paper na rzecz ochrony zdrowia na lata 2014-2020” cele operacyjne to:

- A. Rozwój profilaktyki zdrowotnej, diagnostyki i medycyny naprawczej ukierunkowany na główne problemy epidemiologiczne w Polsce.
- B. Przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym poprzez rozwój opieki nad matką i dzieckiem oraz osobami starszymi.
- C. Poprawa efektywności i organizacji systemu opieki zdrowotnej w kontekście zmieniającej się sytuacji demograficznej i epidemiologicznej oraz wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji w ochronie zdrowia.
- D. Wspieranie systemu kształcenia kadr medycznych w kontekście dostosowania zasobów do zmieniających się potrzeb społecznych. .

Realizacja powyższych celów operacyjnych przyczyni się do poprawy systemu opieki zdrowotnej, który w 2020 r. będzie systemem zorientowanym na dłuższe życie w zdrowiu, potrzeby obecnego i przyszłego pacjenta oraz dostosowanym do trendów demograficznych i epidemiologicznych. Jednocześnie będzie oparty na właściwych ilościowo i jakościowo zasobach, procesach i wartościach efektywnie zarządzanych i prawidłowo alokowanych.

Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych

Za realizację Projektu systemowego pn. „*Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych*” odpowiada Ministerstwo Zdrowia - Departament Pielęgniarek i Położnych. Realizacja projektu rozpoczęła się w 1 maja 2008 r., zakończy się 30 września 2015 r. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu II, Działania 2.3 Poddziałania 2.3.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. Na realizację projektu przeznaczono 193,1 mln. zł.

Celem Projektu jest podniesienie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek/pielęgniarzy i położnych do poziomu licencjata pielęgniarstwa/położnictwa.

Projekt powinien przyczynić się również do zwiększenia motywacji pielęgniarek/pielęgniarzy i położnych do dalszego podnoszenia kwalifikacji zawodowych i rozwoju kariery zawodowej oraz zwiększenia prestiżu zawodowego i społecznego pielęgniarek/pielęgniarzy i położnych.

Podniesienie kwalifikacji zawodowych grupy docelowej na studiach pomostowych, pośrednio wpłynie na zwiększenie jakości opieki pielęgniarstwa i położniczej świadczonej przez te osoby na rzecz społeczeństwa.

Odbiorcami Projektu są pielęgniarki/pielęgniarze i położne - absolwenci pięcioletnich liceów medycznych, dwuletnich medycznych szkół zawodowych, dwupółletnich oraz trzyletnich medycznych szkół zawodowych - posiadający świadectwo dojrzałości.

Wykonawcami Projektu są uczelnie wybrane w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego kształcące pielęgniarki/pielęgniarzy i położne na studiach pomostowych. W latach 2008-2014 w realizacji Projektu uczestniczyło 71 uczelni posiadających akredytację Ministra Zdrowia na realizację kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo.

Pierwotnie zakładano, że w ramach Projektu studia ukończy 24 tys. osób. Dzięki skróceniu kształcenia pomostowego do dwóch semestrów absolwentom liceów medycznych (Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 19 listopada 2009 r.) oraz pozyskaniu dodatkowych środków finansowych i zastosowaniu procedury zamówień publicznych przy wyborze uczelni realizujących projekt możliwe było zwiększenie wskaźnika osób objętych Projektem do ponad 40 tys. osób. Studia pomostowe ukończyło 40 819 pielęgniarek i położnych w tym 563 pielęgniarzy.

Ukończenie studiów w ramach Projektu pozwoliło na uzyskanie kwalifikacji zawodowych na poziomie umożliwiającym ich automatyczne uznanie w krajach Unii Europejskiej oraz podniesienie poziomu wykształcenia do wyższego zawodowego.

Ukończenie studiów pomostowych umożliwiło zwiększenie pielęgniarcom i położnym uprawnień zawodowych, polegających na wystawianiu recept na leki i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wydawanie zleceń i recept na wyroby medyczne oraz skierowań na badania diagnostyczne regulowane ustawą z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej oraz niektórych innych ustaw nadaje, od dnia 1 stycznia 2016 r.

Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczestników Projektu wskazują korzyści dla absolwentów z ukończenia studiów pomostowych w Projekcie:

- 93% uznaje podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych za podstawową korzyść,
- 84% zostało zmotywowanych do dalszego uzupełniania kwalifikacji zawodowych,
- 88% odczuwa wzrost poziomu samooceny na gruncie zawodowym i społecznym,
- 33% widzi możliwość awansu zawodowego i społecznego,
- 85% odczuwa zwiększenie świadomości własnego wpływu na jakość opieki świadczonej na rzecz pacjenta.

Projekt wielokrotnie został doceniony poprzez przyznanie nagród za jego realizację.

Otrzymał wyróżnienie w konkursie "Dobre praktyki EFS 2014" organizowanym przez Centrum Projektów Europejskich na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Ponadto projekt otrzymał trzykrotnie I miejsce w konkursie na „Najlepiej zarządzany projekt Działania 2.3. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w roku 2011, 2012 oraz 2013. Konkurs był organizowany przez Instytucję Wdrażającą – Departament Funduszy Europejskich w Ministerstwie Zdrowia.

Ad.3. i 4 Stworzenie polityki zatrudnienia pielęgniarek i położnych oraz mechanizmów zapewniających wynagrodzenie pielęgniarek i położnych

Postulaty zgłaszane przez środowisko zawodowe pielęgniarek i położnych są przez Ministerstwo Zdrowia analizowane i omawiane na spotkaniach z przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz z przedstawicielami Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych. W wyniku rozmów uzgodniono, że realizacja zgłaszanych przez stronę społeczną postulatów będzie prowadzona w ramach dwóch zespołów roboczych:

- Zespół do prac nad projektem rozporządzenia dotyczącego świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, w ramach którego przewiduje się dookreślenie minimalnych wymogów dotyczących liczby i kwalifikacji pielęgniarek, poprzez wskazanie liczby równoważników etatów dla pielęgniarek i położnych oraz pielęgniarek i położnych z określonymi kwalifikacjami w poszczególnych profilach lub rodzajach komórek organizacyjnych.
- Zespół, którego zadaniem jest opracowanie mechanizmów zapewniających przekazywanie środków finansowych na wzrost wynagrodzeń dla pielęgniarek i położnych realizujących poszczególne rodzaje świadczeń.

W ramach pierwszego Zespołu, Ministerstwo Zdrowia prowadzi prace nad określeniem minimalnej liczby i poziomu kwalifikacji kadry pielęgniarskiej dla wszystkich zakresów świadczeń i rodzajów komórek organizacyjnych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w *sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego* (Dz. U. poz. 1520, z późn. zm.) Obecnie, zgodnie z procedurą legislacyjną prowadzoną w Ministerstwie Zdrowia został wypracowany projekt *rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego*. Przewiduje się, że projektowane zmiany będą wprowadzane sukcesywnie we wszystkich zakresach świadczeń gwarantowanych.

Natomiast w ramach spotkań realizowanych ze środowiskiem zawodowym pielęgniarek i położnych omawiane są m. in. propozycje zmian systemowych umożliwiających wzrost wynagrodzeń pielęgniarek i położnych. Zakłada się, że podwyżkami mogą być objęte pielęgniarki i położne udzielające świadczeń opieki zdrowotnej u świadczeniodawców mających zawartą umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z NFZ.

W planie finansowym NFZ przeznaczy środki finansowe na wzrost wynagrodzeń dla pielęgniarek i położnych w wysokości 940 mln zł w okresie od dnia 1 września 2015 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. Na rok 2017 będzie zaplanowana kwota w wysokości około 1,5 mld. zł, jeśli planowane przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w roku 2017 w porównaniu do roku 2016 będą umożliwiały takie zwiększenie.

Zakłada się, że kwoty ustalone powyżej zapewnią średni wzrost wynagrodzenia wraz ze wszystkimi innymi składnikami i pochodnymi, w przeliczeniu na etat pielęgniarki położnej, w wysokości 300,00 zł od dnia 1 września 2015 r. i kolejne 300,00 zł od dnia 1 stycznia

2017 r. Podział środków finansowych stanowiących wzrost wartości umowy u danego świadczeniodawcy nastąpi na poziomie tego świadczeniodawcy.

Ponadto zostaną podjęte wszelkie możliwe działania, w szczególności działania legislacyjne i organizacyjne, w celu zagwarantowania stałego wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek i położnych od 2018 r., który w perspektywie nie dłuższej niż 3 lata (to jest do końca 2020 r.) pozwoliłby wraz ze wzrostem wynagrodzeń, o którym mowa w pkt 5-7, na uzyskanie średniego wzrostu wynagrodzenia w przeliczeniu na etat pielęgniarki i położnej w wysokości 1.500 zł brutto (to jest w okresie 1 września 2015 r. – 31 grudnia 2020 r.).

Zakłada się, że świadczenia w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna będą objęte zwiększonym finansowaniem, o którym mowa powyżej, poprzez wzrost stawki kapitałowej dla pielęgniarki poz, położnej poz oraz pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania, od 1 stycznia 2016 r. i od 1 stycznia 2017 r., przy spełnieniu założeń wymienionych powyżej.

Odnosnie wdrożenia mechanizmów gwarantujących wynagradzanie pielęgniarek i położnych, odpowiadające ich przygotowaniu zawodowemu, posiadanym kwalifikacjom i zakresowi realizowanych zadań, należy wskazać, że zgodnie z art. 46 ust. 1 *ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn. zm.) za zarządzanie podmiotem leczniczym, niebędącym przedsiębiorcą, odpowiada jego kierownik, do niego zatem należy decydowanie w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania podmiotu, w tym w kwestiach związanych z zatrudnianiem i wynagradzaniem pracowników. Jego działania winny być uzasadnione rzeczywistymi potrzebami i możliwościami występującymi w tym konkretnym, zarządzanym przez niego podmiocie, z zachowaniem daleko idącej samodzielności, stanowiącej jeden z filarów systemu ochrony zdrowia w Polsce.

Kształtowanie poziomu wynagrodzeń w danym podmiocie jest elementem zarządzania, pozostaje w istotnej zależności od kondycji ekonomicznej podmiotu, dostępnej wielkości nakładów finansowych, realiów lokalnego rynku pracy, a bazuje na wewnątrzzakładowych rozwiązaniach organizacyjnych i regulaminowych.

Ponadto, zgodnie z art. 121 wspomnianej *ustawy o działalności leczniczej* nadzór nad podmiotem leczniczym nie będącym przedsiębiorcą sprawuje podmiot tworzący. W ramach nadzoru podmiot tworzący dokonuje kontroli i oceny w szczególności prawidłowości gospodarowania przez podmiot leczniczy mieniem oraz środkami publicznymi, gospodarki finansowej oraz realizacji zadań określonych w regulaminie

organizacyjnym i statucie. Oznacza to, że również sposób kształtowania poziomu wynagrodzeń w danym podmiocie należy do obszarów podległych czynnościom nadzorczym wykonywanym przez podmiot tworzący.

Ad.5. Zabezpieczenie możliwości realizacji obowiązku kształcenia ustawicznego pielęgniarek i położnych.

Odnosząc się do rekomendacji dotyczącej *zabezpieczenia możliwości realizacji obowiązku kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych* należy wskazać, iż zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, z późn. zm.) pielęgniarka i położna mają obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawo do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego. Z uwagi na nieustanny rozwój pielęgniarstwa, ciągłe doskonalenie zawodowe pielęgniarek i położnych jest nie tylko zasadne, ale również konieczne dla prawidłowego wykonywania świadczeń zdrowotnych na jak najwyższym poziomie.

Wykonywanie wybranych świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę lub położną wiąże się z koniecznością nabycia dodatkowych kwalifikacji w ramach kształcenia podyplomowego. Obowiązkiem pracodawcy jest dbałość o to, by na danym stanowisku pracy pielęgniarki/położne posiadały kwalifikacje zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Pracodawca kierując swój personel na szkolenie, może w ramach środków, którymi dysponuje finansować czy też współfinansować udział w niezbędnych formach kształcenia podyplomowego personel medyczny, tym również pielęgniarki i położne.

Minister Zdrowia zgodnie z ww. ustawą dofinansowuje szkolenia specjalizacyjne tj.: najdłuższą i zarazem najdroższą formę kształcenia podyplomowego dla pielęgniarek i położnych. Dofinansowanie kształcenia podyplomowego możliwe jest również przez okręgowe izby pielęgniarek i położnych.

W dniu 24 sierpnia 2015 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562), które określa, że:

1. szkolenia specjalizacyjne mogą być prowadzone w **17 dziedzinach kształcenia**, w tym :

- dla pielęgniarek w 13 dziedzinach tj. w 12 dziedzinach pielęgniarstwa i 1 w ochronie zdrowia pracujących;
  - dla położnych w 2 dziedzinach pielęgniarstwa;
  - dla pielęgniarek i położnych w 2 dziedzinach pielęgniarstwa.
2. Kursy kwalifikacyjne mogą być prowadzone w 24 dziedzinach kształcenia, w tym:
- dla pielęgniarek w 20 dziedzinach tj. w 19 dziedzinach pielęgniarstwa i 1 w ochronie zdrowia pracujących;
  - dla położnych w 3 dziedzinach pielęgniarstwa;
  - dla pielęgniarek i położnych w 1 dziedzinie pielęgniarstwa.

W porównaniu do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr. 197, poz. 1922, z późn. zm.) nastąpiło:

1. zmniejszenie, z 26 do 17, dziedzin kształcenia dla specjalizacji,
2. zwiększenie, z 21 do 24, dziedzin kształcenia dla kursów kwalifikacyjnych.

Zgodnie z art. 78 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zawodach pielęgniarki i położnej zostały sporządzone nowe programy kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych dla danego rodzaju i danej dziedziny lub zakresu przez zespoły programowe powołane przez dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, we współpracy z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych. Programy te opracowano dla szkoleń specjalizacyjnych, kursów kwalifikacyjnych oraz kursów specjalistycznych, a wyjątek stanowią kursy doksztalające, które opracowuje organizator kształcenia zgodnie ze strukturą określoną w ustawie.

W dniu 19 sierpnia 2015 r. Minister Zdrowia podpisał nowe programy kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych dla specjalizacji, kursów kwalifikacyjnych i kursów specjalistycznych, które są dostępne na stronie internetowej Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych www.ckppip.edu.pl.

We wszystkich nowo opracowanych programach kształcenia dokonano:

- aktualizacji treści bowiem dotychczas obowiązujące programy specjalizacji, kursów kwalifikacyjnych i większość kursów specjalistycznych;
- w programach szkoleń specjalizacyjnych zmniejszono liczbę godzin: - w programach „starych” wynosiła ona od 900 do 1200 godz., w „nowych” programach wynosi od 800 do 979 godz.;

- w programach kursów kwalifikacyjnych zmniejszono liczbę godzin: - w programach „starych” wynosiła ona od 450 do 550 godz., w „nowych” wynosi od 240 do 370 godz., jedynie dla pielęgniarstwa kardiologicznego wynosi 438 godz. i dla pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania 395 godz.;
- w programach specjalizacji i kursów kwalifikacyjnych, dopuszczono możliwość, że organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie będzie podlegało zmianie, natomiast **wskazane 20%, może być wykorzystane na samokształcenie. Oznacza to, że dla szkoleń specjalizacyjnych liczba godz. na samokształcenie wynosi średnio 180 godz., dla kursów kwalifikacyjnych liczba godz. na samokształcenie wynosi średnio 80 godz.;**
- w programach kursów specjalistycznych, dopuszczono możliwość, że organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 10%. Oznacza to, że 90% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie będzie podlegało zmianie, **wskazane 10%, może być wykorzystane na samokształcenie. Oznacza to, że dla kursów specjalistycznych liczba godz. na samokształcenie wynosi średnio od 4-20 godz.**

Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych prowadzone na podstawie nowych, szczegółowych programów, ujednoliconych zarówno pod względem struktury, jak i treści kształcenia spowoduje, że jakość kształcenia na terenie całego kraju będzie porównywalna. Skrócenie czasu trwania szkoleń zwiększy ich dostępność. To istotne z punktu widzenia samych pielęgniarek i położnych oraz ich pracodawców, dla których istotne znaczenie ma skrócenie absencji pracownika w związku z jego udziałem w szkoleniach podyplomowych.

Aktualnie w Ministerstwie Zdrowia trwają prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych.

Projektowane przepisy zakładają skrócenie czasu trwania specjalizacji od 15-20 m-cy. Przewidziano również szereg ułatwień, z których pielęgniarka, położna będzie miała pełne prawo skorzystać jako uczestnik tego kształcenia i co niewątpliwie będzie miało wpływ na czasookres odbywania szkolenia.

Minister Zdrowia, widząc potrzebę doskonalenia zawodowego kadr medycznych w zakresie opieki geriatrycznej, podjął decyzje dotyczące realizacji dwóch projektów systemowych, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, których celem jest poprawa opieki nad osobami starszymi w Polsce.

a) projekt systemowy pn. „Wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej” realizowany jest przez Ministerstwo Zdrowia w partnerstwie z Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego - realizowany w okresie od 01 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2015 r.

Celem projektu była poprawa opieki nad osobami w wieku podeszłym poprzez podniesienie kompetencji (szkolenie) kadr medycznych w zakresie opieki geriatrycznej w podstawowej opiece zdrowotnej.

Pierwotnie wskaźnik dotyczący liczby zaplanowanych do przeszkolenia pielęgniarek /pielęgniarzy podstawowej opieki zdrowotnej wynosił 2 000 osób, który ostatecznie zwiększono do 4 000 osób. W ramach projektu przeszkolono m.in. 4 064 pielęgniarek/pielęgniarzy podstawowej opieki zdrowotnej, co stanowi 101,6% planu.

Uczestnicy kursów zapoznali się z zasadami całościowej oceny geriatrycznej i interdyscyplinarnej opieki nad pacjentem w starszym wieku, a także przyswoili sobie algorytmy postępowania w konkretnych sytuacjach klinicznych i zakres świadczeń dla pacjentów w starszym wieku z uwzględnieniem obowiązujących rozwiązań prawnych. Szkolenia umożliwiły poznanie zakresu kompetencji wszystkich członków zespołu terapeutycznego i wypracowanie wspólnego języka, który jest koniecznym warunkiem współpracy w zespole.

Szkolenia realizowane w ramach projektu były bezpłatne dla uczestników. Ich koszt pokrywany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowo, uczestnicy otrzymali wsparcie w postaci zwrotu kosztów zakwaterowania i dojazdu na szkolenie.

b) projekt systemowy „Rozwój kwalifikacji i umiejętności kadry pielęgniarskiej w kontekście zmian epidemiologicznych będących następstwem starzejącego się społeczeństwa”, realizowany jest przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Jego celem była poprawa jakości opieki pielęgniarskiej nad osobami starszymi poprzez organizację kursu specjalistycznego *Kompleksowa pielęgniarska opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego*, a jego osiągnięcie zapewniła realizacja następujących celów szczegółowych, tj.:

1. rozszerzenie oferty programowej kształcenia podyplomowego i dostosowanie do zwiększonego zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską nad osobami starszymi,
2. podniesienie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek/pielęgniarzy w ramach kursu specjalistycznego w zakresie kompleksowej pielęgniarskiej opieki nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego.

Pierwszy wskaźnik dotyczący liczby zaplanowanych osób do przeszkolenia wynosił 4 800, który ostatecznie zwiększono do 12 120 osób. W ramach projektu przeszkolono 12 876 pielęgniarek/pielęgniarzy, co stanowi 106% planu.

Szkolenia realizowane w ramach projektu były bezpłatne dla uczestników. Ich koszt pokrywany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowo, uczestnicy otrzymali wsparcie w postaci zwrotu kosztów zakwaterowania i dojazdu na szkolenie.

Ponadto realizowany był również projekt systemowy „Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce - wsparcie kształcenia podyplomowego” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POKL. (Kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego dla pielęgniarek/pielęgniarzy, kurs specjalistyczny dla pielęgniarek w zakresie Resuscytacji krążeniowo-oddechowej dla pielęgniarek i pielęgniarzy systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, kurs specjalistyczny w zakresie wykonania konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego.

Ad.6 Wprowadzenie systemu akredytacji podmiotów kształcenia podyplomowego.

Rekomendacja planowana do realizacji.

Ad.7 Uregulowanie kwestii minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych wymaganych przy udzielaniu świadczeń w poszczególnych zakresach będących przedmiotem kontraktowania przez NFZ (w szczególności świadczeń udzielanych w trybie całodobowym) oraz ich ujednolicenia dla wszystkich podmiotów udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

W odniesieniu do postulatu dotyczącego ujednolicenia norm zatrudnienia dla wszystkich podmiotów udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych, należy stwierdzić, że podmiot leczniczy realizujący świadczenia zdrowotne na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, zobowiązany jest spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych (Dz. U. Nr 81, poz. 484), które wskazuje, iż niezależnie od formy działalności podmiotu leczniczego (będący przedsiębiorcą, niebędący przedsiębiorcą), każdy świadczeniodawca jest zobowiązany wykonywać umowę zgodnie z warunkami udzielania świadczeń określonymi w ustawie, ogólnych warunkach, odrębnych przepisach oraz zgodnie z warunkami wymaganymi od świadczeniodawców określonymi przez Prezesa NFZ na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 3

i art. 159 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581).

Podjęte zostały prace nad określeniem minimalnej liczby i poziomu kwalifikacji kadry pielęgniarskiej dla wszystkich zakresów świadczeń i rodzajów komórek organizacyjnych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie *świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego* (Dz. U. poz. 1520, z późn. zm.). Przewiduje się, że projektowane zmiany będą wprowadzane sukcesywnie we wszystkich zakresach świadczeń gwarantowanych. Zaplanowano również przygotowanie rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny ofert dla poszczególnych rodzajów świadczeń, które będzie miało na uwadze interes świadczeniobiorców oraz konieczność zapewnienia prawidłowego przebiegu porównania ofert w toku postępowania w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Ad. 8 Ustalanie „Katalogu priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego” z uwzględnieniem analizy zapotrzebowania na liczbę pielęgniarek i położnych o określonych specjalnościach, wynikających z wymagań kwalifikacyjnych i dostępności określonych przepisami rozporządzeń Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych.

Odnosząc się do rekomendacji dotyczącej przeprowadzenia analizy zapotrzebowania na liczbę pielęgniarek i położnych w określonych specjalnościach, które wynikają z wymagań kwalifikacyjnych określonych przepisami prawa w sprawie świadczeń gwarantowanych, będących podstawą do wypracowywania „Katalogu priorytetowych dziedzin szkolenia specjalizacyjnego” oraz ustalenia liczby specjalistów w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa należy zaznaczyć, iż szkolenia specjalizacyjne, które mogą być dofinansowane ze środków publicznych zgodnie z art. 70 ww. ustawy, uzgadniane są corocznie z Marszałkami województw oraz przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych.

Zgodnie z treścią obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie limitów miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek i położnych oraz kwoty dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego w 2015 r. (Dz. Urz. Min. Zdrow. 2014 r. poz. 79) w roku bieżącym przewidziane jest dofinansowanie 1.850 miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek i położnych. Natomiast koszt dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego, za cały okres trwania specjalizacji dla pielęgniarki, położnej rozpoczynającej specjalizację w 2015 roku – wynosi 4 337 zł.

W związku z powyższym Minister Zdrowia występuje do Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych mając na uwadze jej kompetencje, jako organu sprawującego nadzór nad wykonywaniem zawodu, o wskazanie dziedzin, które będą mogły uzyskać dofinansowanie. Następnie propozycje te, w zestawieniu z propozycjami Marszałków województw oraz biorąc pod uwagę liczbę pielęgniarek i położnych, które aktualnie posiadają tytuł specjalisty w danej dziedzinie lub są w trakcie szkolenia specjalizacyjnego w danym województwie, ustala się dziedziny, które będą mogły uzyskać dofinansowanie w danym roku.

Również w roku bieżącym Minister Zdrowia wystąpił do Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz do Marszałków województw z prośbą o informacje dotyczące zapotrzebowania na osoby legitymujące się ukończoną specjalizacją, które przyczynią się do realizacji celów polityki zdrowotnej województwa. Zaznaczając jednocześnie, aby zaproponowane dziedziny pielęgniarstwa były przydatne w danym województwie szczególnie przy kontraktowaniu świadczeń w poszczególnych rodzajach z Funduszem Zdrowia.

Dodatkowo przykładem roku ubiegłego, Minister Zdrowia może zaproponować dziedziny priorytetowe dla każdego z województw, jeśli będą tego wymagały priorytety działań w tym zakresie, np.: geriatryczne lub onkologiczne.

Ad. 9 Monitoring specjalistów na potrzeby określenia minimalnej liczby w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa/położnictwa dla każdego województwa.

Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych prowadzi analizy dotyczące m.in. liczby osób, które uzyskały tytuł specjalisty w poszczególnych dziedzinach pielęgniarstwa oraz osób będących w trakcie tych szkoleń oraz liczby osób, które podniosły swoje kwalifikacje w pozostałych formach kształcenia tj.: kursy kwalifikacyjne, kursy specjalistyczne, kursy doszkalające.

Rekomendacja do dalszej realizacji.

Ad. 10. Prowadzenie kampanii informującej o działaniach rządowych na rzecz niwelowania konsekwencji braku pielęgniarek i położnych dla zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia zdrowotne.

Kierownictwo Ministerstwa Zdrowia w ramach podejmowanych działań spotyka się z przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych. Uczestniczy także w innych spotkaniach

z udziałem pielęgniarek i położnych. Od grudnia 2014 r. do sierpnia 2015 r. odbyło się 27 spotkań, w tym 19 z przedstawicielami NRPiP i OZZPiP oraz 8 innych spotkań z udziałem pielęgniarek i położnych, w tym także na zaproszenia w województwach (np. pomorskim, małopolskim, podlaskim, zachodniopomorskim, lubelskim), w trakcie których omawiano m. in. przygotowanie mechanizmów zapewniających wynagrodzenie zgodnie z przygotowaniem zawodowym i uzyskanymi kwalifikacjami podyplomowymi, wdrożenie rozwiązań mających na celu określenie minimalnych wymogów dotyczących liczby i poziomu kwalifikacji kadry pielęgniarskiej dla wszystkich zakresów świadczeń i rodzajów komórek organizacyjnych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. poz. 1520, z późn. zm.). W załączeniu szczegółowa informacja na temat spotkań z przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych.

Przewiduje się, że wdrożenie planowanych mechanizmów dot. wzrostu wygradzenia i poprawy warunków pracy spowoduje, że pielęgniarki i położne pracujące w polskim systemie ochrony zdrowia nie będą rezygnowały z wykonywania zawodu, a absolwenci kierunków pielęgniarstwo i położnictwo chętniej, niż dotychczas będą podejmować zatrudnienie w Polsce. Zakłada się także, że działania podejmowane na rzecz wzrostu wynagrodzenia pielęgniarek i położnych wpłyną również na zwiększone zainteresowanie młodzieży podejmowaniem nauki w tych zawodach, a pośrednio przyczynią się do wzrostu wskaźnika zatrudnienia pielęgniarek i położnych w Polsce. O wzroście zainteresowania zawodem świadczy też liczba osób, które powróciły do tego zawodu po przerwie w jego wykonywaniu. W latach 2011-2014 było to 2 366 osób.

Rekomendacja do dalszej realizacji.

Informacja na temat spotkań z przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych

1. **8.12.2014r.** – spotkanie Pana Bartosza Arłukowicza - Ministra Zdrowia i Pana Tadeusza Jędrzejczyka - Prezesa NFZ z przedstawicielami NRPiP oraz Kolegium Pielęgniarek i Położnych w Polsce – spotkanie dotyczyło zasad organizacji i funkcjonowania świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej;
2. **10.12.2014r.** - spotkanie informacyjne zorganizowane przez Departament Pielęgniarek i Położnych oraz Departament Funduszy Europejskich dla samorządu pielęgniarskiego na temat możliwości wykorzystania funduszy europejskich w ochronie zdrowia, szczególnie w obszarze działalności pielęgniarek i położnych. W spotkaniu uczestniczyli: przedstawiciele NRPiP, OZZPiP oraz Okręgowych Izb Pielęgniarek i Położnych;
3. **11.12.2014r.** – kontynuacja spotkania z dnia 8.10.2014r. z pielęgniarkami i położnymi zatrudnionymi w instytutach badawczych - spotkanie odbyło się na wniosek Przewodniczącej OZZPiP – celem spotkania było przedstawienie problemów pielęgniarek i położnych zatrudnionych w instytutach badawczych;
4. **28.01.2015r.** – spotkanie Pani Minister Beaty Małeckiej - Libery z przedstawicielami OZZPiP – podczas spotkania przedstawiciele OZZPiP przedstawili obszar zagadnień wymagający podjęcia działań, który został opisany w pkt 9;
5. **29.01.2015r.** – spotkanie Pani Minister Beaty Małeckiej - Libery z przedstawicielami NRPiP – podczas spotkania samorządu zaprezentowali obszar zagadnień wymagających podjęcia działań, m. in.:
  - realizacja wyników prac *Zespołu do spraw analizy przepisów dotyczących wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej oraz Zespołu do spraw analizy i oceny zabezpieczenia społeczeństwa w świadczenia pielęgniarskie i położnicze oraz określenia kryteriów będących podstawą ustalania priorytetów w zakresie kształcenia podyplomowego;*
  - nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2012 r. *w sprawie sposobu ustalania minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami;*
  - kwestia dotacji na rok 2015 dla samorządu pielęgniarek i położnych, w związku z przejęciem zadań od administracji państwowej;

- wykreślenie z ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej* wymogu posiadania przez pielęgniarkę co najmniej 2-letniego doświadczenia zawodowego - art. 19 ust. 1 pkt 2;
  - kwestia odpłatności za udział pielęgniarek w kursach specjalistycznych przygotowujących do realizacji nowych zadań, wynikających z możliwości nabycia nowych uprawnień do samodzielnej ordynacji leków zawierających określone substancje czynne, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, zlecenia wyrobów medycznych , czy też zlecenia określonych badań diagnostycznych;
  - zasady finansowania przez NFZ świadczeń realizowanych przez pielęgniarki, wynikających z nowych uprawnień;
  - wprowadzenia do treści rozporządzeń Ministra Zdrowia tzw. koszykowych, w części dotyczącej zabezpieczenia personelu, odpowiednio pielęgniarki i położnej do realizacji świadczeń gwarantowanych, w szczególności w zakresie leczenia szpitalnego, AOS;
  - rozwiązanie problemów wynikających z realizacji świadczeń gwarantowanych przez pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania oraz pielęgniarki realizującej świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej domowej;
6. **25.02.2015r.** - spotkanie Kierownictwa MZ z przedstawicielami OZZPiP i NRPiP, którego celem było odniesienie się Ministerstwa Zdrowia do postulatów środowiska zawodowego pielęgniarek i położnych. Strona społeczna zwróciła się do Ministerstwa o przygotowanie harmonogramu realizacji ustaleń dwóch Zespołów.
7. **25.02.2015r.** - udział Pani Beaty Cholewki – Dyrektora Departamentu Pielęgniarek i Położnych w „Debacie okrągłego stołu” na temat pielęgniarek i położnych zorganizowanej przez Komitet Obrony Pielęgniarek i Położnych Województwa Pomorskiego oraz Urząd Marszałkowski.
8. **6.03.2015r.** - spotkanie Kierownictwa Ministerstwa Zdrowia z przedstawicielami NRPiP oraz OZZPiP. Podczas spotkania przedstawiono:
1. *Harmonogram działań* - stanowisko Kierownictwa Ministerstwa Zdrowia do postulatów dotyczących norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych – zmiana rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. z 2012r. poz. 1545),
  2. *Harmonogram działań* Kierownictwa Ministerstwa Zdrowia do Rekomendacji wypracowanych przez Zespół ds. analizy i oceny zabezpieczenia

- społeczeństwa w świadczenia pielęgniarские i położnicze oraz określenia kryteriów będących podstawą ustalania priorytetów w zakresie kształcenia podyplomowego i postulatów zgłoszonych przez OZZPiP,
3. *Harmonogram działań* Kierownictwa Ministerstwa Zdrowia do propozycji wypracowanych przez Zespół ds. analizy przepisów dotyczących wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej w zakresie ustaw i rozporządzeń,
  4. Informację dotyczącą dotacji budżetowej dla samorządu zawodowego w zakresie sposobu rozliczenia dotacji z 2014 roku uwzględniającej finansowanie „nadwykonań” oraz sposobu finansowania zadań realizowanych przez samorząd w ramach dotacji budżetowej w roku bieżącym.
9. **11.03.2015 r.** - spotkanie Pana Cezarego Cieślukowskiego – Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia z Zarządem Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych. Spotkanie dotyczyło omówienia postulatów złożonych przez OZZPiP.
  10. **24.03.2015 r.** – Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ oraz Pan Piotr Warczyński - Podsekretarz Stanu w MZ uczestniczyli w posiedzeniu Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, na którym przedstawili aktualne działania Ministerstwa zdrowia dotyczące wprowadzenia zmian do rozporządzeń tzw. „koszykowych” określających świadczenia gwarantowane.
  11. **26.03.2015 r.** Spotkanie w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie dotyczące problemów zmniejszającej się liczby pielęgniarek i niskich wynagrodzeń. W spotkaniu udział wzięli: Pan Jakub Bydłoń – Dyrektor Departamentu Dialogu Społecznego oraz Jolanta Skolimowska - Zastępca Dyrektora Departamentu Pielęgniarek i Położnych, Wiceprzewodnicząca Zarządu Województwa Małopolskiego Forum Związków Zawodowych, przedstawiciele Okręgowych Izb Pielęgniarek i Położnych z Krakowa i Nowego Sącza. Udział w spotkaniu wzięła także Pani Lidia Gądek Posłanka RP, która poinformowała, że złoży do Przewodniczącego Komisji Zdrowia w Sejmie propozycje debaty o pielęgniarstwie.
  12. **30.03.2015 r.** - spotkanie przedstawicieli Departamentu Organizacji Ochrony Zdrowia i Departamentu Pielęgniarek i Położnych MZ z przedstawicielami Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w sprawie wypracowania zmian do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego.
  13. **14.04.2015 r.** – spotkanie Pana Cezarego Cieślukowskiego – Podsekretarza Stanu w MZ z Prezes NRPiP dotyczące omówienia udziału NRPiP w ustalaniu zmian w poszczególnych zakresach świadczeń gwarantowanych.

14. **17.04.2015 r.** Spotkanie w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku. W spotkaniu udział wzięli: Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ, przedstawiciele Okręgowych Izb Pielęgniarek i Położnych, przedstawiciele Regionalnego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych, Dyrektorzy Szpitali oraz przedstawiciele Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Tematem spotkania były sprawy dotyczące uwzględnienia pielęgniarek i położnych w przepisach o świadczeniach gwarantowanych oraz poziomu wynagrodzeń.
15. **30.04.2015 r.** - Spotkanie Pana Bartosza Arłukowicza - Ministra Zdrowia z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Pielęgniarek i Położnych, na którym zostały przedstawione propozycje rozwiązań o charakterze systemowym, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji zawodowej pielęgniarek i położnych. Ustalono, że na następnym spotkaniu, zaplanowanym w drugiej połowie maja br. NRPiP oraz OZZPiP odniosą się do przedstawionych przez resort zdrowia propozycji zmian w systemie kontraktowania świadczeń gwarantowanych ze środków publicznych.
16. **6.05.2015r.** - Plenarne posiedzenie wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego w Lublinie dotyczące Sytuacji pielęgniarek i położnych w województwie lubelskim (struktura wiekowa, wynagrodzenia, rozwój zawodowy oraz zapotrzebowanie na kadrę pielęgniarską i położniczą), zorganizowane na wniosek Przewodniczącej Zarządu Regionu Lubelskiego OZZPiP. W spotkaniu udział wzięli: Pan Jakub Bydłoń – Dyrektor Departamentu Dialogu Społecznego oraz Pani Jolanta Skolimowska - Zastępca Dyrektora Departamentu Pielęgniarek i Położnych.
17. **1.06.2015** – udział Pana Cezarego Cieślukowskiego – Podsekretarza Stanu w MZ na posiedzeniu Zachodniopomorskiego Zespołu Parlamentarnego z udziałem pielęgniarek i położnych - Tematem spotkania były propozycje rozwiązań systemowych dotyczące poprawy sytuacji zawodowej pielęgniarek i położnych.
18. **9.06.2015 r.** – Spotkanie Pana Bartosza Arłukowicza - Ministra Zdrowia z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych oraz Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Pielęgniarek i Położnych, podczas którego kontynuowano rozmowy zmierzające do poprawy sytuacji zawodowej pielęgniarek i położnych.
19. **23.06.2015 r.** – W Ministerstwie Zdrowia odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli: Prezes Rady Ministrów – Pani Ewa Kopacz, Minister Zdrowia - Pan Marian Zembala i przedstawiciele Kierownictwa Ministerstwa Zdrowia, Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia oraz przedstawiciele Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych i Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych. Podczas spotkania kontynuowano rozmowy dotyczące wprowadzenia zmian

systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i podniesienie wynagrodzenia pielęgniarek i położnych.

20. **30.06.2015r.** – w Ministerstwie Zdrowia odbyło się kolejne spotkanie dotyczące rozwiązania problemów zawodowych pielęgniarek i położnych. W spotkaniu uczestniczyli Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ, Prezes NFZ, Prezes AOTMiT, przedstawiciele OZZPiP i NRPiP. Podczas spotkania kontynuowano rozmowy dotyczące wprowadzenia zmian systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i podniesienie wynagrodzenia pielęgniarek i położnych.
21. **7.07.2015r.** – w Ministerstwie Zdrowia odbyło się kolejne spotkanie dotyczące rozwiązania problemów zawodowych pielęgniarek i położnych. W spotkaniu uczestniczyli Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ, Prezes NFZ, Prezes AOTMiT, przedstawiciele OZZPiP i NRPiP. Kontynuacja rozmów dotyczących wprowadzenia zmian systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i podniesienie wynagrodzenia pielęgniarek i położnych.
22. **14.07.2015r.** – w Ministerstwie Zdrowia odbyło się kolejne spotkanie dotyczące rozwiązania problemów zawodowych pielęgniarek i położnych. W spotkaniu uczestniczyli Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ, Prezes NFZ, przedstawiciele AOTMiT, OZZPiP i NRPiP. Kontynuacja rozmów dotyczących wprowadzenia zmian systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i podniesienie wynagrodzenia pielęgniarek i położnych.
23. **21.07.2015r.** – Kontynuacja rozmów dotyczących wprowadzenia zmian systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i płacy pielęgniarek i położnych. W spotkaniu w Ministerstwie Zdrowia uczestniczyli przedstawiciele: NFZ, OZZPiP i NRPiP, a przewodniczył Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ.
24. **28.07.2015r.** – Kontynuacja rozmów dotyczących wprowadzenia zmian systemowych mających na celu poprawę warunków pracy i płacy pielęgniarek i położnych. W spotkaniu w Ministerstwie Zdrowia uczestniczyli przedstawiciele: NFZ, OZZPiP i NRPiP, a przewodniczył Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ.
25. **4.08.2015r.** – Kontynuacja rozmów - negocjacje dotyczące zasad i skali wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek i położnych. W spotkaniu w Ministerstwie Zdrowia uczestniczyli przedstawiciele: NFZ, OZZPiP i NRPiP, a przewodniczył Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ.
26. **11.08.2015r.** – Kontynuacja rozmów - negocjacje dotyczące zasad i skali wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek i położnych. W spotkaniu w Ministerstwie Zdrowia

uczestniczyli przedstawiciele: NFZ, OZZPiP i NRPIP, a przewodniczył Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ.

- 27. 18.08.2015r.** – Kontynuacja rozmów - negocjacje dotyczące zasad i skali wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek i położnych. W spotkaniu w Ministerstwie Zdrowia uczestniczyli przedstawiciele: NFZ, OZZPiP i NRPIP, a przewodniczył Pan Cezary Cieślukowski – Podsekretarz Stanu w MZ.

